

# Rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen

*Betænkning afgivet af  
det af Justitsministeriet den 30. april 1986  
nedsatte udvalg*



BETÆNKNING NR. 1273

KØBENHAVN 1994

*Købes hos boghandleren eller hos*

## **Statens Information, INFOservice**

Postboks 1103, 1009 København K

Telf. 33 37 92 28, Fax 33 37 92 99

ISBN 87-601-4378-9

Ju OO-251-bet.

**B. Stougaard Jensen, Kbh.**

# Indholdsfortegnelse

	Side
<b>Kapitel 1. Udvalgets sammensætning og kommissorium.</b> . . . . .	<b>5</b>
<b>Kapitel 2. Hovedpunkterne i udvalgets forslag</b> . . . . .	<b>11</b>
<b>Kapitel 3. Beskrivelse af gældende ret</b> . . . . .	<b>14</b>
3.1. Skifterettens registrering af fristdagen. Saglig kompetence. . . . .	14
3.2. Skifterettens stedlige kompetence (værneting). . . . .	14
3.3. Skifteretsbehandling inden afgørelse om konkurs. . . . .	15
3.4. Etablering af bostyre. . . . .	15
3.5. Advokatbeskikkelse for skyldneren. . . . .	16
3.6. Boets behandling. . . . .	17
3.6.1. Generelt . . . . .	17
3.6.2. Kurators indberetninger. . . . .	17
3.6.3. Skiftesamlinger. . . . .	17
3.6.4. Særligt om prøvelse af fordringer og andre krav. . . . .	18
3.7. Omstødsessager. . . . .	19
3.8. Boets slutning. . . . .	19
<b>Kapitel 4. Udvalgets overvejelser og vurderinger.</b> . . . . .	<b>20</b>
4.1. Skifterettens modtagelse af konkursbegæringer og den indledende behandling heraf. . . . .	20
4.1.1. Præsidenthenvisning. . . . .	21
4.1.2. Påkendelse af erstatning/godtgørelseskrav. . . . .	22
4.2. Boets overtagelse og bestyrelse, herunder valg af bostyre. . . . .	23
4.2.1. Erfaringer med de gældende regler. . . . .	23
4.2.2. Fremsatte forslag til ændring af de gældende regler. . . . .	24
4.2.3. Udvalgets overvejelser. . . . .	25
4.3. Advokatbeskikkelse for skyldneren. . . . .	28
4.4. Den videre bobehandling. Prøvelse af fordringer. . . . .	31
4.4.1. Erfaringer med de gældende regler. . . . .	31
4.4.2. Udvalgets overvejelser og forslag. . . . .	32

4.5. Tvangsfuldbyrdelse . . . . .	33
4.6. Kreditorinformation . . . . .	35
4.7. Omstødsessager . . . . .	36
4.7.1. Erfaringer med den gældende ordning . . . . .	36
4.7.2. Udvalgets overvejelser og forslag . . . . .	38
4.8. Øvrige bestemmelser. Tilsynsbekendtgørelsen . . . . .	39
<b>Kapitel 5. Udvalgets lovudkast . . . . .</b>	<b>41</b>
<b>Kapitel 6. Udvalgets bemærkninger til de enkelte bestemmelser i lovudkastet . . . . .</b>	<b>51</b>
<b>Bilag:</b>	
Bilag 1. Justitsministeriets notat af 25. april 1985 om mulige ændringer på konkurslovgivningens område . . . . .	71
Bilag 2. Konkurslovsudvalgets udtalelse om postspærring . . . . .	75
Bilag 3. Udvalgets skrivelse af 4. november 1992 til formanden for Retsplejerådet . . . . .	95
Bilag 4. Retsplejerådets udtalelse af 2. september 1993. . . . .	99
Bilag 5. Oversigt over udenlandsk ret med hensyn til frister for anlæggelse af omstødsessager. . . . .	103

# Kapitel 1. Udvalgets sammensætning og kommissorium

Den 30. april 1986 nedsatte justitsministeren et udvalg om forskellige konkursspørgsmål.

Udvalget fik følgende kommissorium, der tillige redegør for baggrunden for udvalgets nedsættelse:

"Konkurslovgivningen har i de seneste årtier været genstand for en række lovændringer.

Ved lov nr. 332 af 18. juni 1969 blev de fleste af de gamle konkursprivilegier afskaffet. Baggrunden herfor var bl.a. ønsket om i videst muligt omfang at lade alle fordringshavere have lige adgang til fyldestgørelse af boets almindelige aktiver.

Ved lov nr. 266 af 26. juni 1975 (den såkaldte konkursnovelle) blev der indføjet nye regler om betalingsstandsning i konkursloven, ligesom dennes regler om konkursbetingelser og tidspunktet for konkursens indtræden m.m. blev ændret.

Ved lov nr. 298 af 8. juni 1977 blev der gennemført en ny konkurslov til afløsning af konkursloven af 1872.

Lovændringerne fra 1975 og 1977 tilsigtede bl.a. en effektivisering af konkursbehandlingen, således at der blev mulighed for en øget dækning til kreditorer, og en udvidelse af adgangen til at omstøde dispositioner og retsskridt, som efter deres art er til skade for kreditorerne. Det var endvidere et af hovedmålene med de nye regler at styrke en skyldners mulighed for at undgå konkurs. På en række punkter indebærer den nye konkurslov også forenklinger af konkursbehandlingen.

Konkursloven af 1977 er siden ændret ved lov nr. 260 af 8. juni 1979 og navnlig ved lov nr. 187 af 9. maj 1984, hvorved der blev gennemført en fuldstændig revision af reglerne om betalingsstandsning samt helt nye regler om gældssanering. Den sidstnævnte lovændring indebærer - med det formål at undgå virksomhedslukninger og dermed tab af arbejdspladser - en forbedring af mulighederne for rekonstruktion af virksomheder, der er trådt i betalingsstandsning. Samtidig indebærer denne lovændring en styrkelse af skyldners mulighed for i økonomisk henseende at komme på fode igen, hvis de rammes af konkurs.

De nævnte lovændringer falder i tråd med lignende lovændringer i en række andre europæiske lande og ligger i øvrigt på linie med bestræbelser, som i øjeblikket udfoldes i Europarådet med henblik på en harmonisering af medlemsstaternes konkurslovgivning.

Sideløbende hermed har konkursloven ofte været genstand for debat, ikke blot i faglige kredse, men også i Folketinget og offentligheden. Der har i forbindelse hermed fra forskellig side været rettet henvendelse til Justitsministeriet med forslag om mulige ændringer i konkurslovgivningen.

Den 25. april 1985 iværksatte Justitsministeriet en høring af en lang række myndigheder og organisationer om behovet for ændringer i konkurslovgivningen. Høringen skete på grundlag af et af Justitsministeriet udarbejdet notat med bilag om mulige ændringer på konkurslovgivningens område. Justitsministeriets notat med bilag vedlægges.

Folketinget vedtog den 30. maj 1985 en beslutning om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen m.v. Beslutningen opfordrer regeringen til inden udgangen af kalenderåret 1986 bl.a. at træffe foranstaltninger til ændring af salærreglerne ved behandling af konkursboer m.v. og af bobehandlingsreglerne i øvrigt. Folketingsbeslutningen vedlægges. Ifølge beslutningen skal følgende momenter indgå i overvejelserne:

»Salær til kurator(erne) fastsættes af skifteretten efter en konkret bedømmelse på grundlag af en indstilling fra kurator, som skal være begrundet. Beregningen skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med bobehandlingen forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Såfremt der i mindre boer ikke er dækning for udgiften hertil, kan salæret efter skifterettens bestemmelse helt eller delvis afholdes af det offentlige.

Salærberegningen sker efter samme principper uanset bobehandlingsformen og uanset, om virksomheden videreføres, rekonstrueres eller helt ophører.

Skifteretten kan udpege en forretningskyndig medhjælp til at rådgive kurator under bobehandling. Vederlag til medhjælpen fastsættes af skifteretten.

Vurdering af boets aktiver skal altid foretages ved en sagkyndig vurderingsmand, som ikke må medvirke ved aktivernes salg eller have økonomiske interesser hos aftager.

Ingen del af boets aktiver kan erhverves af kurator eller af denne nærtstående personer.«

Justitsministeriet lod den vedtagne folketingsbeslutning indgå i grundlaget for den ovennævnte høring. Justitsministeriet har herefter i løbet af efteråret 1985 modtaget svar fra de hørte myndigheder og organisationer. Adskillige af

høringsinstanserne peger på behovet for, at de spørgsmål, der omtales i høringsnotatet, gøres til genstand for nærmere overvejelse i et sagkyndigt udvalg. Høringssvarene, der vedlægges, indeholder i øvrigt forslag til andre mulige ændringer af konkurslovgivningen. Der vedlægges endvidere enkelte henvendelser fra andre om mulige ændringer af konkurslovgivningen.

Justitsministeriet har på denne baggrund besluttet at nedsætte et udvalg, der skal overveje de mulige ændringer af konkurslovgivningen, som er omtalt i Justitsministeriets notat af 25. april 1985 og i de ovennævnte høringssvar og henvendelser, samt i givet fald udarbejde udkast til nye regler i konkursloven. Udvalget skal endvidere afgive betænkning om, hvorledes der bør udformes lovregler om de spørgsmål om salærregler m.v., som er omfattet af folketingsbeslutningen.

Som nævnt ovenfor har der i forbindelse med reformerne inden for konkurslovgivningen været en tendens i retning af at skabe muligheder for afværgelse af konkurs, af at begrænse privilegier for særlige grupper af fordringshavere og af i det hele at forenkle konkursbehandlingen. Under henvisning her til skal man anmode udvalget om under arbejdet at være særlig opmærksom på disse hensyn.

Udvalget kan holde møder med erhvervsorganisationer og sammenslutninger, der berøres af eller har vist særlig interesse for de spørgsmål, der er omfattet af udvalgets kommissorium.

Justitsministeriet forudsætter, at udvalget kan nedsætte arbejdsgrupper til behandling af enkelte af de spørgsmål, der er omfattet af kommissoriet.

Af hensyn til opfyldelsen af folketingsbeslutningen anmodes udvalget om inden udgangen af 1986 at afgive betænkning om de spørgsmål om salærregler m.v., som er omfattet af folketingsbeslutningen."

Justitsministeriets notat af 25. april 1985 om mulige lovændringer på konkurslovgivningens område er optrykt som bilag 1. De øvrige nævnte bilag er optrykt som bilag til betænkning nr. 1086/1986.

I november 1986 afgav udvalget en delbetænkning om kuratorsalærer m.v. (Betænkning nr. 1086/1986), der er gennemført ved lov nr. 384 af 10. juni 1987. Udvalget har herefter arbejdet videre med de spørgsmål, som er omfattet af Justitsministeriets notat af 25. april 1985 om mulige ændringer på konkurslovgivningens område og de hermed afgivne høringssvar.

I forlængelse af de gennemførte lovændringer i 1975 og 1977, har udvalget i denne betænkning overvejet mulighederne for en yderligere rationalisering og modernisering af konkurslovsbehandlingen.

Udvalget har endvidere overvejet yderligere retssikkerhedsgarantier for skyldneren, og i denne forbindelse har udvalget afgivet en udtalelse om postspærring, der er optrykt som bilag 2 til betænkningen. Forslaget til regler om postspærring er gennemført ved lov nr. 215 af 10. april 1991.

Udvalget har ved udarbejdelsen af denne betænkning haft følgende sammensætning:

Præsident for Sø- og Handelsretten Frank Poulsen, formand,  
advokat Peter Fosdal, indstillet af Industrirådet, nu Dansk Industri,  
dommer Mette Christensen,  
professor, dr.jur. Bernhard Gomard, Københavns Universitet,  
fuldmægtig Henrik Davidsen, der senere er afløst af fuldmægtig Jesper Bo Nielsen, og derefter af underdirektør Jens Loft Rasmussen, indstillet af Den danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening, nu Finansrådet, i forening,  
generalsekretær, advokat Tage Lysgaard, indstillet af Landbrugsrådet,  
cand.jur. Ulla Dalgaard, indstillet af Håndværksrådet,  
advokat Ejler Munch Andersen, indstillet af Advokatrådet,  
landsdommer Jørgen Jochimsen, indstillet af Den danske Dommerforening,  
fuldmægtig Ulla Sterkel Pedersen, indstillet af Industriministeriet, senere afløst af fuldmægtig Anja Iben Kepka, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen,  
fuldmægtig Ann Hatting, der senere er afløst af fuldmægtig Inger Toft og senere af fuldmægtig Allan Borch Hansen, samt senest af fuldmægtig Jakob Smith, indstillet af Skatteministeriet,  
statsautoriseret revisor B.L. Rasmusen, indstillet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer,  
kontorchef, nu afdelingschef Torsten Hesselbjerg, der senere er afløst af kontorchef, nu kommitteret, Michael Elmer, der er afløst af kontorchef Kaspar Linkis, Justitsministeriet,  
vicedirektør, advokat Jørgen Christiansen, indstillet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, og  
dommerfuldmægtig, nu dommer Henrik Agersnap, der senere er afløst af retsassessor Claus Bruun, indstillet af Dommerfuldmægtigforeningen.

Endvidere har advokat Henrik Andersen deltaget i udvalgets arbejde som suppleant for advokat Ejler Munch Andersen.

Hvervet som sekretærer for udvalget har under udarbejdelsen af denne betænkning været varetaget af dommerfuldmægtig, nu dommer Lars Lindencrone Petersen og fuldmægtig Andreas Monberg, Justitsministeriet. Retsassessor Susanne Skotte Wied, Sø- og Handelsretten, har afløst dommer Lars Lindencrone Petersen.

Udvalget nedsatte i maj 1989 en arbejdsgruppe, der har forestået udarbejdelse af udkast til betænkning. Arbejdsgruppen havde ved afgivelsen af betænkningen følgende sammensætning:



Dommer Mette Christensen  
Landsdommer Jørgen Jochimsen  
Advokat Ejler Munch Andersen  
Retsassessor Claus Bruun  
Kontorchef Kaspar Linkis

Advokat Henrik Andersen har deltaget i arbejdsgruppens arbejde. Udvalgets sekretærer har tillige fungeret som sekretærer for arbejdsgruppen.

Overassistent Grethe Kishore, Justitsministeriet, har varetaget tekstbehandlingsopgaverne i forbindelse med betænkningens udarbejdelse.

Justitsministeren har i maj 1993 anmodet udvalgets formand om efter afslutning af arbejdet med nærværende betænkning at overveje nye regler om rekonstruktion af insolvente virksomheder. Arbejdet skal tage sigte på at udforme bestemmelser om rekonstruktion på en sådan måde, at konkurser kan undgås. Udvalgets sekretariat har udarbejdet et "ideoplæg", der vil kunne danne grundlag for et egentligt kommissorium for udvalgets videre arbejde med dette spørgsmål.

København, den 20. juni 1994.

Frank Poulsen  
formand)

Mette Christensen

Kaspar Linkis

Claus Bruun

Jørgen Christiansen

Ulla Dalgaard

Jens Loft Rasmussen

Jakob Smith

Bernhard Gomard

J. Jochimsen

Ejler Munch Andersen

B.L.Rasmussen

Peter Fosdal

Tage Lysgaard

Anja Iben Kepka

Sekretærer for udvalget:

Susanne Skotte Wied

Andreas Monberg

## Kapitel 2. Hovedpunkterne i udvalgets forslag

Udvalget har ved behandlingen af kommissoriet bl.a. taget udgangspunkt i de høringssvar, som er afgivet i forbindelse med Justitsministeriets høring om behovet for ændringer af konkurslovgivningen.

Endvidere har udvalget inddraget de synspunkter, som professor Niels Ørgaard har fremsat i en udtalelse om konkurs og betalingsstandsning. Professor Niels Ørgaard har heri anført, at systemet indebærer en risiko for værditab ved afvikling af insolvente virksomheder ved konkurs. Han finder det herunder hverken fornuftigt eller rimeligt, at det i den første boperiode er skifteretten, der bestemmer, om virksomheden skal fortsættes. Endvidere efterlyser han krav om forretningsmæssig ledelse, idet han henviser til likvidators stilling ved en insolvent likvidation efter reglerne i den tidligere aktieselskabslov. Der er også fra anden side fremsat forslag om, at der tilføres konkursboerne større forretningsmæssig indsigt.

Udvalget er opmærksom på, at der er betydelige forskelle i konkursboernes størrelse og beskaffenhed. Det er imidlertid udvalgets erfaring, at konkurslovens regler generelt er så elastiske, at de kan finde anvendelse på alle typer og størrelser af boer.

De afgivne udtalelser har særligt givet udvalget anledning til at fremkomme med forslag til ændrede regler for bostyret, hvorefter den nuværende ordning med en midlertidig bestyrer med begrænsede beføjelser ændres, således at der straks efter konkursdekretet udpeges et bostyre, der umiddelbart har de fulde bobehandlerbeføjelser. Ved udpegningen skal der tages hensyn til, at dette har indsigt såvel i forretningsmæssige forhold som i bobehandling. Efter udvalgets lovudkast har fordringshaverne fortsat adgang til at vælge kurator. Der foreslås desuden indført hjemmel for skifteretten til at bestemme, at det af fordringshaverne valgte kuratel skal suppleres med yderligere en kurator. Kurators beføjelser foreslås endvidere styrket, bl.a. ved at han på egen hånd kan antage fornøden fagkyndig bistand, hvilket navnlig bør være tilfældet, hvor virksomhedens drift fortsættes. Samtidigt foreslås adgangen til nedsættelse af kreditorudvalg forbedret. Der henvises herom til kapitel 4.2. samt til udvalgets lovudkast, kapitel 12 og 13.

Med henblik på en styrkelse af skyldnerens retsstilling stiller udvalget endvidere forslag om en udvidet adgang til advokatbeskikkelse for en personlig skyldner, således at skifteretten på et hvilket som helst tidspunkt efter begæ-

ring kan beskikke advokat for skyldneren, når der er behov herfor. Der henvises herom til kapitel 4.3. samt bemærkningerne til lovudkastets § 106.

Det er udvalgets generelle vurdering, at de gældende regler indebærer et betydeligt arbejde for skifteretterne med almen kontrol og tilsyn med behandlingen af konkursboer, og at denne ressourcekrævende indsats kun i meget begrænset omfang giver anledning til, at skifteretten tilsidesætter kurators indstilling om anmeldte fordringer, påtaler forhold eller på anden måde griber ind overfor kurator. Udvalget har på denne baggrund overvejet, om der i et videre omfang kunne ske en udlægning af bobehandlingen til kurator, således at der opnås ressourcemæssige gevinster, uden at retssikkerhedsmæssige hensyn herved tilsidesættes.

Udvalget foreslår i denne forbindelse, at arbejdet med prøvelsen af de anmeldte fordringer og andre krav henlægges til kurator, således at skifteretten alene skal behandle de tvistigheder, der måtte opstå i forbindelse hermed. Udvalgets udkast til ændrede regler herom er beskrevet i kapitel 4.4. samt i bemærkningerne til lovudkastets kapitel 16.

Bobehandlingen foreslås endvidere styrket gennem et forslag om, at afgørelse om tvangsfuldbyrdelse i form af ind- og udsættelsesforretninger, der retter sig mod skyldneren eller de i § 105 nævnte personer, i visse tilfælde skal kunne foretages af den skifteret, der behandler konkursboet. Der henvises herom til kapitel 4.5. og lovudkastets § 112.

Udvalget har anset det for væsentligt, at der foretages en opstramning og effektivisering af bobehandlingen, og at der gennem en fyldestgørende og kontinuerlig information fra kurator til fordringshaverne gives disse bedre indseende med bobehandlingen og dermed mulighed for en øget indflydelse på denne. På denne baggrund foreslår udvalget indført en pligt for kurator til inden for fastsatte frister at orientere fordringshaverne om boets behandling. Der henvises herom til kapitel 4.6. og bemærkningerne til kapitel 15 i lovudkastet, §§ 125 og 126.

Udvalget har på baggrund af erfaringerne med fristerne for anlæggelse af omstødsessag overvejet eventuelle ændringer af bestemmelsen i konkurslovens § 81. Udvalget har fundet, at der generelt er behov for at styrke kurators muligheder for at anlægge omstødsessag og stiller på denne begrund forslag om, at fristen for anlæggelse af omstødsessag sættes til 1 år fra dekretdagen, og at der herudover skal gælde en frist på 6 måneder fra det tidspunkt, hvor boets bestyrelse må antages at være blevet i stand til at gøre kravet gældende. Der henvises herom til kapitel 4.7.

I overensstemmelse med indstillinger afgivet af henholdsvis præsidenten for SØ- og Handelsretten og præsidenten for Østre Landsret foreslår udvalget en ændring af bestemmelsen i § 5, stk. 2, om præsidenthenvisning af bobehand-

lingen til en anden skifteret og i kompetencen til påkendelse af skyldnerens erstatningskrav i medfør af § 28, stk. 1 og 2, således at kravet også kan behandles af skifteretten. Der redegøres for udvalgets overvejelser herom i kapitel 4.1.2. og 4.1.3., samt under bemærkningerne til lovudkastet, § 5, stk. 2, og § 242 a.

Udvalget har under arbejdet med denne betænkning også gennemgået de udkast til ændring af skifteloven, der for tiden er under udarbejdelse i det af Justitsministeriet nedsatte skiftelovsudvalg, men har ikke for nuværende fundet anledning til at fremsætte yderligere forslag vedrørende ændring af konkurslovens regler i lyset af det foreløbige oplæg fra skiftelovsudvalget. Der vil, i det omfang skiftelovsudvalgets forslag gennemføres i den nuværende skikkelse, senere være behov for en justering af konkurslovens regler. Udvalget har imidlertid vurderet, at overvejelser herom indtil videre bør afvente færdiggørelsen af skiftelovsudvalgets arbejde.

Udvalgets erfaringer og overvejelser er beskrevet i kapitel 4 og lovudkastet med bemærkninger er i sin helhed medtaget som kapitel 5 og 6.

## Kapitel 3. Beskrivelse af gældende ret

### *3.1. Skifterettens registrering af fristdagen. Saglig kompetence*

Efter de gældende regler ligger kompetencen til at modtage anmeldelse, begæring m.v., der kan danne grundlag for, at en fristdag indtræder, i alle tilfælde hos skifteretten. Det gælder således for anmeldelse om betalingsstandsning, begæring om **konkurs**, akkordforhandling og gældssanering, jf. **konkurslovens** § 1, stk. 1, nr. 1, jf. § 3, stk. 3. Er grundlaget for fristdagen skyldnerens død, jf. konkurslovens § 19, jf. § 1, stk. 1, nr. 2, ligger kompetencen ligeledes hos skifteretten, der også modtager dødsanmeldelsen. Såfremt et aktie- eller anpartsselskab, der har været under likvidationsbehandling, skal overgå til behandling efter konkurslovens regler, kræver dette efter konkurslovens § 1, stk. 1, nr. 3, ligeledes, at der inden 3 måneder efter beslutningen om likvidation indgives en anmeldelse /begæring til skifteretten om betalingsstandsning, konkurs eller om åbning af forhandling om tvangsakkord. Dagen for beslutning om likvidation kan således blive fristdag for den følgende insolvensbehandling, men i disse tilfælde ligger den bevismæssige sikkerhed for fristdagsfundamentet i, at beslutning om likvidation er truffet på en lovlige indkaldt generalforsamling i selskabet eller er bestemt af skifteretten i henhold til reglerne om tvangsopløsning af aktie- og anpartsselskaber.

### *3.2. Skifterettens stedlige kompetence (værneting)*

Efter konkurslovens § 3, stk. 1, indgives konkursbegæring og andre begæring og anmeldelser, der kan danne grundlag for fristdag, jf. konkurslovens § 1, stk. 1, til skifteretten på det sted, hvorfra skyldnerens erhvervsvirksomhed udøves. Udøver skyldneren ikke erhvervmæssig virksomhed her i landet, indgives anmeldelsen eller begæringen til skifteretten i den retskreds, hvor han har sit hjemting, jf. § 3, stk. 2.

Efter konkurslovens § 5, stk. 1, henvises en anmeldelse eller begæring, som ikke er indgivet til den rette skifteret, om muligt til denne, og efter bestemmelsens stk. 2 kan præsidenten for en landsret eller præsidenten for Sø- og Handelsretten i København henvise behandlingen af et bo, som efter § 3 eller § 4 skulle behandles af en ret inden for hans embedsområde, til en anden ret, såfremt det findes mere hensigtsmæssigt at behandle boet ved denne ret.

### 3.3. Skifteretsbehandling inden afgørelsen om konkurs

Skifteretten påser, at anmeldelser og begæringer opfylder de fastsatte formelle krav, jf. konkurslovens § 7 og meddeler en eventuel frist for fremskaffelse af manglende oplysninger, jf. § 8.

Efter §§ 21-26 forestår skifteretten i øvrigt den videre behandling frem til afgørelsen af, om konkurs skal dekretes. Det er således skifteretten, der forkynder begæringen for skyldneren og indkalder denne til møde i retten samt afkræver ham oplysninger om hans økonomiske forhold, jf. § 22. Skifteretten træffer i forbindelse hermed eventuelt afgørelse om, at skyldneren skal fremstilles ved politiets foranstaltning, hvis han udebliver fra et møde i skifteretten, hvortil han er lovligt indkaldt, jf. § 23, ligesom skifteretten træffer afgørelse om eventuel udsættelse med afgørelsen om konkurs i tilfælde, hvor skyldneren søger en ordning med fordringshaverne, jf. § 24. Det er endelig skifteretten, der har kompetence til at træffe bestemmelse om, at skyldneren, inden konkursdekret afsiges, skal fratages rådigheden over sine aktiver, jf. § 26.

Konstateringen af, at konkursbetingelserne er til stede, foretages af skifteretten - i tilfælde af tvist - efter en begrænset bevisførelse og procedure om dette spørgsmål. I forbindelse med afsigelse af konkursdekret træffer skifteretten endvidere bestemmelse om sikkerhedsstillelse fra rekvirenten, jf. § 27. Rekvirenten er på sædvanligt culpagrundlag ansvarlig for, at betingelserne for konkurs er opfyldt, idet han dog på objektivt grundlag indestår for eksistensen af sin fordring, jf. konkurslovens § 28, stk. 1 og 2. Efter denne bestemmelse stk. 3, kan skifteretten under særlige omstændigheder bestemme, at en fordringshavers begæring om konkurs kun kan tages til følge, hvis der stilles en af skifteretten fastsat sikkerhed for eventuelt erstatningsansvar efter stk. 1 og 2. Konstatering af et eventuelt ansvar og fastsættelsen af en eventuel erstatning **og/eller** godtgørelse henhører imidlertid ikke under skifteretten, men under de almindelige domstole, jf. UfR, 1986.710.

### 3.4. Etablering afbostyre

Skifteretten træffer straks, efter at konkursdekret er afsagt, bestemmelse om antagelse af midlertidig bestyrer, jf. konkurslovens § 107. For så vidt angår banker, sparekasser og forsikringsselskaber er skifteretten efter afsigelse af konkursdekret pligtig til efter forhandling med Finanstilsynet straks at beskikke en eller flere kuratorer, jf. lov om banker og sparekasser § 47 d, stk. 2, og lov om forsikringsvirksomhed § 177, stk. 2. Skifteretten bekendtgør **konkursdekretet** i Statstidende, foretager visse sikringsakter m.v. og udmelder vurde-

ringsmænd, jf. §§ 108-110. Det er i princippet skifteretten, der har ansvaret for boet i den periode, der går, indtil valg af bostyre finder sted, jf. § 111, stk. 1. Skifteretten træffer herunder - efter at have rådført sig med midlertidig bestyrer - bl.a. bestemmelse om, hvorvidt skyldners erhvervsvirksomhed eventuelt skal fortsætte.

Efter konkursloven tilkommer det fordringshaverne at vælge bostyret (kurator og kreditorudvalget), jf. §§ 113-114. For at skiftesamlingen skal være beslutningsdygtig, kræves, at mindst 1/3 af de kendte stemmeberettigede fordringshavere, regnet efter fordringernes beløb, er repræsenteret. Det er skifteretten, der tager stilling til fordringshavernes stemmeret og repræsentation. Er den fornødne repræsentation til stede, er skifterettens rolle indskrænket til at påse, om særlige grunde taler for at forkaste valget af kurator, f.eks. efter en habilitetsvurdering, jf. § 113, stk. 3. Også afgørelsen af, om der skal vælges mere end én kurator, tilkommer fordringshaverne, jf. § 113, stk. 2, og afgørelsen gengivet i UfR 1982.1090H. Er skiftesamlingen ikke beslutningsdygtig, beskikkes kurator af skifteretten, jf. § 113, stk. 4. Adgangen for skifteretten til at behandle boet selv, eventuelt med bistand af en medhjælper, jf. § 117, benyttes meget sjældent i praksis.

Efter § 118 træffer skifteretten bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket omfang den midlertidige bestyrer, kurator eller medhjælper skal stille sikkerhed. Sikkerheden, der i almindelighed stilles ved en kaufionsforsikring, tager sigte på det ansvar, som kurator har gennem sin dispositionsmulighed over konkursboets likvide aktiver. Sikkerheden dækker således ikke kurators eventuelle erstatningsansvar for faglige fejl. Dette ansvar er for advokater dækket af den sædvanlige pligtige ansvarsforsikring. Kaufionsforsikringen tegnes i praksis af bobehandleren for hvert enkelt bo. Præmien afholdes som en boudgift. Det er ikke usædvanligt, at midlertidig bestyrer under hensyn til hvervets korte varighed og det ofte ikke fuldstændige overblik over boets aktiver fritages for at stille sikkerhed, således at sikkerhedsstillelsen først etableres i forbindelse med kuratorvalget. Systemet medfører i dag en ikke ubetydelig administration for skifteretterne, der skal kontrollere, at den krævede sikkerhed stilles, samt påse, at den til stadighed forhøjes, hvis der tilføres boet yderligere aktiver, ligesom skifteretten skal opbevare policerne og kvittere og returnere disse i forbindelse med boets afslutning.

### *3.5. Advokatbeskikkelse for skyldneren*

Efter konkurslovens § 245 kan skifteretten beskikke en advokat for en part, når det skønnes nødvendigt, at han har advokatbistand, og han opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Reglen i § 245 indeholder hjemmel



også til beskikkelse af advokat for skyldneren, men denne hjemmel anvendes kun i et meget begrænset omfang, f.eks. i forbindelse med tvist om en konkursbegæring eller ved tvist om et bestemt formuegodes inddragelse under konkursen. Den tilbageholdenhed, som skifteretterne har vist i så henseende, skyldes formentlig, at skyldneren gennem andre regler i konkursloven har mulighed for at gøre sin indsigelse gældende, og at advokatbistand hertil derfor ofte anses for uforholden.

### *3.6. Boets behandling*

#### **3.6.1. Generelt**

Den efterfølgende bobehandling udføres af kurator (§§ 115-116) under tilsyn af skifteretten (§§ 119-124) og i et vist omfang med pligt til underretning af et eventuelt kreditorudvalg (§ 115, stk. 2).

#### **3.6.2. Kurators indberetninger**

For at muliggøre skifterettens og skiftesamlingens tilsyn og for at tilgodese disses informationsbehov skal kurator dels udarbejde en status og afgive indberetning om de vigtigste årsager til konkursen m.v., jf. § 116, dels løbende aflægge regnskab for sin forvaltning m.v. af boet, jf. §§ 125 og 127, og endelig skal han udarbejde udkast til regnskab og udlodning, jf. § 148, stk. 1. Kurators redegørelse i henhold til § 116 afgives til skifteretten og fremlægges sædvanligvis på den første skiftesamling til fordringers prøvelse, jf. § 116, stk. 1, jf. § 129. De halvårige indberetninger afgives til skifteretten som led i dennes almindelige tilsyn med kurator, og udkast til regnskab og udlodning revideres af skifteretten, jf. § 126. Selv om der efter loven ikke påhviler kurator nogen pligt i så henseende, er det almindelig praksis, at kurator tillige orienterer samtlige kendte fordringshavere i et efter boets beskaffenhed passende omfang. Kurator undersøger som led i bobehandlingen endvidere, om der foreligger omstødelige dispositioner. Eventuel retssag herom skal anlægges inden 6 måneder, efter at boets bestyrelse blev i stand til at gøre kravet gældende, jf. § 81, stk. 1.

#### **3.6.3. Skiftesamlinger**

Skiftesamling skal efter konkursloven afholdes

- a. Til valg af bostyre § 113, jf. § 108, stk. 1.
- b. Til prøvelse af fordringer, § 129, stk. 1, nr. 2.
- c. Til slutning af boet i medfør af § 143, stk. 1.
- d. Til behandling af udkast til regnskab og udlodning, § 150, stk. 1.

Skiftesamling skal endvidere afholdes, når det begæres af kurator eller et medlem af kreditorudvalget, eller når skifteretten selv finder det påkrævet, § 119.

Skiftesamling afholdes i skifterettens regie, idet det er skifteretten, der fastsætter tid, sted, varsel og dagsorden, ligesom det er skifteretten, der leder forhandlingen på skiftesamlingen, jf. § 119, stk. 2 og 3. Skifteretten træffer endvidere afgørelse om eventuelle tvister om boets behandling eller om fordringer og krav, der rettes mod boet. Skifterettens afgørelse indbringes for højere ret ved anke eller kære, jf. § 248, stk. 1 og 2. Visse af skifterettens afgørelser er dog inappellable, jf. § 249, stk. 1.

#### **3.6.4. Særligt om prøvelsen af anmeldte fordringer og andre krav**

Til brug for fordringsprøvelsen og udarbejdelse af udkast til udlodning fører kurator en gældbog, hvori anmeldte fordringer og andre krav straks indføres, jf. § 130. Kurator udarbejder en indstilling om, hvorvidt kravet kan anerkendes som anmeldt, herunder om kravets eventuelle fortrinsret, jf. § 131, og denne indstilling prøves på en skiftesamling, jf. §§ 131-133, efter at kurator ved anbefalet brev eller på anden betryggende måde har givet underretning til dem, hvis anmeldelser ikke indstilles godkendt, jf. § 131, stk. 3. Indstillingen skal før skiftesamlingen fremsendes til skifteretten, jf. § 131, stk. 2, hvor den ligger til eftersyn. Det er dog yderst sjældent, at skyldneren eller en fordringshaver benytter sig af denne mulighed for at gøre sig bekendt med materialet eller dele heraf. Efter at have modtaget kurators indstillinger gennemgår skifteretten disse i fornødent omfang. Skifteretten foretager især en kontrol af indstillinger vedrørende krav anmeldt med fortrinsret. Denne gruppe krav omfatter bl.a. krav vedrørende forgæves rekonstruktionsforsøg og fra en eventuel betalingsstandsning, jf. § 94, nr. 1 og 2, krav på løn m.v. og den beregnede skat heraf, jf. § 95 samt diverse afgifts krav, jf. § 96. Kontrollen omfatter både spørgsmålet om fortrinsret og dennes omfang og den beløbsmæssige opgørelse af kravene. Også krav, for hvilke der stilles sikkerhed af skyldneren selv eller trediemand, og hvor den korrekte opgørelse derfor kan være vanskelig, giver anledning til særlig kontrol. Kontrollen omfatter i øvrigt generelt behandlingen af påløbne omkostninger og renter.

Der skal i alle tilfælde afholdes en skiftesamling til fordringers prøvelse. Skyldneren indkaldes til skiftesamlingen og opfordres til at udtale sig om kurators indstilling. Fordringer, der er således stillet i konkursordenen, at der ikke vil kunne gives dividende af dem, prøves ikke. Fremsættes der ingen indsigelser mod indstillingen, er den endeligt godkendt. Prøvelsen kan om fornødent udsættes til en ny skiftesamling. Hvis der fremsættes indsigelser mod indstillingen, afgør skifteretten efter afholdelse af egentlig domsforhandling sagen ved dom.

### 3.7. *Omstødsessager*

Hvis en retssag er nødvendig for at gennemføre en omstødelse, f.eks. fordi modtageren af en betaling eller en gave ikke frivilligt vil anerkende omstødsen, skal sagen efter konkurslovens § 81, stk. 1, anlægges inden 6 måneder, efter at boets bestyrelse blev i stand til at gøre kravet gældende. Der vil efter denne regel ved fastsættelsen af udgangspunktet for fristens beregning kunne tages hensyn såvel til, at den begunstiges bopæl eller opholdssted var ukendt for bostyret, jf. herved forældelsesloven, lov nr. 274 af 22. december 1908 og ikrafttrædelsesloven til straffeloven, lovbekendtgørelse nr. 608 af 6. september 1986, § 16 som til, at boets forhold kan være så vanskelige og uoverskuelige, at bostyret ikke umiddelbart har fået kendskab til de omstændigheder, der betinger omstødseskravet.

Der kan således ikke angives noget eksakt tidspunkt for, hvornår fristen efter § 81, stk. 1, begynder at løbe, men der må i hvert enkelt tilfælde foretages en vurdering af, hvornår boets bestyrelse blev eller burde være blevet bekendt med forholdet, jf. bl.a. Mogens Munch, Konkursloven, 7. udgave, side 534.

Fremkommer et krav om omstødelse som en indsigelse mod anmeldte fordringer eller andre krav, der fremsættes mod boet, finder fristen i stk. 1 ikke anvendelse, jf. § 81, stk. 2.

### 3.8. *Boets slutning*

Uanset om boet slutes uden midler efter konkurslovens § 143, med en tvangsakkord, jf. § 144, eller efter konkurslovens § 150 med udlodning af dividende, sker slutning af boet og fastsættelse af vederlag til kurator altid på en skiftesamling, efter at skifteretten i fornødent omfang har revideret det af kurator udarbejdede regnskab, jf. § 126 og gennemgået salærindstillingen, jf. § 239. Skifteretten kan efter § 153 bestemme, at smådividender ikke skal udloddes, ligesom skifteretten efter § 154 kan bestemme, at mindre beløb, der indgår efter boets afslutning, ikke skal udloddes, men tilfalder statskassen.

## Kapitel 4. Udvalgets overvejelser og vurderinger

Det er udvalgets principielle vurdering, at der er behov for en rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen, således at bostyret får øgede beføjelser, og at der tillige bør gives fordringshaverne et større indseende med og en øget indflydelse på bobehandlingen.

Det er udvalgets generelle opfattelse, at de gældende regler indebærer et betydeligt arbejde for skifteretterne med almen kontrol og tilsyn med behandlingen af konkursboer. Dette arbejde kræver indsats af betydelige ressourcer, og det har vist sig, at der kun i meget begrænset omfang er behov for indgriben fra skifterettens side. Det har på denne baggrund været væsentligt for udvalget at undersøge, om den udlægning af bobehandlingen til kurator, som de gældende regler allerede er udtryk for, set i forhold til konkursloven af 1872, vil kunne forstærkes, således at der kan opnås ressourcemæssige gevinster for skifteretten derved. En øget udlægning må selvsagt ske, uden at hensyn til skyldnerens, enkelte fordringshaveres eller tredjemands retsstilling eller offentlige interesser bliver tilsidesat. Det må samtidig sikres, at fordringshaverne får en større indsigt i og indflydelse på bobehandlingen.

### *4.1. Skifterettens modtagelse af konkursbegæring og den indledende behandling heraf*

Udvalget har overvejet, om arbejdet med at modtage konkursbegæring og den forberedende behandling frem til afsigelse af dekret kan overlades til en anden instans end skifteretten i de - langt hyppigste - tilfælde, hvor der ikke er nogen egentlig tvist mellem parterne om, at konkursbetingelserne er opfyldt. Det kan herved navnlig komme i betragtning at overlade denne opgave til enten rekvirentens advokat eller til en af skifteretten til dette formål antaget advokat. Skifteretternes ressourcer kan herved frigøres til indsats i de tilfælde, hvor der som følge af en tvist er et egentligt behov for en judiciel afgørelse af spørgsmålet om konkurs.

Udvalget kan af flere grunde ikke anbefale, at der på dette punkt foretages ændringer i den bestående retstilstand, som er i overensstemmelse med dansk fuldbyrdelsesrets faste tradition for, at de afgørelser, der træffes, er judicielle, uanset om der er tvist mellem parterne eller ej. For det første er et enstrengt

system at foretrække, idet retssystemet derved spares for at tage stilling til, om en begæring kan fremmes ved et andet forum end skifteretten. For det andet vil en ændring som den overvejede kun frigøre begrænsede ressourcer for skifteretterne, idet arbejdet med sager, hvori der ikke er tvist, i dag hverken tidsmæssigt eller på anden måde belaster skifteretterne i væsentligt omfang på det indledende stadie. Omkostningerne ved en ændring som den overvejede vil derfor ikke stå i rimeligt forhold til den lettelse, som kan opnås. Endelig må det antages at være af væsentlig betydning for såvel skyldneren som fordringshaverne, at registrering af modtagelsen af konkursbegæringen, som kan have betydning for fastsættelse af fristdagen og derigennem for adgangen til modregning og omstødelse, bliver foretaget af en i enhver henseende uvildig instans.

Af tilsvarende årsager kan det heller ikke anbefales at henlægge kompetencen til at modtage andre begæringer (om tvangsakkord eller gældssanering) eller anmeldelse om betalingsstandsning til et andet forum end skifteretten.

Derimod foreslår udvalget i overensstemmelse med indstillinger afgivet af henholdsvis præsidenten for Sø- og Handelsretten og præsidenten for Østre Landsret ændringer i bestemmelsen i konkurslovens § 5, stk. 2, om præsidenthenvisning af bobehandling til anden skifteret og i kompetencen til påkendelse af skyldnerens erstatnings/godtgørelseskrav i medfør af § 28, stk. 1 og 2.

#### **4.1.1. Præsidenthenvisning**

Bestemmelsen i § 5, stk. 2, giver som følge af formuleringen "et bo" ikke sikker hjemmel til at henvise behandlingen af en betalingsstandsning, der er anmeldt til skifteretten, til en anden skifteret. Uanset formuleringen er stk. 2 dog i praksis antaget at have samme område som stk. 1.

Vestre Landsret har i en utrykt afgørelse imidlertid antaget, at bestemmelsen i stk. 2 ikke giver hjemmel til henvisning af en af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fremsat begæring om opløsning af et selskab.

Præsidenten for Sø- og Handelsretten har derfor foreslået, at bestemmelsen i § 5, stk. 2, affattes således, at den giver sikker hjemmel for den nuværende praksis, hvorefter den også omfatter anmeldte betalingsstandsninger. Præsidenten har henvist til, at der efter konkurslovens § 11, stk. 2, jf. § 13, i alle tilfælde skal afholdes et møde med fordringshaverne, og at det f.eks. i tilfælde af, at skyldneren har anmeldt betalingsstandsning efter at have opgivet sin erhvervsvirksomhed, ikke kan udelukkes, at det kan være hensigtsmæssigt at afholde dette møde og eventuelle senere møder ved en anden skifteret end den, der følger af konkurslovens § 3.

Udvalget kan tiltræde det stillede forslag og foreslår derfor konkurslovens § 5, stk. 2, ændret.

Den foreslåede ændring indebærer, at også begæring om åbning af forhandling om tvangsakkord, begæring om gældssanering, og begæringer, der fremsættes i medfør af andre love end konkursloven, kan henvises. Dette vil navnlig gælde begæringer om opløsning m.v. af aktieselskaber eller anpartsselskaber, jf. aktieselskabslovens §§ 117–118 og anpartsselskabslovens §§ 86–87 og om opløsning af erhvervsdrivende fonde eller af erhvervsdrivende virksomheder, jf. lov om erhvervsdrivende virksomheder. Den foreslåede bestemmelse giver derimod ikke hjemmel til at henvise begæringer, hvis behandling ikke tilsigter afvikling af vedkommende selskab, enten ved opløsning eller ved etablering af et likvidations- eller konkursbo, f.eks. en begæring om udmeldelse af granskingsmænd, jf. aktieselskabslovens § 95, stk. 2, og anpartsselskabslovens § 76, stk. 2.

#### **4.1.2. Påkendelse af erstatning/godtgørelseskrav**

Foranlediget af afgørelsen, refereret i UfR 1986.71, har Præsidenten for Østre Landsret udtalt, at det bør overvejes i konkurslovens kapitel 31 at indsætte hjemmel for skifteretten til at påkende godtgørelseskrav efter lovens § 28. Spørgsmålet herom er endvidere rejst af Advokatrådets repræsentant i udvalget.

Spørgsmålet om kompetencen til at påkende krav i medfør af konkurslovens § 28 er ikke særskilt omtalt i betænkning 606/1971. I Mogens Munch, Konkursloven, 7. udgave side 248, anføres det, at "det vil være meget praktisk, hvis afgørelsen om erstatning træffes af skifteretten."

De heromtalte krav og den fastlagte ansvarsordning har betydelig lighed med de tilfælde, der omtales i retsplejelovens § 505, stk. 1, om ansvar for tvangsfuldbyrdelse af en fordring eller et krav, som viser sig ikke at bestå, eller hvor betingelserne for tvangsfuldbyrdelse ikke i øvrigt har været til stede, og dette kan lægges fordringshaveren til last. Efter bestemmelsens stk. 3 fremsættes krav efter § 505, stk. 1, over for enten fogedretten eller de almindelige domstole senest tre måneder efter det tidspunkt, da vedkommende blev i stand til at gøre kravet gældende. Fogedretten kan dog efter stk. 3, 3. pkt., henskyde kravet til søgsmål ved de almindelige domstole. Efter motiverne til denne bestemmelse (betænkning 634/1971 s. 66) vil der navnlig være behov herfor, bl.a. hvis erstatningsansvaret ikke kan fastslås uden en omfattende bevisførelse.

Udvalget foreslår, at der som § 242 a i konkursloven indsættes en bestemmelse med samme indhold som retsplejelovens § 505, stk. 3, vedrørende skyldnerens adgang til at rejse krav efter konkurslovens § 28.

Det vil i almindelighed være lettest for skyldneren at rejse kravet over for skifteretten. Hvis kravet afhænger af, om den fordring, der dannede grundlag

for konkursbegæringen, består eller ikke består, vil det ofte være mest hensigtsmæssigt, at et erstatningskrav behandles i forbindelse med en eventuel retssag herom. Udkastet giver den, der gør erstatningskravet gældende, valget mellem at fremsætte kravet for skifteretten eller de almindelige domstole.

Skifteretten kan navnlig henskyde et erstatningskrav til afgørelse ved de almindelige domstole, hvis der allerede verserer retssag mellem parterne, og det skønnes mest hensigtsmæssigt, at de to sager behandles under ét. At erstatningsansvaret eller kravets størrelse ikke kan fastslås uden en omfattende bevisførelse, bør derimod ikke i sig selv medføre, at behandlingen af godtgørelseskravet henskydes. Skifteretten træffer jo også i andre sammenhænge, f.eks. i forbindelse med fordringsprøvelse, afgørelse efter fuld bevisførelse.

## *4.2. Boets overtagelse og bestyrelse, herunder valg af bostyre*

### **4.2.1. Erfaringer med de gældende regler**

Det er erfaringen hos udvalgets skifteretspraktikere, at retsmøder, hvori en konkursbegæring behandles, kun meget sjældent overværes af andre fordringshavere end den, der som rekvirent er umiddelbart interesseret i behandlingen. Dette bevirker, at den, der antages som midlertidig bestyrer i forbindelse med afsigelsen af konkursdekretet, enten vil være rekvirentens advokat eller en anden af skifteretten udpeget advokat. Skifteretten vil ofte udpege en advokat, som ikke er impliceret i sagen, og som gennem sit virke har demonstreret indsigt i behandling af konkursboer. Skiftesamlingen til valg af bostyre er i langt den overvejende del af boerne ikke beslutningsdygtig, og skifteretten vil da som regel beskikke midlertidig bestyrer til kurator, hvis denne selv ønsker det. I de få tilfælde, hvor skiftesamlingen er beslutningsdygtig, er det ligeledes hovedreglen, at midlertidig bestyrer vælges til kurator.

I de ganske få store boer, hvortil der kan være knyttet en vis offentlig opmærksomhed, er der sædvanligvis en betydelig interesse fra kreditorernes side for valget af bostyre. I disse boer har en eller flere - eller en gruppe - af fordringshaverne ofte forud for konkursen været med i rekonstruktionsforhandlinger, og i denne forbindelse er der i mange tilfælde allerede ved dekretets afsigelse truffet aftale om indstilling vedrørende antagelse af midlertidig bestyrer, således at valget af kurator i realiteten er afgjort inden bostyremødet.

Det er ikke helt sjældent forekommet, at de gældende regler har medført et valg af kurator, som ikke har været fuldt ud betryggende eller hensigtsmæssigt set fra fordringshavernes synsvinkel. Dette har navnlig været tilfældet, hvor en enkelt eller enkelte beløbsmæssigt dominerende fordringshavere ved valget af bostyre har stemt på personer, som vel ikke har været inhabile efter § 238, og som ikke har kunnet forkastes eller afsættes som kurator efter § 113,

stk. 3, men hvor der dog har været grund til at nære frygt for de pågældendes fuldstændige upartiskhed eller uafhængighed af vedkommende fordringshaver. Skifteretten har således måttet acceptere det foretagne valg af de pågældende, og såfremt de dominerende fordringshavere har modsat sig, at der vælges flere kuratorer, jf. § 113, stk. 2, har skifteretten savnet hjemmel til at beskikke yderligere kuratorer, jf. UfR 1982.1090H.

For at få belyst, om udvalgets almindelige antagelse vedrørende spørgsmålet om fordringshavernes medvirken i forbindelse med etablering af bostyre er korrekt, har udvalget indhentet oplysninger herom fra Sø- og Handelsretten samt fra skifteretterne i Korsør og Århus vedrørende perioden 15. november 1991 - 1. februar 1992. Det fremgår af oplysningerne, at der ved de nævnte skifteretter blev afsagt i alt 136 konkursdekreter i perioden. I 60 af de 136 boer mødte der på skiftesamlingen til valg af bostyre ingen fordringshavere, medens der i 37 boer blev givet møde af en eller flere fordringshavere, hvilket dog ikke var tilstrækkeligt til, at skiftesamlingen var beslutningsdygtig, jf. konkurslovens § 113, stk. 1.1 de resterende 39 tilfælde var skiftesamlingen beslutningsdygtig. Kun i 3 af disse boer, der i øvrigt alle vedrørte samme koncern, blev den midlertidige bestyrer ikke valgt som kurator.

#### **4.2.2. Fremsatte forslag til ændring af de gældende regler**

Under høringsrunden i efteråret 1985 kritiserede præsidenten for Sø- og Handelsretten, at konkurslovens regler om valg af kurator(er) ikke ydede tilstrækkelig beskyttelse af mindretalskreditorerne. Han stillede til styrkelse af disses stilling bl.a. forslag om en tilbagevenden til de regler, der før ikrafttrædelsen af konkursloven af 1977 fandtes i reglerne om selskabslikvidation i aktie- og anpartsselskabslovene af 1973.

Efter reglerne i aktieselskabslovens §§ 128-131 og anpartsselskabslovens §§ 97-100, kunne beslutningen om et aktie- eller anpartsselskabs opløsning ved insolvent likvidation træffes af generalforsamlingen, der samtidig med beslutningen valgte en midlertidig likvidator. Udnævnelsen af den eller de endelige likvidatorer blev foretaget af skifteretten på et likvidationsmøde, hvortil alle kendte kreditorer blev indkaldt. På mødet foretog de mødende fordringshavere med simpelt flertal - bestemt efter deres antal og ikke efter størrelsen af deres fordringer - indstilling til skifteretten angående udnævnelse af likvidator, og skifteretten udnævnte herefter en eller flere likvidatorer, dog uden at være bundet af afstemningens resultat.

Der har også fra anden side bl.a. af Landsforeningen til Fremme af Retssikkerheden og af professor Niels Ørgaard i en udtalelse om konkurs og betalingsstandsning været rejst kritik af den nuværende ordning, idet man har fundet det uheldigt, at skifteretten, der ikke er i besiddelse af forretningsmæssig



ekspertise, i den første boperiode sammen med den midlertidige bestyrer alene har den afgørende indflydelse på dispositioner vedrørende den konkursramte virksomhed. Der henvises iøvrigt til bemærkningerne herom i kapitel 2.

#### 4.2.3. Udvalgets overvejelser

Det er en almindelig erfaring, at forløbet af den første periode efter afsigelsen af et konkursdekret er af væsentlig betydning for udfaldet af den videre bobehandling. Der vil således i mange tilfælde skulle tages stilling til spørgsmålet om videreførelse af skyldnerens virksomhed, til indtræden i gensidigt bebyrdende kontrakter - leje- og leasingsaftaler, entrepriseaftaler og ansættelsesaftaler m.v. - og til tilbud om køb af boets aktiver eller den samlede virksomhed. Det er derfor et uheldigt træk ved den gældende ordning, at netop det tidsrum, hvori der er et udtalt behov for en handlekraftig ledelse, er karakteriseret ved, at de nødvendige beslutninger ikke kan træffes af midlertidig bestyrer på egen hånd, men først efter forelæggelse for skifteretten, og at skifteretten belastes med indstillinger om de nævnte spørgsmål, som skifteretten, der ikke repræsenterer og ikke skal repræsentere en forretningsmæssig indsigt, næppe altid har reel mulighed for at tage begrundet stilling til.

Det er på dette grundlag udvalgets opfattelse, at den gældende ordning med en midlertidig bestyrer, der ikke kan foretage hensigtsmæssige og nødvendige dispositioner på egen hånd, og som senere afløses af en kurator med en selvstændig stilling, bør ændres, således at der straks efter afsigelsen af konkursdekretet etableres et selvstændigt bostyre i form af en kurator. Bostyret vil derved blive tilført den nødvendige handlekraft straks fra konkursdekretets afsigelse, og skifteretten vil blive fritaget for at skulle tage stilling til enhver disposition, der går ud over en blot midlertidig bestyrelse af boet.

Udvalget foreslår på denne baggrund også adgangen for skifteretten til at bestemme, at boet ikke skal behandles af en kurator, jf. § 117, ophævet. Der findes ikke udvalget bekendt eksempler på, at modsætningsforhold mellem (grupper af) kreditorer eller mangel på egnede kuratoremner har bevirket, at skifteretten selv har forestået behandlingen af boet, jf. herved betænkning 606/1971 s. 205.

Den manglende fordringshaverdeltagelse forud for afsigelsen af konkursdekretet vil medføre, at kurator nødvendigvis skal udpeges af skifteretten på samme måde, som denne i dag antager en midlertidig bestyrer. Fordringshaverne er imidlertid boets interessenter, og det må derfor som udgangspunkt fortsat være dem, der bestemmer bostyrets endelige sammensætning. Under henvisning til oplysningerne om den ringe fordringshaverdeltagelse på skiftesamlingen til valg af bostyre finder udvalget, at der kun bør afholdes skiftesamling til valg af bostyre, hvis det begæres af en fordringshaver, eller hvis

skifteretten selv finder dette hensigtsmæssigt. Skyldnerens retsstilling ændres ikke. En begæring fra skyldneren om valg af bostyre medfører ikke, at dette obligatorisk skal afholdes, men skifteretten vil ved sin vurdering af, om det er hensigtsmæssigt at afholde valg af bostyre, også skulle lægge vægt på skyldnerens ønsker i så henseende, f.eks. når begæringen er begrundet i indsigelser vedrørende kurators habilitet.

Med den ændring i kurators stilling, som udvalget i øvrigt foreslår, vil det være af væsentlig betydning for bobehandlingens gennemførelse og udfald, at skifteretten udpeger en person, der er kyndig i behandling af konkursboer. Den mere selvstændige stilling stiller således øgede krav såvel til kurators egnethed som til hans habilitet. Ved udpegningen skal skifteretten tage hensyn til boets omfang og beskaffenhed, og til at kurator nyder almindelig tillid blandt boets fordringshavere. Skifteretten bør ved udpegningen også lægge vægt på, om der efter boets beskaffenhed er behov for særlig sagkyndig eller branchemæssig indsigt hos kurator. Det skal desuden generelt tilstræbes, at der udpeges en kurator, der også kan forventes eventuelt at blive valgt af fordringshaverne.

Udvalget har på baggrund af de synspunkter herom, der har været fremført, nøje overvejet, om der fremtidigt ved udpegning af kurator bør lægges mere vægt på forretningsmæssige kundskaber, end det hidtil har været tilfældet.

Konkursloven stiller intet krav om en bestemt uddannelse for kurator, men i praksis har kurator normalt været en advokat. Det er udvalgets opfattelse, at dette også er det mest hensigtsmæssige, idet de problemer, der skal løses i forbindelse med en bobehandling, kræver et nøje kendskab til retsreglerne på en række forskellige områder og til konfliktbehandling og -løsning. Udvalget er imidlertid enig i, at kendskab til forretnings- og markedsførhold kan være af væsentlig betydning i forbindelse med boets behandling, særligt når boet fortsætter driften af en virksomhed i en periode eller i forbindelse med salg af virksomheden. Hvis kurator ikke selv er branchekyndig, vil han ofte med fordel kunne lade skyldneren, den tidligere ledelse eller ledende medarbejdere fortsætte i virksomheden under afviklingen. Er dette ikke hensigtsmæssigt, kan det være påkrævet, at kurator antager sagkyndig bistand. Det er erfaringen hos udvalgets skifteretspraktikere, at der i ganske mange tilfælde antages sagkyndig bistand, hvor boets beskaffenhed gør det nødvendigt. Efter udvalgets opfattelse er det imidlertid sandsynligt, at antagelse af bistand bør ske i et videre omfang, end det hidtil har været tilfældet. Dette gælder således særligt, hvor boet - bortset fra kortvarige ophørsudsalg - fortsætter driften af virksomheden. Udvalget stiller på den anførte baggrund forslag om, at kurator selv skal kunne antage den fornødne sagkyndige bistand uden at forelægge dette for skifteretten.

Udvalget forventer endvidere, at der efter udkastet vil blive nedsat kreditorudvalg i væsentlig større omfang end hidtil. Det er udvalgets opfattelse, at dette navnlig bør ske i større og mere komplicerede boer og ikke mindst, når driften fortsættes. I disse tilfælde bør kurator handle i nært samarbejde med kreditorudvalget, således at han rådfører sig med dette, særligt vedrørende spørgsmål om drift og eventuelt salg af virksomheden.

Det er udvalgets opfattelse, at de beskrevne ulemper ved de gældende regler om et midlertidigt bostyre sammen med skifteretternes generelle tilbageholdenhed med at fortsætte virksomheden efter en konkurs har været en medvirkende årsag til, at det i en række tilfælde er blevet foretrukket helt eller delvis at afvikle en igangværende virksomhed, som det ikke er muligt at rekonstruere, under en anmeldt betalingsstandsning. Den foreslåede ændring af reglerne om boets overtagelse giver mulighed for, at der straks kan udpeges en kurator, som har kompetence til at forestå den afvikling, der ellers ville foregå udenfor en konkursbehandling. Udkastet vil således formentlig i nogen grad kunne medvirke til at mindske denne - utilsigtede og ikke i alle tilfælde hensigtsmæssige - anvendelse af betalingsstandsningensinstituttet.

Den adgang, som kurator efter forslaget får til at antage fornøden sagkyndig bistand for boets regning, omfatter såvel forretningskyndig som regnskabskyndig bistand. Udvalget har overvejet, om det bør gøres obligatorisk at antage revisor i forbindelse med bobehandlingen, men udvalget finder ikke, at der generelt er det fornødne behov herfor. Det vil dog formentlig være hensigtsmæssigt at anvende revisorbistand i et videre omfang end hidtil. Revisorbistand vil navnlig kunne være påkrævet i tilfælde, hvor der er væsentlige og ikke let forklarlige afvigelser mellem de senest foreliggende regnskabstal og kurators oplysninger om boets aktiver og passiver. Dette vil ofte indikere, at der foreligger omstødelige dispositioner eller uregelmæssigheder, der kræver en nærmere regnskabsmæssig gennemgang. Endvidere vil spørgsmål i relation til moms- og skattelovgivningen ofte indebære, at en regnskabsmæssig gennemgang er nødvendig. Er konkursboet skattepligtigt, skal der udarbejdes regnskaber, der opfylder kravene hertil i konkursskatteloven.

Ved vurderingen af, om der skal antages revisor eller anden regnskabsmæssig bistand, bør det særligt overvejes, om der herved må forventes at fremkomme yderligere midler til en eller flere fordringshavere. Da omkostningerne til sagkyndig bistand må anses som omkostninger ved boets behandling, jf. § 93, nr. 2, vil udgiften i det omfang boets midler ikke giver dækning hertil, skulle betales af den eller dem, der har begæret konkursen, eventuelt af statskassen, jf. § 27.

Såfremt boet fortsætter virksomheden, vil det - bortset fra helt kortvarige ophørsudsalg - ligeledes kunne være påkrævet, at der antages revisor, således

at der regelmæssigt udarbejdes et regnskab for boets drift. Endelig skal der i alle boer føres et bogholderi for boet - uanset om der fortsat drives virksomhed eller ej - i overensstemmelse med bogføringslovens regler.

Efter de gældende regler er det i de tilfælde, hvor der foretages valg, fordringshaverne alene, der vælger kurator og bestemmer, om der skal vælges mere end én kurator, jf. § 113, stk. 2. Udvalget stiller ikke forslag om ændring heri, men foreslår på grundlag af det ovenfor i afsnit 3.4. anførte og under henvisning til det af prææsidenten for SØ- og Handelsretten stillede forslag, at der indføres adgang for skifteretten til at bestemme, at det af fordringshaverne valgte kuratel skal suppleres med yderligere én kurator. Dette er først og fremmest begrundet i muligheden for en afbalancering af kreditorinteresser. Udvalget finder ikke, at beskikkelse af yderligere én kurator bør kræve en begæring fra fordringshaverne eller et bestemt quorum. De fordringshavere, der er repræsenteret, skal have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet og i givet fald om personvalget, men afgørelsen træffes af skifteretten. Boets størrelse eller særligt komplicerede karakter bør også tillægges betydning ved skifterettens afgørelse.

Skifterettens afgørelse med hensyn til beskikkelse såvel som personvalget kan påkæres.

Som konsekvens af, at kurator efter udkastet umiddelbart ved udpegningen får adgang til at disponere over samtlige boets aktiver, er det nødvendigt at sikre, at boets tab opstået enten ved kurators disposition over boets aktiver eller ved kurators fejl og forsømmelser dækkes på forsvarlig måde. Dette sker for så vidt angår boets tab på grund af kurators uretmæssige dispositioner overvejende ved tegning af kaufionsforsikring, men kan også ske på anden måde. Med hensyn til kurators ansvar for faglige fejl, vil der, når kurator er en advokat, allerede foreligge en sædvanlig, pligtig ansvarsforsikring, der også dækker hvervet som bobestyrer. Det samme krav må efter udvalgets opfattelse stilles over for andre kuratorer. Der kan efter omstændighederne være behov for ved valget af bostyre at drøfte forsikringssummens størrelse. Det må endvidere kræves, at udgiften til sådan ansvarsforsikring som udgangspunkt ikke belastes boet, svarende til den nugældende praksis.

### *4.3. Advokatbeskikkelse for skyldneren*

Efter den nugældende bestemmelse i § 245 er advokatbeskikkelse sammenkædet med,

1. nødvendigheden heraf, og
2. at de økonomiske betingelser er opfyldt.

Såfremt begge betingelser er opfyldt, vil udgiften herefter kunne afholdes i overensstemmelse med reglerne om fri proces i retsplejelovens kapitel 31.

Det er i kritikken af konkurslovens regler blandt andet blevet anført, at skyldneren kun har meget begrænsede muligheder for at reagere over for kurator, hvis denne antages at tilsidesætte hensynet til skyldneren eller i øvrigt at handle til skade for boet. Skyldneren vil derfor ofte opfatte bobehandlingen som et forløb, han er uden indflydelse på.

I retsudvalgets betænkning over et forslag til ændring af konkursloven m.m. af 8. maj 1987 (Folketingstidende 1986-1987, tillæg B, spalte 1736 f.) udtaler flertallet i udvalget blandt andet:

"Man har noteret sig, at konkursudvalget arbejder videre med overvejelser vedrørende eventuel advokatbeskikkelse for skyldneren. Flertallet anser dette spørgsmål for at være af afgørende betydning for skyldnerens retsbeskyttelse. Især fremhæves, at skyldnerens adgang til aktindsigt i boets dokumenter, tilstedeværelse ved møder i skifteretten m.m. er forhold, der bør tillægges betydelig vægt ved den næste revision af loven."

Landsforeningen til Fremme af Retssikkerheden (konkurskomitéen) har foreslået konkurslovens § 245 ændret, således at der altid beskikkes skyldneren en advokat. Foreningen motiverer ændringen således:

"Den nuværende § 245 om muligheden for at beskikke en advokat for skyldneren har meget sjældent været anvendt i praksis. Det er imidlertid således, at skyldneren efter den nuværende retstilstand er yderst dårligt stillet med medhjælp, idet han som fallent ikke har økonomiske muligheder og ofte heller ikke menneskelige ressourcer til at tage vare på sine egne interesser. Det anses derfor stemmende med god retssikkerhed, at det offentlige beskikker ham en bistand til vejledning og hjælp for ikke at blive offer bl.a. for kreditorers manglende hensyntagen til skyldnerens forretning og værdier i øvrigt."

Skyldneren har efter konkurslovens regler en række rettigheder i boet. Således bør skyldneren altid have meddelelse om skiftesamlinger, hvor der forhandles spørgsmål af særlig interesse for ham, jf. konkurslovens § 119, stk. 2, sidste punktum, og om skiftesamlinger, hvortil de enkelte kreditorer indkaldes særskilt. Efter § 104 har skyldneren ret til at deltage i skiftesamlinger. Han vil her kunne ytre sig om de emner, der er til drøftelse. Skyldneren har ikke mødepligt, medmindre han tilsiges efter konkurslovens § 100.

Skyldneren har ret til at blive bekendt med de i boet foretagne vurderinger og indgåede salgsaftaler, medmindre det må formodes, at han vil lægge hin-

dringer i vejen for en fornuftig forretningsmæssig afvikling. Oftest vil skyldneren blive inddraget i forhandlinger om salg af virksomheden. Skyldneren har endvidere ret til at blive bekendt med, hvilke krav der er anmeldt i boet.

Da skyldneren ikke er fordringshaver, har han ikke stemmeret i sit eget bo. Han opnår heller ikke stemmeret, selvom han har et krav i boet, f.eks. fordi han har udført arbejde for boet, hvilket krav da er et massekrav. Bestrider han en anmeldt fordring, vil han imidlertid kunne kræve skifterettens dom for, hvorvidt fordringen består.

Skyldneren har endvidere mulighed for at indgive klage til skifteretten, såfremt kurator efter hans opfattelse handler urigtigt, og han vil efter retsplejelovens § 330 kunne ansøge om fri proces til at anlægge erstatnings sag mod kurator, hvis denne har handlet erstatningspådragende i forhold til skyldneren.

Uanset at der består en anerkendelsesværdig interesse for skyldneren i, at boet indbringer mest muligt til dækning af kreditorernes krav, må denne interesse altid vige i tilfælde af en eventuel konflikt med kreditorernes fælles interesser under bobehandlingen.

Udvalget finder på baggrund af erfaringerne med den gældende bestemmelse i § 245, at der kan være behov for at forbedre skyldnerens muligheder for at få beskikket advokat. Det er dog samtidigt erfaringen, at egentlige interessekonflikter kun forekommer i et begrænset antal boer, medens der i det overvejende antal boer er en god kommunikation mellem skyldneren og kurator, og at kurator i øvrigt ligesom skifteretten påser, at også skyldnerens rettigheder efter konkursloven varetages. Hertil kommer, at skifteretten fortsat - uanset om der er beskikket en advokat for skyldneren - af egen drift skal tage stilling til de momenter, som parterne, herunder skyldneren, fremfører, ligesom skifteretten fortsat skal tage stilling til, hvorvidt kurators handlemåde er i strid med skyldnerens rettigheder, jf. konkurslovens § 128.

Efter det anførte finder udvalget ikke, at der er behov for en obligatorisk advokatbeskikkelse i alle personlige konkursboer, men udvalget foreslår, at der som ny § 106 indsættes en særregel om advokatbeskikkelse for skyldneren, således at skifteretten alene ud fra en vurdering af, om der er behov herfor, kan beskikke advokat for skyldneren.

Den foreslåede bestemmelse om advokatbeskikkelse er placeret i lovens kapitel 11 dels for at præcisere, at beskikkelsen ikke forudsætter "tvist", som ved § 245, der er placeret i kapitel 31, dels for at fastslå, at beskikkelse efter de nye regler alene sker i en konkurssituation, men ikke er afhængig af, at konkursdekret er afsagt. Den nye regel om advokatbeskikkelse gælder således ikke andre sager, der behandles efter konkursloven, f.eks. gældssanerings sager.

Efter den bestående regel i § 245 har skifteretten mulighed for at beskikke

en advokat for en part - herunder skyldneren - men muligheden herfor består alene, såfremt den pågældende samtidig opfylder den økonomiske betingelse for at få meddelt fri proces. Efter udkastet til § 106, stk. 1, beskikkes advokat for skyldneren, når denne skønnes at have behov herfor uden hensyn til skyldnerens økonomiske forhold. Adgangen til at beskikke advokat er her således videre end når beskikkelse sker efter retsplejelovens § 259, stk. 3, i forbindelse med advokatpålæg, hvor det kræves at særlige hensyn taler derfor. Der må ved bedømmelsen af, om beskikkelse skal finde sted, dog fortsat lægges vægt på, i hvilket omfang skyldneren selv kan fremskaffe og benytte de oplysninger, der er af betydning for ham.

Der er af Advokatrådet rejst forslag om udvidet adgang til advokatbeskikkelse for skyldneren også ved gældssanering. Udvalget finder imidlertid, at dette spørgsmål bør tages op i forbindelse med en generel revision af bestemmelserne herom.

Efter stk. 2 skal udgifter til den beskikkede advokat enten afholdes som en boudgift efter konkurslovens § 93, stk. 2, eller, når der ikke er midler i boet hertil, af rekvirenten, skyldneren eller statskassen efter skifterettens nærmere bestemmelse.

De udgifter, som statskassen kommer til at afholde efter § 106, stk. 2, må forventes at blive større end udgiften efter den gældende bestemmelse. Skønsmæssigt vil der være behov for advokatbeskikkelse i ca. 1/4 af de personlige konkursboer, hvilket i 1992-tal svarer til ca. 100 sager pr. år. Den samlede udgift vil med en gennemsnitlig udgift pr. sag på ca. 15.000 kr. således beløbe sig til ialt ca. 1,5 mill. kr. om året. Da udgiften i mange boer kan dækkes som boudgift, må statskassens betaling dog antages kun at udgøre mindre end halvdelen af beløbet.

Efter stk. 3 vil skifteretten kunne begrænse en beskikkelse til at angå enkelte spørgsmål. Skifteretten vil herefter have en klar hjemmel til at begrænse omfanget af en advokatbeskikkelse og derved de udgifter, der følger heraf.

#### *4.4. Den videre bobehandling -prøvelse af fordringer*

##### **4.4.1. Erfaringer med de gældende regler**

Fordringshavernes deltagelse i bobehandlingen efter bostyremødet er normalt meget begrænset, og det er undtagelsen, at en skiftesamling, det være sig en efter konkursloven pligtmæssig eller en særlig indvarslet skiftesamling, overværes af andre end de fordringshavere, for hvem afgørelsen på skiftesamlingen kan få betydning. Møder en fordringshaver, vil årsagen i almindelighed være, at der på skiftesamlingen skal tages stilling til en mellem boet og den pågældende opstået tvist. Det samme gælder om skyldnerens deltagelse i skifte-

samlinger, bortset fra dem, hvortil han tilsiges i medfør af § 100. Den nødvendige kontakt mellem kurator og skyldneren foregår således i praksis som oftest uden skifterettens mellemkomst.

#### 4.4.2. Udvalgets overvejelser og forslag

Reglerne om pligtmæssig afholdelse af skiftesamlinger under bobehandlingen - til fordringers prøvelse eller af andre grunde - indebærer, i betragtning af at der kun sjældent skal tages stilling til tvistigheder, et ikke ubetydeligt ressourcespild for skifteretterne (og tillige for kuratorerne). Såfremt reglerne for kreditorudvalg justeres, og der indføres en almindelig adgang for skifteretten til at beskikke en advokat for skyldneren, finder udvalget det ubetænkeligt at afskaffe den del af skifteretternes nuværende aktivitet, som består i afholdelse af retsmøder, som alene har karakter af forvaltning og almen kontrol af bobehandlingen, således at retsmøder i skifteretten under boets behandling i fremtiden alene skal afholdes til behandling af tvister mellem kurator og fordringshavere eller skyldneren.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at reglerne om obligatorisk afholdelse af skiftesamlinger i skifterettens regie afskaffes, således at afholdelse af skiftesamling eller møde i skifteretten mellem parterne i en opstået tvist alene vil finde sted efter begæring. Dette vil medføre en ikke ubetydelig ressourcemæssig gevinst for domstolssystemet og en lettelse af kurators arbejde, for så vidt som kurator fritages for udarbejdelse af materiale alene til brug for skifteretten og for deltagelse i skiftesamlinger. Afholdelse af møder med kreditorerne til orientering og drøftelse af almindelige spørgsmål om bobehandlingen bør overlades til kurator som led i dennes almindelige behandling af boet. Skiftesamlinger - hvorved herefter alene forstås møder i skifterettens regie - forbeholdes således til afgørelse af judicielle spørgsmål, såsom afsigelse af dekret, valg af bostyre, tvister i forbindelse med fordringers prøvelse, stadfæstelse af regnskab og fastsættelse af kurators vederlag samt til afhøring af skyldneren eller andre, såfremt kurator ikke på anden betryggende måde kan få ønskede oplysninger. Såfremt der opstår spørgsmål om kurators behandling af boet, kan disse - i lighed med, hvad der gælder efter konkurslovens § 128 - indbringes for skifteretten. Endvidere vil kurator efter udkastet i videre omfang, end det i dag foreskrives i konkursloven, blive pålagt at give fordringshaverne information om bobehandlingens forløb, og kopi af dette materiale skal tilsendes skifteretten, jf. nærmere nedenfor afsnit 4.6.

Det har ved udarbejdelsen af udkastet været overvejet, om der burde gives samtlige fordringshavere samme beføjelse som kurator eller medlemmer af kreditorudvalget til altid at fordrer en skiftesamling afholdt. Det vurderes imidlertid, at der ikke for tiden er noget behov for at ændre den gældende ord-



ning, hvorefter det i øvrigt overlades til skifteretten at afgøre, om der er behov for en skiftesamling. Skifterettens afgørelse herom er i øvrigt genstand for kære.

Der er ved de gældende regler pålagt skifteretten et ikke ubetydeligt arbejde med at gennemgå kurators indstillinger til fordringers prøvelse, men arbejdet giver, hvis kurator er en rutineret bobehandler, kun yderst sjældent giver anledning til, at kurators indstilling ændres.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være helt ubetænkeligt i det hele at henlægge arbejdet med prøvelsen af de anmeldte fordringer og andre krav til kurator, således at skifteretten fritages for de hermed forbundne arbejdskrævende opgaver. Kurator vil som hidtil skulle underrette anmelderen, såfremt anmeldelsen ikke agtes godkendt. Kan enighed efter eventuelle forligshandlinger ikke opnås, må anmelderen inden en given frist anlægge sag ved skifteretten. En tilsvarende bestemmelse findes i aktieselskabslovens § 123, stk. 2, og anpartsselskabslovens § 92, stk. 2. Disse bestemmelser pålægger ikke likvidator at orientere de øvrige fordringshavere om, hvornår de anmeldte fordringer bliver prøvet. Fordringshaverne er derfor uden reel mulighed for at gøre indsigelse mod kravet. Udvalget finder, at der i et insolvent bo bør tillægges fordringshaverne - på samme måde som efter de nugældende regler - mulighed for at bestride et anmeldt krav. Det foreslås derfor, at kurator har pligt til at offentliggøre tidspunktet for fordringsprøvelsen, og at der gives adgang for den fordringshaver, der vil bestride kurators indstilling, til at anlægge sag ved skifteretten.

Uanset at spørgsmålet om fastsættelse af salær til bobehandlere m.fl. kun undtagelsesvis giver anledning til tvist, finder udvalget det dog rigtigst, at **salærfastsættelsen**, herunder fastsættelse af å conto salær, der navnlig efter den formulering, som § 239, stk. 1, fik ved lov nr. 384 af 10. juni 1987, i udtalt grad er skønsmæssig, i alle tilfælde fortsat skal foretages af skifteretten.

#### 4.5. *Tvangsfuldbyrdelse*

Kurators første opgave i forbindelse med bobehandlingen består i at sikre sig boets aktiver. Hindres bobestyreren heri af skyldneren eller andre, der nægter ham adgang til ejendomme eller lokaler, der benyttes af skyldneren, eller som nægter at udlevere aktiver, forretningspapirer eller andet materiale, der tilhører boet, må han gennemtvinge konkursboets ret efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse.

Afgørelsen om tvangsfuldbyrdelse og gennemførelsen heraf henhører efter de gældende regler under den fogedret, hvor sagens genstand befinder sig, uanset om dette måtte være i en anden retskreds end den, der behandler boet.

For så vidt angår det storkøbenhavnske område, hvor behandlingen af alle konkursboer er henlagt til SØ- og Handelsretten, som ikke har nogen selvstændig fogedretlig kompetence, må der i alle tilfælde anlægges sag ved en anden lokal fogedret. Der vil i disse situationer følgelig altid medgå en vis tid i forbindelse med behandlingen af begæringen om tvangsfuldbyrdelsen af boets krav og eksekutionen heraf. Herved forsinkes boets behandling unødigt, og det er forekommet, at skyldneren har anvendt dette tidsrum til at bortskaffe boets aktiver eller til at tilintetgøre forretningspapirer eller andet for boet værdifuldt dokumentationsmateriale.

Det er udvalgets opfattelse, at denne uheldige forsinkelse af boets behandling kan imødegås ved at tillægge skifteretten kompetence til at træffe afgørelse om tvangsfuldbyrdelse i de boer, den behandler. Skifteretten bør, såfremt den faktiske gennemførelse af tvangsfuldbyrdelsen skal ske i umiddelbar fortsættelse af afsigelse af konkursdekret, kunne gennemføre denne også i en anden retskreds. I andre tilfælde skal begæringen om tvangsfuldbyrdelse sendes til skifteretten i den retskreds, hvor sagens genstand befinder sig.

Det forudsættes herved, at skifterettens behandling af begæringer om tvangsfuldbyrdelse sker efter de samme materielle regler og under de samme retsgarantier, som er gældende for fuldbyrdelseskridt i fogedretligt regie, jf. retsplejelovens regler om ind- og udsættelsesforretninger. Det må dog forventes, at betingelserne for at unklade at give skyldneren underretning om forretningens foretagelse og for at unklade at tilsige ham hertil, hyppigere vil være opfyldt i konkursboer end i andre tvangsfuldbyrdelsessager.

Udvalget har fundet det rimeligt at begrænse skifterettens kompetence til alene at omfatte ind- og udsættelsesforretninger, der retter sig mod skyldneren eller, når denne er en juridisk person, de personer, der efter konkurslovens § 105 kan pålægges samme processuelle stilling som skyldneren, dvs. medlemmer af bestyrelse og direktion, likvidator i et aktie- eller anpartsselskab, revisor eller personer, der tidligere har beklædt disse hverv.

Udvalget har i skrivelse af 4. november 1992 forelagt et udkast til ny § 111 for Retsplejerådet, der i skrivelse af 2. september 1993 har udtalt følgende

"Retsplejerådet har behandlet sagen på et møde og kan tilslutte sig de grundlæggende principper i den foreslåede ordning.

Retsplejerådet har herved forudsat, at de materielle betingelser for tvangsfuldbyrdelsen ikke ændres.

For så vidt angår de processuelle regler om tvangsfuldbyrdelse skal Retsplejerådet bemærke, at alene skifteretter, der behandler **konkursboer**, bør tillægges kompetence til tvangsfuldbyrdelse. I det storkøbenhavnske område bør tvangsfuldbyrdelse således alene ske ved SØ- og Handelsretten. De skifteretter, som får kompetence til at tvangsfuldbyr-

de de ovennævnte krav, bør endvidere alene lade sagerne foretage af eget personale. Skifteretten bør således ikke kunne bemyndige f.eks. kurator eller politiet til at foretage dem.

Afslutningsvis bemærkes, at Retsplejerådet ikke har taget stilling til den lovtekniske udformning af den ordning, som er foreslået af arbejdsgruppen under Konkurslovsudvalget."

Udvalgets skrivelse til formanden for Retsplejerådet og rådets svar er i sin helhed optrykt som bilag 3 og 4.

#### 4.6. *Kreditorinformation*

Kurator har efter de gældende regler pligt til at udarbejde en statusoversigt og afgive indberetning til skifteretten om de vigtigste årsager til konkursen m.v. jf. § 116, samt løbende over for skifteretten at aflægge regnskab for sin forvaltning, jf. § 125 og at foretage indberetning hvert halve år om boets stade, jf. § 127.

Udvalget foreslår, at indberetningerne til skifteretten efter disse bestemmelser erstattes af en pligt for kurator til løbende at holde fordringshaverne orienteret om boets forhold inden for fastsatte tidsfrister.

Skifterettens opgaver i forbindelse med bobehandlingen vil herved blive begrænset til at være klageorgan i det omfang, fordringshaverne er utilfredse med kurators behandling af boet, og til i øvrigt at afgøre retstvister, der henhører under domstolene.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være ubetænkeligt at ændre skifterettens tilsynsopgaver efter disse bestemmelser, der medfører et betydeligt og ressourcetrævendende arbejde for skifteretterne med tilsyn og almen kontrol med behandlingen, som der erfaringsmæssigt ikke er noget særligt behov for, således at de erstattes af en formaliseret pligt for kurator til inden for fastsatte frister at underrette fordringshaverne om boets stilling. Fordringshaverne kan herefter afkræve kurator eventuelle manglende oplysninger og i givet fald indbringe tvister eller klager over kurator for skifteretten, der fortsat vil have adgang til at afsætte kurator, hvis vægtige grunde taler derfor. Efter udkastet kan et kreditorudvalg ligeledes afkræve kurator oplysninger om boet, jf. udkastets § 125, stk. 6.

Ved indførelsen af en pligt for kurator til løbende at informere om boets stilling, opnås der for fordringshaverne en større indsigt i boets forhold, og herigennem tilskyndes de til i videre omfang at deltage i bobehandlingen og herunder også at forsyne kurator med relevante oplysninger f.eks. i forbindelse med eventuelle omstødelsessager.

Kravene til indholdet og tidsterminerne for kurators pligtmæssige information er beskrevet nærmere under bemærkningerne til § 125 nedenfor i kapitel 6.

Af hensyn til skifterettens muligheder for at have indsigt med boets forhold og af retssikkerhedshensyn bør det materiale, der sendes til fordringshaverne, samtidigt sendes til skifteretten til orientering. Det vil her indgå i skifterettens sag, men uden pligt for retten til at påse, at hensynet til kreditorer og skyldneren er varetaget af kurator på betryggende vis. Skifteretten får således ikke noget selvstændigt ansvar ved at modtage dette materiale, men alene en adgang til at gøre sig bekendt med oplysningerne.

#### *4.7. Omstødsessager*

##### **4.7.1. Erfaringer med den gældende ordning**

Udvalget har ved sine overvejelser blandt andet taget udgangspunkt i de domstolsafgørelser, der har taget stilling til, fra hvilket tidspunkt fristen i § 81, stk. 1, skal regnes.

Ved en afgørelse refereret i UfR 1987.508 antog Højesteret, at fristen først begyndte at løbe fra det tidspunkt, hvor kurator fik en redegørelse om forholdet fra den revisor, der var antaget af boet til bl.a. at undersøge, om der forelå omstødelige dispositioner i det betydelige bo.

Ved Højesterets afgørelse, refereret i UfR 1985.553 ansås fristen for overskredet. Der var i denne sag afsagt dekret den 8. oktober 1980 vedrørende et vekselererfirma, som havde været under betalingsstandsning fra 15. august 1980. Kurator havde tillige været tilsyn under betalingsstandsningen og midlertidig bestyrer i konkursboet. I september 1980 blev kurator af personalet gjort opmærksom på, at der var sket en række udbetalinger umiddelbart inden fristdagen, og i februar 1981 modtog kurator oplysning om betalingen fra den af boet antagne revisor. Fristen blev i marts 1981 efter aftale mellem parterne suspenderet i 6 måneder, og stævning blev udtaget 8. december 1981.

I betænkning 606/1971 anføres det om baggrunden for den nugældende regel blandt andet:

"Ved et bo af betydeligt omfang vil der ved begyndelsen af bobehandlingen foreligge en lang række spørgsmål, som bostyret skal tage stilling til. Selve gennemgangen af boets dokumenter og regnskaber vil, særligt hvor disse ikke er i god orden, kunne tage lang tid. Det kan derfor let forekomme, at de dokumenter, som er i boets besiddelse, i og for sig giver tilstrækkeligt grundlag for at gøre kravet gældende, men at bostyret under sin gennemgang først efter en længere tids forløb når frem til disse dokumenter."

Bobehandlingen er i de mellemliggende år blevet stadigt mere kompliceret, og det er blevet vanskeligere for kurator, der normalt ikke har noget kendskab til virksomhedens forudgående transaktioner, at få tilvejebragt det nødvendige grundlag for en omstødelsessag inden for seks månedersfristen. Dette skyldes blandt andet, at undersøgelserne af de ofte indviklede finansieringsformer og tilhørende sikringsakter kræver gennemgang af et omfattende bilagsmateriale, som sjældent er fuldstændigt. Også indviklede koncernforhold med en række interne mellemregninger selskaberne imellem kan nødvendiggøre et stort og ressourcekrævende forarbejde fra kurators side.

Hertil kommer, at fremskaffelsen af de relevante oplysninger kan være vanskeliggjort af, at oplysningerne på konkurstidspunktet ikke er til stede i den konkursramte virksomhed, men skal indhentes fra forskellig side, herunder hos den, som omstødelseskravet rettes mod. Den begunstigede part, der ikke har noget incitament til umiddelbart at afgive oplysninger, der er ufordelagtige for hans sag, kan derfor spekulere i at vente så længe med at efterkomme kurators opfordringer om udlevering af relevant materiale, at kurator ikke får tilstrækkeligt grundlag for at anlægge omstødelsessag inden 6 måneders fristens udløb. Kurators undersøgelser er i disse situationer ofte også vanskeliggjort af, at det konkursramte selskabs ejere/aktionærer ikke altid har samme interesse som boet i at få omstødt dispositioner, f.eks. når de har kautioneret for en kassekredit, som er blevet nedbragt væsentligt umiddelbart før fristdagen.

Fristen efter § 81, stk. 1, vil efter aftale med den, som omstødelseskravet rettes mod, kunne forlænges eller suspenderes, men i praksis har det vist sig stadigt vanskeligere for kuratorerne at indgå sådanne aftaler.

I mange konkursboer er der ikke tilstrækkelige midler til at føre eventuelle omstødelsessager for. Kurator må her først orientere fordringshaverne om sagen og indhente fordringshavernes stillingtagen til finansiering af en retssag herom på boets vegne, og dernæst, såfremt boet ikke selv har mulighed for at føre sagen, få afklaret, om en eller flere af fordringshaverne selv ønsker at føre en sådan sag, jf. konkurslovens § 137. Det er udvalgets erfaring, at den nuværende frist på 6 måneder i disse tilfælde ofte er for kort til, at kurator kan nå at give fordringshaverne en rimelig betænkningstid.

Det er efter det anførte udvalgets opfattelse, at den nuværende fristregel ikke sjældent har til følge, at kurator ikke inden fristens udløb bliver opmærksom på omstødelige dispositioner eller, at kurator tvinges til enten at anlægge omstødelsessag uden at have det fornødne grundlag herfor eller at opgive sagsanlæg på grund af manglende bevis, eller fordi der ikke i tide kan tilvejebringes midler til at dække omkostningerne ved at føre en omstødelsessag.

#### 4.7.2. Udvalgets overvejelser og forslag

Udvalget finder på baggrund af de indhøstede erfaringer, at boets muligheder for at føre omstødelsessag bør forbedres. Omstødelserreglerne skal sikre bo-behandlingens formål - ligestilling af kreditorerne - og udvalget finder ikke, at der kan tillægges en muligt begunstiget fordringshavers interesse i at få afklaret, om der vil blive anlagt sag mod ham, særlig vægt over for hensynet til den ligelige fordeling af boets midler til samtlige fordringshavere.

Det bemærkes i denne forbindelse, at fristen for anlæggelse af omstødelssag efter Bank- og Sparekasselovens § 47 d, stk. 4, er 12 måneder, efter at boets bestyrelse blev i stand til at gøre kravet gældende. En tilsvarende bestemmelse findes i bekendtgørelse nr. 855 af 14. december 1990 om filialer af kreditinstitutter med hjemsted i et land uden for De Europæiske Fællesskaber, § 16, stk. 4.

En oversigt over omstødelserfrister i udenlandsk ret er medtaget som bilag 5. Det fremgår heraf bl.a., at der i Sverige og Norge er en frist for anlæg af omstødelssag på 1 år kombineret med en 6 måneders frist i tilfælde, hvor boet først senere får kendskab til de omstændigheder, som omstødelsskravet grundes på.

Udvalget finder efter det anførte, at fristen for anlæggelse af omstødelssag efter konkurslovens § 81 bør fastsættes til 12 måneder som i de øvrige nordiske lande, og at udgangspunktet for fristens beregning bør være datoen for konkursdekretet.

Denne fristregel foreslås suppleret af en 6 måneders frist for de tilfælde, hvor boet først på et senere tidspunkt må antages at være blevet i stand til at gøre kravet gældende.

I langt de fleste boer vil det være muligt inden for 12 måneder at få klarlagt de muligt omstødelige forhold. I disse tilfælde vil der med udkastet være skabt en klarere retstilstand, som vil kunne hindre unødige processer, idet kurator herefter ikke længere skal føre bevis for, at sagen kunne være anlagt på et tidligere tidspunkt.

Der vil herudover kunne forekomme situationer, hvor boets bestyrelse først efter udløbet af de første 12 måneder efter dekretet får kendskab til de omstændigheder, der kan danne grundlag for en omstødelssag. Dette kan f.eks. skyldes, at den begunstigede har forholdt boet væsentlige oplysninger, eller at kurator efter 12 måneders fristens udløb på anden måde får nye, afgørende oplysninger. En begunstiget vil herefter ikke kunne spekulere i at afvente 12 måneders fristens udløb, da 6 måneders fristen først begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor boet har fået de relevante oplysninger.

Det vil i disse tilfælde være den begunstigede, der skal godtgøre, at boet ikke på et tidligere tidspunkt må antages at være blevet i stand til at gøre kra-

vet gældende. Kan den begunstigede bevise, at boet har modtaget de relevante oplysninger, stilles der ikke særligt store krav til at løfte denne bevisbyrde. En henvisning fra den begunstigede part til, at alt materiale af betydning tidligere er tilgået skyldneren inden konkursen, og således må formodes at være i boets besiddelse, vil som udgangspunkt ikke kunne anses som tilstrækkeligt bevis for, at boet rettidigt har kunnet anlægge sag. Der vil ikke kunne pålægges kurator en pligt til straks at gennemgå alt materiale, som han modtager fra skyldneren, alene for at han skal kunne overholde omstødelsesfristen på de 12 måneder. Kommer de omstødelige forhold først for dagen ved en senere gennemgang, vil sag herom således kunne anlægges inden 6 måneder herefter.

Omstødelsessager skal naturligvis fortsat fremmes hurtigst muligt. Er kurator efter 12 måneders fristens udløb blevet opmærksom på en omstødelig disposition, er han pligtig at fremme sagen behørigt, og han vil pådrage sig erstatningsansvar, hvis sagen afvises på grund af langsommelig behandling.

For at skabe retsenhed på området, og da der med en udvidelse af fristen i § 81 som foreslået ikke ses at være grundlag for særregler på området, foreslår udvalget, at reglen i Bank- og Sparekasselovens § 47 d, stk. 4, ophæves, ligesom det henstilles, at reglen i § 16, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 855 af 14. december 1990 ophæves.

#### 4.8. Øvrige bestemmelser. Tilsynsbekendtgørelsen

Udvalget fremsætter udover de ovenfor omtalte ændringsforslag også forslag om ændringer af sproglig og redaktionel karakter i flere bestemmelser. Der henvises herom særligt til bemærkningerne til § 141, stk. 3, 1. pkt. (vedrørende genoptagelse af udeblivelsesdomme), § 154, stk. 3, (om efterudlodningsløb) og § 238, stk. 3, (præcisering af habilitetsreglerne).

Der stilles endvidere forslag om **ændring** af forskellige særlovsbestemmelser, hvorved pligten for skifteretten til at foretage meddelelse/registrering om konkurs overføres til kurator.

Det er endelig udvalgets opfattelse, at tilsynsbekendtgørelsen bør revideres. Udvalget finder særligt, at der er behov for en modernisering af reglerne om kurators regnskabsføring, således at de tilpasses nutidige bogføringsformer, ligesom det bør præciseres, at kurators regnskabsføring er omfattet af bogføringsloven. Der bør endvidere gives kurator adgang til at anbringe boets midler i let omsættelige obligationer, hvorved boets indtjening forøges. Det må i den forbindelse dog påses, at der altid er tilstrækkelig likviditet til at betale løbende boomkostninger og eventuelle å conto udlodninger, ligesom anbringelsen kun bør ske i obligationer med en løbetid, der ikke udstrækkes udover boets forventede afslutning.

Da der efter lovforslaget alene er pligt for kurator til at fremsende det i §§ 124 og 125 nævnte materiale til skifteretten, bør det overvejes, om der til brug for skifterettens tilsyn er behov for fremsendelse af andre bilag, f.eks. det i den nugældende § 125, stk. 1, nævnte regnskabsmateriale, eller om sådant materiale alene skal fremsendes på skifterettens begæring. Det bemærkes i denne forbindelse, at omfanget af skifterettens tilsynsopgaver vil kunne have betydning for indholdet af de policer, der efter udkastets § 111 skal stilles af kurator.

Bestemmelserne om kurators registrering af fordringer (gældbogen), som allerede er reguleret i loven, bør udgå som overflødige. Efter udkastet vil bestemmelsen om kurators sikkerhedsstillelse (kaufionsforsikring) også kunne udgå. Endelig bør bestemmelserne om kasseinspektørens beføjelser overvejes, da de synes at indebære en kontrol, der tillige henhører under skifteretten.



## Kapitel 5. Udvalgets lovudkast

### 5.7. Udkast til lov om ændring af konkursloven

§ 1. I konkursloven, jf. Justitsministeriets lovebekendtgørelse nr. 588 af 1. september 1986 med ændringer ved lov nr. 384 og 387 af 10. juni 1987, lov nr. 389 af 7. juni 1989, lov nr. 215 af 10. april 1991 og lov nr. 363 af 6. juni 1991 foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, ændres "erhvervsvirksomhed" til "erhvervmæssig virksomhed".

2. § 5, stk. 2, affattes således:

Præsidenten for en landsret eller præsidenten for Sø- og Handelsretten i København kan henvise en anmeldelse, en begæring eller et bo, som efter § 3 eller § 4 skulle behandles af en ret inden for hans embedsområde, til en anden ret, såfremt det findes mere hensigtsmæssigt, at behandlingen sker ved denne ret.

3. I § 31, stk. 4 ændres "Danske Lov 5-7-8 til 10" til: "retsplejelovens kapitel 54".

4. § 81, stk. 1, affattes således:

Retssag til gennemførelse af omstødelse skal anlægges inden 12 måneder, efter at konkursdekret er afsagt. Sag kan endvidere anlægges inden 6 måneder, efter at boets bestyrelse må antages at være blevet i stand til at gøre kravet gældende.

5. § 106 ophæves, og i stedet indsættes:

§ 106. Skifteretten kan beskikke en advokat til varetagelse af en personlig skyldners interesser, når denne skønnes at have behov herfor.

*Stk. 2.* Skifteretten træffer afgørelse om afholdelse af udgifterne til den beskikkede advokat. Om salær og godtgørelse for udlæg gælder i øvrigt samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

*Stk. 3.* Skifteretten kan begrænse en beskikkelse til at angå enkelte spørgsmål.

6. kap. 12-16 affattes således:

## Kapitel 12.

### Boets administration

§ 107. Straks efter at konkursdekret er afsagt, udpeger skifteretten en eller flere kuratorer efter at have rådført sig med de fordringshavere, der er til stede. Er der udpeget flere kuratorer, tegner disse boet hver for sig, medmindre skifteretten træffer anden bestemmelse. Stk. 2. Skifteretten kan nedsætte et kreditorudvalg, såfremt det skønnes hensigtsmæssigt.

§ 108. Skifteretten kan i forbindelse med afsigelse af konkursdekret bestemme, at der skal indkaldes til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg. Skiftesamlingen afholdes inden 3 uger efter bekendtgørelsen om konkurs, jf. § 109.

*Stk. 2.* Skiftesamling til valg af kurator og kreditorudvalg skal indkaldes, hvis kurator eller en fordringshaver begærer det. Begæring herom må fremsættes skriftligt overfor skifteretten senest 3 uger efter bekendtgørelsen om konkurs, jf. § 109. Skiftesamlingen afholdes inden 3 uger fra modtagelse af begæring herom. Skifteretten indrykker straks bekendtgørelse om skiftesamlingen i Statstidende.

*Stk. 3.* Sker der ændring i bostyret, indrykker skifteretten straks bekendtgørelse herom i Statstidende.

§ 109. Skifteretten indrykker straks en bekendtgørelse om konkursen i Statstidende. Bekendtgørelsen skal tillige indeholde de i § 108, stk. 1 og 2 og § 128 nævnte oplysninger.

*Stk. 2.* Kommer et aktieselskab, et anpartsselskab, en erhvervsdrivende fond eller en erhvervsdrivende virksomhed under konkurs, giver skifteretten meddelelse herom til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

*Stk. 3.* Efter anmodning fra kurator foranlediger skifteretten, hvor dette påhviler retten, notering af konkursen.

§ 110. Kurator skal ved udførelsen af sit hverv varetage boets interesser og herunder sikre boets aktiver og foretage de fornødne skridt til værn mod uberegtigede dispositioner over aktiverne samt repræsentere boet i enhver henseende. Kurator kan for boets regning antage fornøden sagkyndig bistand.

*Stk. 2.* Kurator antager en eller flere sagkyndige personer, der snarest skal foretage registrering og eventuel vurdering af boets aktiver. Er der umiddelbart før konkursen til brug for forhandling om akkord tilvejebragt de i § 165 nævnte oplysninger, kan disse lægges til grund ved konkursbehandlingen, således at der kun redegøres for ændringer, der senere er sket.

*Stk. 3.* Er der nedsat et kreditorudvalg, skal kurator underrette dette om påtænkte, særlig væsentlige dispositioner, medmindre disse ikke kan udsættes uden skade for boet.

*Stk. 4.* Finder kurator, at de foreliggende oplysninger giver grundlag for politimæssig efterforskning mod skyldneren eller andre, skal han give politiet meddelelse herom.

§ 111. Kurator skal straks efter udpegningen ved tegning af sædvanlig kautionforsikring eller på anden lignende måde sikre boet mod tab. Skifteretten fastsætter sikkerhedens størrelse. Udgiften til kautionforsikring afholdes som boudgift.

*Stk. 2.* Har kurator ikke i forvejen en ansvarsforsikring, der må anses for tilstrækkelig til at dække boets tab på grund af fejl og forsømmelser ved bobehandlingen, skal kurator straks efter udpegningen tegne en sådan forsikring.

*Stk. 3.* Skifteretten kan til enhver tid stille krav om ændring af forsikringsdækningen efter stk. 1 og 2.

§ 112. Skifteretten kan på begæring af kurator skaffe denne adgang til boets lejemål og boets faste ejendomme, der benyttes af skyldneren samt udsætte skyldneren af disse. Skifteretten kan endvidere sætte kurator i besiddelse af boets aktiver, forretningspapirer og -materiale, der er i skyldnerens besiddelse.

*Stk. 2.* Skifteretten kan bestemme, at reglerne i stk. 1,2. pkt. også skal anvendes på de i § 105, stk. 1, nævnte personer.

*Stk. 3.* Retsplejelovens kapitel 46 finder anvendelse med de fornødne lempelser.

### **Kapitel 13.**

#### **Valg af og afsættelse af bostyre**

§ 113. Kurator kan vælges af fordringshaverne på en skiftesamling, hvis mindst en tredjedel af de kendte stemmeberettigede fordringshavere er repræsenteret, og over halvdelen af de afgivne stemmer falder på samme person. I begge henseender er fordringernes beløb afgørende.

*Stk. 2.* Skiftesamlingen kan vedtage, at der skal vælges flere kuratorer. Skifteretten fastsætter da valgmåden.

*Stk. 3.* Såfremt særlige grunde taler derfor, kan skifteretten forkaste valget af kurator. Fordringshaverne kan da foretage nyt valg efter reglerne i stk. 1 og 2.

*Stk. 4.* Skifteretten kan af egen drift udpege yderligere én kurator.

§ 114. Skifteretten kan afsætte kurator, såfremt særlige grunde taler derfor. Er denne valgt, foretages nyt valg efter reglerne i § 113, stk. 1 og 2, samt § 119, stk. 2. Er kurator udpeget af skifteretten, udpeger skifteretten en anden kurator. Begæring om skiftesamling, jf. § 108, stk. 2, skal indgives inden 3 uger efter bekendtgørelse i Statstidende om udpegning af anden kurator.

*Stk. 2.* Fratræder kurator, finder reglerne i stk. 1 tilsvarende anvendelse.

§ 115. En tredjedel af de kendte, repræsenterede, stemmeberettigede fordringshavere, enten efter antal eller efter fordringernes beløb, kan på den i § 108 nævnte skiftesamling kræve, at der nedsættes et kreditorudvalg med højst 3 medlemmer.

*Stk. 2.* Er der ikke enighed om, hvem der skal være medlemmer af udvalget, fastsætter skifteretten valgmetoden med henblik på at muliggøre en alsidig repræsentation af de stemmeberettigede fordringshavere. Stemmer mere end halvdelen af de repræsenterede fordringshavere, beregnet efter antal, for samme person, er denne dog valgt.

§ 116. Skifteretten kan på ethvert tidspunkt af bobehandlingen indkalde til skiftesamling om nedsættelse af kreditorudvalg. Skiftesamling hertil skal indkaldes, hvis det begæres af kurator eller af en fordringshaver. Reglerne i § 115 samt § 119, stk. 2, finder da anvendelse.

§ 117. Skiftesamlingen kan til enhver tid afsætte et eller flere medlemmer af det af den nedsatte kreditorudvalg. Fordringshaverne kan da foretage nyt valg efter reglerne i § 115 og § 119, stk. 2.

*Stk. 2.* Skifteretten kan afsætte et eller flere medlemmer af det af den nedsatte kreditorudvalg.

*Stk. 3.* Et medlem af kreditorudvalget kan til enhver tid udtræde af udvalget.

*Stk. 4.* Såfremt der sker ændringer i medfør af stk. 2 og 3, skal fordringshaverne underrettes herom. En fordringshaver kan herefter begære nyt valg. Reglerne i § 115 og § 119, stk. 2, finder da anvendelse.

## Kapitel 14.

### Skiftesamlinger

§ 118. Skifteretten indkalder til skiftesamling, når den finder det påkrævet. Indkaldelse skal ske, når kurator eller et medlem af kreditorudvalget begærer det.

*Stk. 2.* Indkaldelse sker ved bekendtgørelse i Statstidende. Skifteretten fastsætter tid, sted, varsel og dagsorden. Kurator sender underretning til alle, der har særlig interesse i dagsordenen.

*Stk. 3.* Skifteretten leder forhandlingerne på skiftesamlingen.

§ 119. På skiftesamlinger stemmes efter fordringernes beløb, hvor ikke andet er bestemt.

*Stk. 2.* Skiftesamlingens beslutninger er kun bindende, hvis mindst en tredjedel af de kendte eller, for så vidt anmeldelsesfristen er udløbet, anmeldte stemmeberettigede fordringshavere, regnet efter fordringernes beløb, er repræsenteret.

§ 120. En fordring eller en del af en fordring, som uanset afstemningens udfald efter skifterettens skøn vil opnå fuld eller ingen dækning, giver ingen stemmeret.

*Stk. 2.* En fordringshaver har kun stemmeret for den del af fordringen, som efter skifterettens skøn ikke dækkes af pant eller anden sikkerhed.

§ 121. Er en fordring betinget, kan stemmeret udøves, selv om betingelsen endnu ikke er opfyldt. Tilkommer fordringen flere efter hinanden, udøves stemmeretten af den, der for tiden må anses for nærmest berettiget.

§ 122. Er en fordring bestridt, bestemmer skifteretten om fornødent, hvorvidt og for hvilket beløb fordringen kan udøve stemmeret. Skifterettens afgørelse er uden indflydelse på den senere prøvelse af fordringen.

§ 123. Stemmes der efter fordringernes antal, har hver fordringshaver kun én stemme, selv om han har flere fordringer. Overdragelse af en fordring efter fristdagen kan ikke medføre forøgelse af antallet af stemmeberettigede fordringshavere.

*Stk. 2.* Flere fordringshavere, som er berettigede vedrørende samme fordring, kan tilsammen kun afgive én stemme.

*Stk. 3.* Stemme kan afgives mundtligt og skriftligt.

## Kapitel 15.

### Kreditorinformation og tilsyn

§ 124. Kurator sender straks, efter at konkursdekret er afsagt, meddelelse herom til fordringshaverne. Meddelelsen skal tillige indeholde de i § 108, stk. 1 og § 128 nævnte oplysninger.

*Stk. 2.* Såfremt der på begæring af kurator eller en fordringshaver skal afholdes skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg, jf. § 108, stk. 2, underretter kurator straks fordringshaverne herom.

*Stk. 3.* Straks efter den i § 108 nævnte skiftesamling underretter kurator fordringshaverne om det endelige bostyre.

§ 125. Kurator sender inden 3 uger efter konkursdekretet til fordringshaverne oversigt over boets aktiver og passiver.

*Stk. 2.* Kurator sender snarest herefter og inden 4 måneder efter konkursdekretet til fordringshaverne statusoversigt samt redegørelse for de vigtigste årsager til konkursen. Redegørelsen skal indeholde oplysning om de vigtigste regnskabstal for den periode, der er forløbet siden det senest udarbejdede regnskab samt forklaring på væsentlige afvigelser mellem dette og boets status.

*Stk. 3.* Kurator sender herefter hvert halve år en redegørelse for boets for-

hold til de fordringshavere, der forventes at kunne opnå dividende. Redegørelsen skal indeholde:

1. Oplysning om boets aktiver og passiver, herunder om der foreligger dispositioner eller retsforfølgning, der kan være omstødelig.
2. Redegørelse for bobehandlingen i den forløbne periode, herunder forløbet og resultatet af boets eventuelle fortsættelse af driften af skyldnerens virksomhed.
3. Oplysning om, hvorpå boet beror og om muligt, hvornår det forventes afsluttet.
4. Oplysning om eventuel begæring om udbetaling af å conto salær til kurator.

*Stk. 4.* Kurator sender senest 14 dage før skiftesamling til stadfæstelse af regnskab meddelelse herom til fordringshaverne. Regnskabet eller uddrag af dette vedlægges til de fordringshavere, der forventes at opnå dividende.

*Stk. 5.* Kurator kan indkalde fordringshaverne til møde til drøftelse og orientering om boets forhold.

*Stk. 6.* Kurator kan af kreditorudvalget afkræves oplysninger om boets forhold.

§ 126. Kurator sender til skifteretten senest samtidig med udsendelsen til fordringshaverne den i §§ 124 og 125 nævnte information. Skifteretten kan afkræve kurator yderligere oplysninger om boets forhold.

*Stk. 2.* Skifteretten gennemgår i fornødent omfang det af kurator i henhold til § 148 udarbejdede regnskab.

*Stk. 3.* Justitsministeren fastsætter regler for tilsyn med boets beholdninger og værdipapirer.

§ 127. Handler kurator eller skiftesamlingen til skade for boet, eller krænkes rettigheder, som tilkommer panthavere, skyldneren eller andre, kan skifteretten tilsidesætte de trufne beslutninger, meddele kurator pålæg og foretage, hvad der i øvrigt måtte være fornødent.

## Kapitel 16.

### Prøvelse af fordringer og andre krav

§ 128. Skifteretten skal i forbindelse med bekendtgørelsen om konkurs opfordre enhver, der har en fordring eller andet krav mod skyldneren, til inden 3 måneder at anmelde dette overfor kurator. I bekendtgørelsen kan optages meddelelse om, at anmeldelser, der er indgivet under en forudgående forhandling om tvangsakkord, likvidation, anmeldt betalingsstandsning, indledt gældssanering eller anden gældsordning, vil blive taget i betragtning uden fornyet anmeldelse.

§ **129.** Anmeldte fordringer og andre krav registreres, jf. § 130, stk. 1, af kurator, der straks anerkender modtagelsen.

*Stk. 2.* En fordringshavers konkursbegæring anses som anmeldelse af den pågældende fordring.

§ **130.** Kurator udarbejder en fortegnelse over anmeldte fordringer og kendte, særligt sikrede krav med indstilling om, hvorvidt de bør anerkendes. Indstilles en fordring til anerkendelse som fortrinsberettiget eller efterstillet, angives dette. Fordringer i fremmed mønt anføres med kursværdien, jf. § 40, stk. 2. .

*Stk. 2.* Indstillingen bør så vidt muligt forelægges skyldneren, der underrettes om tid og sted for de møder, hvori fordringerne prøves.

*Stk. 3.* Fordringer, der er således stillet i konkursordenen, at de ikke opnår dividende, prøves ikke.

§ **131.** Kurator indkalder i Statstidende til møde til prøvelse af de anmeldte krav. Mødet, der afholdes af kurator, skal så vidt muligt finde sted inden 4 uger efter anmeldelsesfristens udløb.

*Stk. 2.* Indstillingen vedlagt anmeldelserne med bilag skal ligge til eftersyn på kurators kontor 2 uger før det møde, hvori prøvelsen finder sted. Indstillingen skal inden for samme frist tillige ligge til eftersyn på skifterettens kontor.

*Stk. 3.* Indstilles en fordring eller andet krav ikke til anerkendelse som anmeldt, skal kurator ved anbefalet brev eller på anden betryggende måde give fordringshaveren meddelelse herom og om tid og sted for det møde, hvori fordringen eller kravet prøves.

§ **132.** Fremsættes der ingen indsigelse mod indstillingen på det i § 131, stk. 1, nævnte møde, er fordringen endelig anerkendt som indstillet.

*Stk. 2.* Kan afgørelse om indstillingen ikke træffes på mødet, udsættes prøvelsen af den pågældende fordring til et nyt møde. Er anmelderen ikke under mødet underrettet om tid og sted, sker underretning herom på den i § 131, stk. 3, angivne måde.

§ **133.** Fremsættes og opretholdes en indsigelse mod kurators indstilling, må den, der ikke kan anerkende indstillingen, anlægge sag ved skifteretten inden 3 måneder efter det møde, hvori kurators endelige indstilling forelå.

*Stk. 2.* Anlægges sag ikke rettidigt, er kurators indstilling endelig.

§ **134.** Fordringer og andre krav, der anmeldes efter udløbet af den i medfør af § 128 fastsatte frist, prøves på et senere møde.

*Stk. 2.* Fordringer og andre krav, der først anmeldes efter regnskabet

stadfæstelse, kan ikke tages i betragtning. Skifteretten kan fastsætte en sidste dag for modtagelse af anmeldelser. Beslutning herom bekendtgøres i Statstidende med mindst to ugers varsel.

7. § 139, stk. 2, affattes således:

*Stk. 2.* Er sagen anlagt af skyldneren inden konkursen, kan modfordringer gøres gældende til selvstændig dom, hvis de inden konkursdekretets afsigelse er fremsat i et retsmøde, hvor skyldneren var repræsenteret, eller i et proceskrift, der er forkyndt for skyldneren.

8. I § 141, stk. 3, 1. pkt., ændres "efter retsplejelovens regler om utilregnelig udeblivelse" til "inden 4 uger efter, at boet blev bekendt med dommen." •

9. § 154, stk. 3, ophæves, og i stedet indsættes:

*Stk. 3.* Skifteretten kan bestemme, at reglerne i § 153 finder anvendelse.

10. § 155, stk. 2, affattes således:

*Stk. 2.* Har et aktieselskab, et anpartsselskab, en erhvervsdrivende fond eller en erhvervsdrivende virksomhed været under konkurs, giver skifteretten meddelelse om boets slutning til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

11. I § 175, stk. 1, ændres "§§ 120, stk. 1, 121, stk. 2, 122 og 124" til "§§ 119, stk. 1, 120, stk. 2, 121 og 123".

12. I § 238, stk. 1 og 2, udgår "midlertidig bestyrer" og i stk. 1 indsættes efter kreditorudvalg "sagkyndig bistand".

13. I § 238, stk. 3, tilføjes efter "aftager":

", medmindre vurderingsmanden som auktionsholder alene har foretaget vurdering til brug for bortsalg på offentlig auktion."

14. I § 239, stk. 1, udgår "midlertidig bestyrer"

15. I § 239, stk. 2, ændres "forretningskyndig medhjælp, revisor, retsvidner og vurderingsmænd" til "retsvidner".

16. I § 239, stk. 3, ændres "undtagelsesvis" til "efter indstilling fra kurator".

17. Som nyt § 242 a indsættes:

"§ 242 a. Krav efter § 28, stk. 1, og 2, skal fremsættes overfor skifteretten eller de almindelige domstole senest 3 måneder efter det tidspunkt, da skyldneren blev i stand til at gøre kravet gældende. Skifterettens afgørelse træffes ved dom. Skifteretten kan henskyde kravet til afgørelse ved de almindelige domstole."



18. I § 249, stk. 1, ændres "§ 114, stk. 2" til "§ 115, stk. 2", "§§ 121-123" til "§§ 120-122", "§ 121, stk. 2" til "§ 120, stk. 2" og "§ 122" til "§ 121."

§ 2. Loven træder i kraft den.....

*Stk. 2.* Hvis konkursdekret er afsagt inden lovens ikrafttræden, anvendes de hidtil gældende regler.

### *5.2. Udkast til lov om ændring af lov om skibsregistrering*

I lov om skibsregistrering, jf. lovbekendtgørelse nr. 742 af 10. september 1993 foretages følgende ændring:

I § 23, stk. 6, indsættes efter "påhviler":  
"kurator i et konkursbo, og i et dødsbo"

### *5.3. Udkast til lov om ændring af lov om forskellige forbrugsafgifter*

I lov om forskellige forbrugsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 720 af 8. september 1993 foretages følgende ændring:

I § 21, stk. 1, ændres "skifteretten" til "kurator".

### *5.4. Udkast til lov om ændring af firmaloven*

I firmaloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 24. juni 1986 foretages følgende ændring:

I § 21, stk. 5 ændres "skifteretten" til "kurator".

### *5.5. Udkast til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed*

I lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 511 af 16. juni 1992 foretages følgende ændring:

I § 177, stk. 1, ændres "skifteretten" til "kurator".

### *5.6. Udkast til lov om ændring af lov om luftfart*

I lov om luftfart, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 12. marts 1993 foretages følgende ændring:

I § 12, stk. 1, 4. punktum indsættes efter "luftfartøjet": "kurator i et konkursbo, og i et dødsbo".

**5.7. Udkast til lov om ændring af tinglysningsloven**

I tinglysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 15. september 1986 foretages følgende ændring:

I § 13, stk. 1, indsættes efter "faste ejendomme": "kurator i et konkursbo, og i et dødsbo".

**5.8. Udkast til lov om ændring af lov om banker og sparekasser**

I lov om banker og sparekasser, jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 9. januar 1991 foretages følgende ændring:

§ 47 d, stk. 4 ophæves.

## Kapitel 6. Udvalgets bemærkninger til de enkelte bestemmelser i lovudkastet

### TU § 3, stk. 1.

Ændringen bringer formuleringen af erhvervsværnetingsreglen i stk. li overensstemmelse med hjemtingsreglen i stk. 2.

### TU § 5, stk. 2.

Ændringen tilvejebringer en sikker hjemmel for, at også begæring om åbning af tvangsakkord, om gældssanering og om opløsning af aktie- og anpartsselskaber, erhvervsdrivende fonde og erhvervsdrivende virksomheder om fornødent kan henvises til en anden ret af vedkommende retspræsident.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne herom i kapitel 4.1.1.

### TU § 31, stk. 4.

Ændringen er af redaktionel karakter og skyldes, at der ved lov nr. 469 af 30. juni 1993 er indsat et nyt kapitel 54 om brugelig pant i retsplejeloven.

### TU § 81, stk. 1.

Bestemmelsen forbedrer kurators muligheder for at forfølge omstødelige dispositioner, idet fristen for anlæggelse af omstødelsessag udvides fra 6 til 12 måneder. Det er på baggrund af erfaringerne med den nuværende frist for sagsanlæg og særligt det forhold, at det ofte er en meget tidkrævende opgave at få fastlagt omstændighederne i forbindelse med mulige omstødelige forhold, fundet påkrævet, at fristen forlænges, således at kurator får en rimelig mulighed for at undersøge forholdene og indhente det fornødne bevismateriale til en eventuel omstødelsessag. Den enkelte kreditors interesse i at få afklaret om hans dispositioner i forhold til skyldneren vil blive krævet omstødt, må her vige for den fælles interesse, som kreditorerne har i, at fordelingen af boets aktiver sker i overensstemmelse med konkursordenen. Udover 12 månedersfristen er der i udkastet indsat en 6 måneders frist, der løber fra det tidspunkt, hvor boet må antages at være blevet i stand til at gøre kravet gældende. Udløber 6 månedersfristen før 12 månedersfristen, får 6 måneders fristen ingen selvstændig betydning. Dette er derimod tilfældet, når kendskabstidspunktet ligger mere end 6 måneder efter konkursdekretet. Det sikres herved,

at boet også kan gøre omstødelseskrav gældende, når boet først efter udløbet af de første 12 måneder får oplysninger, der kan danne grundlag for et sådant krav, f.eks. fordi den begunstigede har forholdt boet disse oplysninger.

Udkastets tidsfrister svarer i det væsentlige til de svenske regler.

Der henvises endvidere til kap. 4.7.1. og 4.7.2.

### Til § 106.

Den nugældende bestemmelse i § 106, stk. 1, foreslås ophævet, da udbygningen af bistandslovgivningen må antages at have fjernet behovet for denne regel.

Reglen skal ses i sammenhæng med konkurslovens § 32, hvorefter **konkursmassen** ikke omfatter aktiver, der er undtaget fra udlæg, jf. retsplejelovens kapitel 47, samt konkurslovens § 33, hvorefter skyldnerens indtægter ved egen virksomhed under konkursen ikke indgår i konkursmassen, og endelig retsplejelovens § 509, hvorefter skifteretten har mulighed for at give skyldneren og dennes husstand kontantbeløb fra boets aktiver, såfremt konkursdekret afsiges på et tidspunkt, hvor bistandskontoret er lukket i forbindelse med week-end, helligdage m.v.

Også den nugældende § 106, stk. 2, hvorefter boet kan give skyldneren adgang til benyttelse af fast ejendom eller løsøre, foreslås ophævet, da skifteretten efter retsplejelovens § 509 vil kunne overlade skyldneren løsøre, der er nødvendigt til opretholdelse af et beskedent hjem, og da kurator endvidere har mulighed for at træffe aftale om, hvorvidt skyldneren midlertidigt kan bebo boets ejendom, eventuelt mod vederlag m.v.

Som ny § 106 foreslås indsat en bestemmelse, der giver skifteretten adgang til at beskikke advokat for en personlig skyldner. Reglen har et videre anvendelsesområde end bestemmelsen i § 245 om advokatbeskikkelse for parter m.m., idet der efter udkastet ikke stilles krav om, at skyldneren skal opfylde de økonomiske betingelser for fri proces, men alene om, at skyldneren har behov herfor. Et sådant behov kan f.eks. foreligge, når der opstår en egentlig tvist med boet om retten til visse aktiver, når der gøres indskrænkninger i skyldnerens rettigheder mod dennes protest, eller når en dispositionsadgang skal ophøre med kort varsel, f.eks. ved fraflytning af den faste ejendom. Der må ved bedømmelsen af, om beskikkelse skal finde sted, dog fortsat lægges vægt på, i hvilket omfang skyldneren selv kan fremskaffe og benytte de oplysninger, der er af betydning for ham.

Efter stk. 2 skal udgifter til den beskikkede advokat enten afholdes som en boudgift efter konkurslovens § 93, stk. 2, eller, når der ikke er midler i boet hertil, af rekvirenten, skyldneren eller statskassen efter skifterettens nærmere bestemmelse. I de tilfælde, hvor der beskikkes advokat i forbindelse med kon-

kursbegæringen, og der ikke efterfølgende afsiges konkursdekret, skal udgiften til advokat som udgangspunkt afholdes af rekvirenten, medmindre denne er fritaget for at stille sikkerhed efter konkurslovens § 27, stk. 2, 2. punktum. Dette er i overensstemmelse med retsplejelovens regler om sagsomkostninger, hvorefter det pålægges den part, der ikke får medhold, at udrede sagens omkostninger eller dele heraf, jf. retsplejelovens kapitel 30.

De fordringshavere, der efter 2. punktum fritages for at betale udgifterne til en beskikket advokat for skyldneren, vil navnlig være lønmodtagere eller disses organisationer. I disse tilfælde vil skyldneren som udgangspunkt selv hæfte for omkostningerne til advokatbeskikkelse, men skifteretten vil da kunne træffe bestemmelse om, at statskassen afholder udgiften. Om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31. Det må forventes, at den øgede beskikkelsesadgang vil medføre, at udgiften for statskassen bliver lidt større end ved den gældende bestemmelse i § 245. Den samlede udgift forventes at blive ca. 750.000 kr.

Beskikkelsen kan begrænses til bestemte opgaver, ligesom den kan begrænses i tid. Skifteretten kan endvidere til enhver tid tilbagekalde beskikkelsen, når der ikke længere er behov herfor.

Bestemmelsen er i øvrigt beskrevet under kap. 4.3.

Til kapitel 12.

Kapitlet indeholder - som det hidtidige kapitel 12 - regler for fremgangsmåden ved boets overtagelse, etablering af bostyre og dettes beføjelser. I forhold til de gældende regler indebærer udkastet den væsentlige ændring, at den midlertidige bestyrer afskaffes og erstattes af en eller flere kuratorer, som straks fra udpegningen har de fulde bobehandlerbeføjelser. Den gældende bestemmelse i § 111, stk. 1, om midlertidig bestyrers beføjelser foreslås som følge heraf ophævet. Der henvises herom i øvrigt til det, der er anført under kapitel 4.2.3. Den gældende bestemmelse i § 111, stk. 2, om udarbejdelse af statusoversigt foreslås overført til det nye kapitel 15 om kreditorinformation.

**TU § 107.**

Bestemmelsen indeholder flere ændringer i forhold til den nugældende § 107, stk. 1. Der skal efter udkastet for det første straks af skifteretten udpeges en kurator istedet for som efter den gældende ordning en midlertidig bestyrer. Dette er en følge af udvalgets forslag vedrørende ændring af reglerne for bostyret. Der henvises herom nærmere til bemærkningerne i kapitel 4.2.3.

Udpegningen sker, efter at skifteretten har **rådført** sig med de tilstedeværende fordringshavere. Det afgørende for skifteretten ved udpegningen af ku-

rator bør alene være den pågældendes egnethed til at varetage hvervet og vedkommendes habilitet i den konkrete sag. Efter forslaget kan skifteretten også udpege mere end én kurator. Dette vil særligt kunne være påkrævet i større og mere komplicerede boer.

Når der udpeges flere kuratorer, vil den almindelige tegningsregel være, at disse tegner boet hver for sig. Skifteretten tager således ikke særskilt stilling hertil, medmindre særlige forhold gør det nødvendigt at fravige dette udgangspunkt.

Bestemmelsen i udkastets stk. 2 er ny. Efter de gældende regler kan kreditorudvalg først nedsættes, når fordringshaverne med den fornødne repræsentation stiller krav herom på skiftesamling til valg af bostyre, jf. § 114. Det findes imidlertid hensigtsmæssigt, at der straks ved bobehandlingens indledning kan etableres et kreditorudvalg til bistand for kurator. En tilsvarende regel findes i den norske konkurslov. Det vil navnlig være aktuelt at nedsætte kreditorudvalg allerede i forbindelse med afsigelse af konkursdekret i tilfælde, hvor boet fortsætter driften af en igangværende virksomhed, eller hvor der skal ske realisation af en betydelig del af boets aktiver inden et eventuelt valg af bostyre. Skifteretten kan til enhver tid afsætte medlemmer af det af denne udpegede kreditorudvalg, jf. udkastets § 117, stk. 2.

TU § 108.

Det er i dag i praksis hovedreglen, at den, som skifteretten antager til midlertidig bestyrer, også beskikkes eller vælges som kurator. De ændrede regler om bostyret vil formentlig ikke ændre væsentligt på dette forhold, og det vil derfor som oftest være den kurator, som udpeges af skifteretten ved konkursdekretets afsigelse, der kommer til at gennemføre hele bobehandlingen. Af hensyn til kontinuiteten i bobehandlingen vil dette i øvrigt normalt også være det mest hensigtsmæssige.

Det tilkommer efter udkastet fortsat fordringshaverne i deres egenskab af interessenter i boet at vælge bostyret, og skifteretten har pligt til at indkalde til en skiftesamling med dette formål, hvis en fordringshaver fremsætter begæring herom, jf. stk. 2. Retten til at fremsætte begæring om skiftesamling til **bostyre** valg tilkommer enhver fordringshaver, også den der efter det foreliggende ikke vil opnå dækning for sin fordring i boet. Kurator har samme adgang til at kræve indkaldt til en skiftesamling. Skifteretten kan også af egen drift træffe bestemmelse om indkaldelse af skiftesamling til valg af bostyre, jf. stk. 1. Dette vil navnlig være aktuelt, hvis det på forhånd kan forventes, at en fordringshaver vil fremsætte begæring herom, eller hvis skifteretten på grund af boets størrelse eller beskaffenhed finder det påkrævet.

## TU § 109.

Bestemmelsen fastlægger skifterettens opgaver i forbindelse med afsigelse af konkursdekret.

Reglen i stk. 1 erstatter den gældende bestemmelse i § 108, stk. 1. Den gældende bestemmelse i § 108, stk. 2, om underretning til fordringshaverne foreslås flyttet til kapitel 15 om kreditorinformation, jf. forslaget § 124.

Efter stk. 2 og 3 skal skifteretten give underretning til en række offentlige myndigheder og registre om konkursen. Dette gælder alene de tilfælde, hvor det i lovgivningen udtrykkeligt er foreskrevet, at meddelelsen skal gives af skifteretten, herunder blandt andet tinglysningsloven. Det er i udkastet præciseret, at initiativet til sådanne meddelelser skal komme fra kurator, der også er pligtig at forsyne skifteretten med de oplysninger, der er nødvendige, for at meddelelsen kan afgives. I de tilfælde, hvor der ikke direkte i lovgivningen stilles krav om, at underretning om rådighedsfratagelsen skal foretages af skifteretten, påhviler dette umiddelbart kurator. Det foreslås, at den underretningspligt, som i dag efter anden lovgivning påhviler skifteretten, også overføres til kurator ved ændring af de relevante lovbestemmelser. Et udkast til ændring af en række love er medtaget som pkt. 5.2.-5.7.

## Tu § 110.

Udkastets § 110 svarer i det væsentlige til de nugældende regler i §§ 110 og 115 med de ændringer, som følger af, at skifteretten efter udkastet ikke længere skal godkende dispositioner foretaget på bobehandlingens indledende stadie. Bestemmelsesretten tilkommer alene den eller de udpegede kuratorer, hvorfor det også er naturligt at tillægge dem de opgaver, som hidtil har været varetaget af skifteretten.

Bestemmelsen i § 110, stk. 1, 1. punktum erstatter den gældende bestemmelse i § 115, stk. 1. Der er med den kortere formulering, der ikke eksemplificerer kurators opgaver, ikke tilsigtet nogen realitetsændring af kurators kompetence. Der stilles efter udkastet ikke længere i lovteksten krav med hensyn til anbringelse af boets midler, men det forudsættes fortsat, at kurator anbringer midlerne på forsvarlig måde og samtidig søger at opnå en rimelig forrentning. Der henvises herom til bemærkningerne vedrørende tilsynsbekendtgørelsen under pkt. 4.8. Det er som udgangspunkt kurator alene, der har bestemmelsesretten i boets anliggender. Skønner kurator, at der i særlige situationer er behov herfor, kan han forelægge sagen for fordringshaverne, inden han træffer afgørelse. Såfremt der er nedsat et kreditorudvalg, er han pligtig hertil, jf. forslaget § 3. Skifteretten har ikke nogen kompetence til at tage stilling til eller godkende kurators dispositioner, og skifteretten kan alene gribe ind, hvis der er tale om helt åbenbare og urimelige dispositioner.

Der henvises herom til det, der er anført under bemærkningerne til udkastets § 127.

Bestemmelsen i stk. 1,2. punktum erstatter de gældende regler i § 107, stk. 2-3, og § 114, stk. 4, hvorefter skifteretten kan antage forretningskyndig medhjælp for kurator. Afgørelsen om antagelse af sagkyndig herunder forretningskyndig bistand er i kraft af den styrkelse af kurators stilling, som forslaget tilsigter, i det hele overladt til kurator. Der er ingen begrænsning i arten af de opgaver, hvortil der kan rekvireres sagkyndig bistand, og således heller ikke i, hvilke sagkyndige personer kurator kan antage, idet de pågældende dog selvsagt skal opfylde habilitetskravet i § 238. Kurator bør dog påse, at den sagkyndiges opgaver af grænses så nøjagtigt som muligt, herunder også i omkostningsmæssig henseende. Antagelse af forretningskyndig bistand vil særligt være påkrævet i de tilfælde, hvor boet fortsætter driften af en igangværende virksomhed. I større boer og i boer, hvor boets beskaffenhed i øvrigt gør dette hensigtsmæssigt, bør kurator antage revisorbistand. Der henvises herom til afsnit 4.2.3. Udfører en af kurator antaget sagkyndig opgaver, som må anses for en naturlig del af kurators arbejde, må skifteretten tage dette i betragtning ved fastsættelsen af kurators vederlag for boets behandling.

Da det efter udkastet alene er kurator, som antager de sagkyndige, findes det i overensstemmelse med almindelige principper for vederlæggelse mest naturligt, at regningen sendes direkte til den, der har rekvireret arbejdet. Reglen i § 239, stk. 2, foreslås derfor ændret, således at honoraret til den sagkyndige ikke længere skal fastsættes af skifteretten.

Stk. 2 erstatter den gældende bestemmelse i § 110 om registrering og vurdering. Der henvises for så vidt angår denne bestemmelse i øvrigt til udvalgets betænkning om kuratorsalærer m.v., nr. 1086/1986, side 59 ff. Udkastet indebærer i forhold til den gældende ordning dels, at den obligatoriske pligt til at foretage vurdering af boets aktiver afskaffes, dels at skifteretten ikke længere skal udmelde registrerings- og vurderingsmænd, idet disse efter forslaget antages af kurator.

Forslaget om at afskaffe den pligtsmæssige vurdering af boets aktiver skal ses i lyset af formålet med vurderingen, som er at sætte kurator i stand til at tage stilling til, om aktivet skal sælges **i frit** salg eller på tvangsauktion, samt om det kan udlægges til skyldneren i medfør af konkurslovens § 36, jf. retsplejelovens § 509, som anført i betænkning 1086/1986 side 60. I de tilfælde, hvor det er åbenbart, at et aktiv er overbeholdt og i mangel af samtykke fra de i aktivet berettigede nødvendigvis må sælges på tvangsauktion, vil en vurdering påføre boet en unødigt omkostning. Det samme gælder i de tilfælde, hvor det er klart, at et aktiv må udlægges til skyldneren efter reglerne om undtagelse fra kreditorfølging.



Adgangen for kurator til selv at antage de personer, der skal foretage registrering og eventuelt vurdering af boets aktiver, er en naturlig følge af den yderligere selvstændiggørelse af kurator, som udkastet generelt tager sigte på. Med samme begrundelse, som er anført vedrørende den sagkyndige bistand, jf. ovenfor ad udkastets § 110, stk. 1, 2. punktum, bør skifteretten herefter ikke fastsætte vederlaget til registrerings- og vurderingsmænd.

Udkastets stk. 3 og 4 svarer til de gældende regler i § 115, stk. 2 og 3, idet der dog i forslagens stk. 3 er foreskrevet en pligt for kurator til på forhånd at underrette kreditorudvalget om påtænkte, særlig væsentlige dispositioner. Pligten svarer til den meddelelsespligt, som det beskikkede tilsyn under en betalingsstandsning er pålagt i forhold til et eventuelt kreditorudvalg, jf. § 15, stk. 4. Den skærpede underretningspligt ændrer imidlertid ikke ved det forhold, at kurator er legitimeret til egenhændigt at træffe afgørelser om boets forhold.

#### TU § 111.

Bestemmelsen erstatter den gældende § 118, der alene stiller krav om sikkerhedsstilling for tab som følge af bobestyrerens uretmæssige dispositioner over boets aktiver. Det fastholdes efter udkastet, at skifteretten skal fastsætte sikkerhedens størrelse efter en konkret vurdering af boets aktiver. Skifteretten kan i denne forbindelse også fastsætte kaufionsforsikringen til O, hvorved kurator foreløbigt fritages for at stille sikkerhed for boets eventuelle tab. Endvidere fremgår det nu udtrykkeligt af bestemmelsen, at udgiften til kaufionsforsikring afholdes som boudgift, hvilket svarer til gældende praksis.

Efter udkastet får kurator endvidere pligt til at tegne sædvanlig ansvarsforsikring. En sådan pligt gælder allerede for advokater efter andre regler, men ved forslaget gøres dette udtrykkeligt til en pligt for alle kuratorer. Har kurator en almindelig ansvarsforsikring, der dækker hans ansvar som bobestyrer, skal der følgeligt ikke tegnes en individuel forsikring for det enkelte bo. Ansvarsforsikringen skal have tilstrækkelig størrelse til at dække kurators ansvar. Der kan efter omstændighederne være behov for at drøfte dette ved valg af bostyre. Det påhviler imidlertid ikke skifteretten at foretage en gennemgang af forsikringsbetingelserne. Udgiften til ansvarsforsikring er i overensstemmelse med praksis boet uvedkommende.

#### Tu § 112.

Bestemmelsen er ny. Ind- og udsættelsesforretninger er efter retsplejelovens regler henlagt til fogedretten. Det findes imidlertid mere hensigtsmæssigt, at ind- og udsættelsesforretninger, når dette begæres af et konkursbo, kan foretages af skifteretten, navnlig under hensyn til at sådanne forretninger ofte bør

kunne gennemføres i umiddelbar fortsættelse af afsigelsen af konkursdekret, og § 112, stk. 1, indeholder den fornødne hjemmel hertil.

Skifterettens kompetence er i forslaget afgrænset således, at den alene omfatter ind- og udsættelsesforretninger, der retter sig mod skyldneren eller, når skyldneren er en juridisk person, de personer, der efter § 105 kan pålægges samme processuelle stilling som den personlige skyldner, dvs. medlemmer af bestyrelse eller direktion, likvidator i et aktie- eller anpartsselskab, revisor eller personer, der tidligere har beklædt disse hverv. De retsgarantier, som er gældende for fuldbyrdelseskridt i fogedretligt regie, skal naturligvis også gælde for skifterettens fuldbyrdelsesadgang, og udkastets stk. 3 overfører derfor generelt de for fogedforretninger gældende processuelle regler til også at gælde for de ind- og udsættelsesforretninger, der efter udkastet skal kunne foretages af skifteretten. Reglerne i retsplejelovens kapitel 46 finder anvendelse "med de fornødne lempelser". Der sigtes herved navnlig til, at betingelserne for at undlade at give skyldneren underretning om forretningens foretagelse og for at undlade at tilsige ham hertil, formentlig hyppigere vil være opfyldt i konkursboer end i andre fuldbyrdelsessager.

Skifteretten vil, når den faktiske gennemførelse af tvangs-fuldbyrdelsen skal ske i umiddelbar fortsættelse af dekretets afsigelse, kunne gennemføre dette også i en anden retskreds. I alle andre tilfælde skal begæringen om tvangsfuldbyrdelse i overensstemmelse med retsplejeloveris regler om værning sendes til skifteretten i den retskreds, hvor sagens genstand befinder sig.

### **Til kapitel 13.**

Bestemmelserne i udkastets §§ 113-117 erstatter de gældende bestemmelser i §§ 113 og 114. Der er i udkastet endvidere medtaget udførlige regler om valg af kurator og kreditorudvalg.

### **TU § 113.**

Udkastets stk. 1 svarer til den gældende bestemmelse i § 113, stk. 1.

Udkastets stk. 2 og 3 svarer til de gældende bestemmelser i § 113, stk. 2 og 3.

Stk. 4 er ny. Bestemmelse om, at boet skal behandles af flere kuratorer, kan efter de gældende regler kun træffes af skiftesamlingen, jf. herved Højesterets kæreårsudvalgs kendelse gengivet i UfR 1982.1090. Ved høringsrunden i efteråret 1985 blev det fra flere sider anført, at der undertiden kan være behov for, at et bo behandles af mere end én kurator, hvilket stemmeforholdene i det enkelte bo ikke altid giver mulighed for, og der kan derfor være behov for, at spørgsmålet om kuratorernes antal ikke overlades til afgørelse alene efter afstemningsreglerne. I forslaget tilvejebringes der hjemmel for, at

skifteretten kan træffe bestemmelse om beskikkelse af yderligere én kurator. Skifterettens afgørelse herom vil f.eks. kunne være begrundet i stærkt afvigende interesser hos forskellige grupper af fordringshavere. Bestemmelsen bør derimod ikke anvendes i situationer, hvor skifteretten finder den valgte kurator inhabil eller uegnet til hvervet, idet den rigtige fremgangsmåde her er, at skifteretten forkaster valget af kurator efter § 113, stk. 3, og der foretages nyt kuratorvalg. Opstår der senere under bobehandlingen habilitetsproblemer, kan dette eventuelt løses ved at udpege en medkurator til at behandle den pågældende sag. Boets størrelse eller særligt komplicerede karakter kan også tillægges betydning ved skifterettens afgørelse om at beskikke yderligere én kurator.

De fordringshavere, der er repræsenteret, skal have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet og i givet fald om personspørgsmålet, men afgørelsen træffes af skifteretten. Der vil formentlig kun sjældent være grundlag for at anvende bestemmelsen, når skiftesamlingen allerede har vedtaget, at der skal vælges mere end én kurator.

#### **TU § 114.**

Bestemmelsen i udkastets stk. 1 svarer til den nugældende regel i § 113, stk. 3, med de ændringer, som følger af de ændrede regler for valg af bostyre. En valgt kurator vil efter udkastet ikke kunne erstattes af en ny af skifteretten udpeget kurator, hvorfor der i disse tilfælde altid skal foretages nyt valg. Er den afsatte kurator udpeget af skifteretten, kan skifteretten også udpege en ny kurator, men fordringshaverne har i samme omfang som efter § 108 adgang til at kræve skiftesamling afholdt til valg af ny kurator. Skifterettens adgang til at afsætte kurator omfatter fortsat alle stadier af boets behandling. Det er endvidere fortsat kun skifteretten, der kan afsætte kurator.

Stk. 2 udvider reglerne i stk. 1 til også at omfatte de tilfælde, hvor kurator selv ønsker at fratræde, eller denne afgår ved døden under boets behandling. Man har i disse tilfælde hidtil anvendt samme fremgangsmåde ud fra en analogi fra reglerne om nyvalg.

#### **Til §§ 115 og 116.**

Bestemmelserne i udkastets §§ 115 og 116 svarer i det væsentlige til den nugældende bestemmelse i § 114, stk. 1 og 2. Forslagets § 115, stk. 1, gælder kun for skiftesamlinger efter § 108, men den suppleres af bestemmelsen i § 116, der giver skifteretten mulighed for til enhver tid at indkalde til en skiftesamling om nedsættelse af kreditorudvalg. Udkastets § 116 indebærer endvidere en styrkelse af fordringshavernes og kurators adgang til at få nedsat kreditorudvalg, idet skifteretten på begæring af disse er pligtig at afholde skiftesamling

hertil. Ved skiftesamlinger i henhold til udkastets § 116 finder stemmeregien i § 119, stk. 2, anvendelse.

#### **TU § 117.**

Bestemmelsen er en udbygning af den nugældende § 114, stk. 3. Det anføres nu udtrykkeligt i bestemmelsen, at der også er adgang til at afsætte enkelte medlemmer af kreditorudvalget. Det er således ikke længere nødvendigt at foretage et formelt genvalg af de øvrige medlemmer. Skifteretten har efter udkastets stk. 2 samme kompetence til at afsætte et eller flere medlemmer af kreditorudvalget. En sådan beslutning fra skifterettens side vil formentligt overvejende være begrundet i den pågældendes inhabilitet efter § 238, men også andre forhold såsom manglende egnethed eller illoyal adfærd vil kunne begrunde en afsættelse.

Skifteretten har ikke mulighed for af egen drift at udpege et eller flere nye medlemmer af kreditorudvalget til erstatning for den eller de afsatte, idet kreditorudvalg kun kan nedsættes ved skiftesamlingens beslutning.

Ønsker et medlem af kreditorudvalget at fratræde, har den pågældende til enhver tid adgang hertil efter udkastets stk. 3. Det vil ofte være naturligt, at medlemmerne af kreditorudvalget fratræder, når de indledende stadier af bobehandlingen er overstået, og boet har fået afhændet sine aktiver og afviklet de forretningsmæssige forpligtelser. For at give fordringshaverne mulighed for at fremsætte begæring om et eventuelt nyvalg, er der i stk. 4 endvidere fastsat en pligt for kurator til at underrette om eventuelle ændringer som følge af skifterettens beslutning eller et medlems frivillige udtræden.

#### **Til kapitel 14.**

Udkastets kapitel 14, der indeholder §§ 118-122, svarer til de gældende regler i kapitel 14, §§ 119-124. Med betegnelsen skiftesamling henvises alene til møder, der afholdes i skifterettens regie. Møder, der afholdes på kurators kontor f.eks. til fordringers prøvelse, bør af hensyn til den ensartede terminologi ikke betegnes som skiftesamlinger.

#### **Til kapitel 15.**

Udkastets kapitel 15 indfører regler om kreditorinformation med det formål at styrke fordringshavernes indseende med bobehandlingen. Fordringshaverne vil hermed få bedre mulighed for at varetage deres interesser og få større incitament til at fremkomme med oplysninger, der kan være af betydning for boets behandling.

**Til § 124.**

Bestemmelsen svarer til dels til de nugældende bestemmelser i § 108, stk. 2, om midlertidig bestyrers meddelelsespligt og i § 129, stk. 2, om indrykning af proklama, idet proklamaet med de foreslåede ændringer af reglerne om valg af bostyre nu skal indrykkes straks efter konkursdekretets afsigelse.

**TU § 125.**

Bestemmelsen fastsætter omfanget og tidsterminerne for kurators pligtmæssige information til fordringshaverne.

Den fastsatte orientering til fordringshaverne beskriver alene de minimumskrav, der stilles til kurators meddelelser. Tilsiger boets karakter eller bobehandlingen en yderligere orientering, bør kurator snarest sende meddelelse herom til fordringshaverne. Er der f.eks. ikke tilstrækkelige midler i boet til anlæggelse af en omstødelsessag, bør kurator underrette fordringshaverne herom på et så tidligt tidspunkt, at de kan varetage deres interesser enten ved at stille sikkerhed for omkostningerne eller ved at anlægge sagen på egen hånd. Kurator kan også vælge at orientere fordringshaverne på et møde, jf. udkastets § 125, stk. 5.

Efter stk. 1 skal kurator fortsat udfærdige en oversigt over boets aktiver og passiver, svarende til den nugældende oversigt efter § 111, stk. 2. Oversigten skal danne grundlag for bedømmelsen af, hvilke konkursklasser der kan forvente dækning helt eller delvist, og for skifterettens eventuelle afgørelser af spørgsmål om stemmeret. Oversigten bør omfatte samtlige boets aktiver, de kendte passiver opdelt i konkursklasser i overensstemmelse med kapitel 10 samt oplysning om de forventede omkostninger ved boets behandling. Vælges der på skiftesamlingen til valg af bostyre en anden kurator end den af skifteretten udpegede, skal denne aflægge sædvanligt regnskab for sin forvaltning af boet i den forløbne periode.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer i det væsentlige til den nugældende § 1.16, stk. 1 og 2. Den udvidede statusoversigt og redegørelse skal udsendes snarest efter, at kurator har fået det fornødne overblik over boets stilling og senest inden 4 måneder efter dekretet. Det er vigtigt af hensyn til fordringshavernes dispositionsmuligheder, herunder muligheden for momsrefusion og skattefradrag, at kurator hurtigst muligt udsender en mere fyldestgørende information om boet. På den anden side er det nødvendigt, at der gives kurator tilstrækkelig tid til at få fremskaffet de relevante oplysninger om boets stilling således, at statusoversigten kan give et rimeligt og dækkende billede af boets økonomiske forhold. Statustallene bør sammenholdes med regnskabsoplysninger fra tidligere år, således at kreditorerne kan få indsigt i, om konkursen skyldes forklarlige driftsmæssige tab, eller om der er forhold, der skal undersøges nær-

mere, herunder eventuelt ansvar for den tidligere ledelse. Der bør endvidere snarest muligt gives oplysning om dispositioner, der eventuelt kan være omstødelige, således at fordringshaverne får mulighed for at bidrage med oplysninger, som er af betydning for sagen, ligesom de bør opfordres til at fremkomme med oplysninger om andre muligt omstødelige forhold. Der kan med den foreslåede forlængelse af fristen i § 81, stk. 1, for anlæggelse af omstødelsessag, ofte først gives underretning om eventuelle sagsanlæg på et senere tidspunkt, og oplysning herom må da medtages i en senere meddelelse, jf. udkastets stk. 3. Den i stk. 2 nævnte meddelelse skal udsendes til alle fordringshavere, uanset om de kan forventes at blive fyldestgjort. Statusoversigten og redegørelsen skal i lighed med den nuværende status og indberetning efter § 116 også sendes til skattemyndighederne, og skal derfor være så fyldestgørende, at den kan danne grundlag for skattemyndighedernes vurdering af, om boet er skattepligtig efter konkursskattelovens regler.

Det bemærkes i denne forbindelse, at udkastets ændrede indberetningsregler vil medføre, at der skal foretages visse redaktionelle ændringer i konkurskattelovens § 15.

Reglen i stk. 3 udvider underretningspligten i forhold til de nugældende regler. Af hensyn til kreditorernes indseende med boets behandling pålægges kurator løbende at informere de berørte fordringshavere om boets økonomiske og behandlingsmæssige stade, herunder om udgifter og indtægter af særlig betydning, f.eks. afholdte større udgifter til ekstern bistand samt, så snart dette er muligt, om den forventede dividende. Såfremt boet fortsætter driften af en virksomhed, bør dette oplyses, og der må redegøres for resultatet af driften. Der bør endvidere fremsendes et egentligt driftsregnskab, såfremt det skønnes at have betydning for fordringshavernes mulighed for at bedømme oplysningerne om driftsresultatet. Debitering af å conto salær skal fortsat godkendes af skifteretten, og fordringshavere skal også underrettes om en sådan begæring.

Den løbende halvårslige orientering skal kun udsendes til de fordringshavere, der har udsigt til hel eller delvis fyldestgørelse. De fordringshavere, som ikke kan forvente fyldestgørelse, bør dog under alle omstændigheder snarest orienteres herom, samt om, at de ikke kan påregne fremtidigt at modtage yderligere information om boets forhold. Fordringshavere, der forventes fyldestgjort, bør orienteres, indtil de er fyldestgjort, bortset fra efterstillede renter, hvorefter de ikke længere har interesse i bobehandlingen. Bliver der senere under bobehandlingen udsigt til hel eller delvis fyldestgørelse af efterstillede renter, bør de berørte fordringshavere dog underrettes om dette forhold af hensyn til deres opgørelse og anmeldelse af eventuelle rentekrav. Ændres den forventede dividende, således at der ikke længere er udsigt til dækning til

en konkursklasse, skal dette fremgå af meddelelsen, ligesom det skal fremgå, at denne konkursklasse ikke fremtidig vil få tilsendt information om boets forhold. Enhver fordringshaver kan dog herudover efter anmodning til kurator få tilsendt såvel de halvårlige meddelelser som det endelige regnskab eller uddrag heraf.

Efter stk. 4 skal kurator ved aflæggelsen af regnskab udsende underretning om resultatet af bobehandlingen til samtlige fordringshavere. De fordringshavere, der forventes at få del i dividenden, skal have tilsendt kopi af det endelige boregnskab eller uddrag heraf. Det endelige regnskab skal endvidere fortsat sendes til skifteretten i sin helhed, jf. § 148.

Bestemmelsen i stk. 5 er ny. Kurator kan også efter gældende praksis indkalde fordringshavere til en drøftelse af eller en **orientering** om bestemte forhold. Såfremt et spørgsmål alene berører enkelte fordringshavere, kan mødet afholdes alene med indkaldelse af disse. Skal der træffes bindende beslutninger af en fordringshaverforsamling, kan dette fortsat kun ske på en skiftesamling i skifterettens regie, da det alene er skifteretten, som kan afgøre eventuelle tvister vedrørende stemmeretten.

Bestemmelsen i stk. 6 svarer til dels til den nugældende § 125, stk. 3.

## Tu § 126.

Den information, der efter udkastet skal sendes til fordringshavere, svarer som nævnt i det væsentlige til de redegørelser, som kurator og midlertidig bestyrer i dag er pligtig at afgive til skifteretten efter §§ 111, 116, 125 og 127.

Da skifteretten fortsat har tilsyn med konkursboerne, skal skifteretten have mindst samme information som kreditorerne. Der henvises i øvrigt til kapitel 4.6. Skifterettens tilsynsopgaver i forbindelse med det endelige regnskab er omtalt nedenfor under stk. 2.

Stk. 2 erstatter den nugældende § 126, stk. 1. Efter denne bestemmelse skal skifteretten "revidere" de af kurator udarbejdede regnskaber. Da ordet "revidere" efter årsregnskabslovens regler indebærer, at der skal foretages forskellige nærmere bestemte funktioner, som ikke indgår i skifterettens sædvanlige behandling af materialet, foreslås dette erstattet med udtrykket "gennemgå", som må anses for en mere dækkende beskrivelse af skifterettens kontrolfunktioner.

Skifterettens gennemgang af det afsluttende boregnskab har til formål at kontrollere, om kurator har behandlet boet forsvarligt, ligesom regnskabet sammen med salærredegørelsen skal danne grundlag for salærfastsættelsen. Der foretages endvidere en kontrol af de beregnede retsafgiftsbeløb. Da retsafgiften i mange boer ligger over eller under de i retsafgiftsloven fastsatte minimums- og maksimumafgifter, er denne kontrol ofte af underordnet betyd-

ning. En egentlig kassebilagsrevision vil i de fleste boer være uforholden, da den kun sjældent giver anledning til bemærkninger, og da yderst sjældent af betydende karakter. En gennemgang af regnskabet sammenholdt med det tidligere fremsendte materiale og eventuelle tidligere regnskaber vil derimod kunne give et bedre grundlag for at vurdere bobehandlingen og de momenter, der indgår i salærfastsættelsen. Det bør ved gennemgangen af regnskabet særligt påses, at der ikke er handlet til skade for boets kreditorer, f.eks. ved at pantekreditorer har fået fyldestgørelse for mere end pantets værdi, eller at udgifter, der skulle være afholdt af pantehaverne, jf. § 87, er afholdt af boets masse. Dette vil ofte kræve en hel eller delvis gennemgang af de til grund for regnskabet liggende bilag. Det forudsættes derfor, at regnskabsbilagene sammen med udskrift af boets konto hos kurator og udskrift af bankkonti vedlægges regnskabet ved fremsendelsen til skifteretten. Der skal endvidere vedlægges regnskab for de enkelte aktiver og eventuelle driftsregnskaber, når den pågældende aktivitet kun medtages med nettoværdien i regnskabet. Om kravene til regnskabet henvises i øvrigt til betænkning 606/1971 side 229.

Den nugældende bestemmelse i § 126, stk. 2, foreslås ophævet. Kurator kan efter udkastet under boets behandling antage sagkyndig bistand, herunder revisorbistand. I et bo af en betydelig størrelse eller indviklet beskaffenhed vil det afsluttende regnskab som oftest være udarbejdet af en statsautoriseret eller registreret revisor, og det forekommer derfor uforholden at antage en revisor til at gennemgå det af revisor udarbejdede regnskab.

Stk. 3 svarer til den gældende bestemmelse i § 125, stk. 4. De nærmere regler for tilsynet med aktiverne er fastsat ved Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 174 af 13. april 1978. Bekendtgørelsen foreslås revideret. Der henvises herom til afsnit 4.8. Herudover vil kurator med hensyn til boets regnskabsføring være omfattet af reglerne i bogføringsloven og, såfremt denne er advokat, tillige af de af Advokatsamfundet fastsatte vedtægter for behandling af klientkontomidler.

#### TU § 127.

Bestemmelsen svarer til den nugældende § 128. Reglen, der kun sjældent er bragt i anvendelse, må i lyset af den mere selvstændige stilling for kurator, som udkastet lægger op til, fortolkes meget snævert. Reglen giver således ingen adgang for skifteretten til at fungere som et generelt overskøn for bostyrets afgørelser. At skifteretten selv ville have truffet en anden afgørelse, hvis retten skulle have afgjort sagen, er ikke afgørende, og det er heller ikke tilstrækkeligt, at retten finder afgørelsen uheldig.

Bostyret kan som udgangspunkt træffe afgørelse vedrørende boets anliggender og udøve de forvaltnings- og forretningsmæssige skøn, som er tillagt



det. Det er således kun helt åbenbare og urimelige beslutninger, der vil kunne tilsidesættes af skifteretten. Prøvelsesretten er alene en sikkerhedsventil, der skal forhindre grove fejl og direkte magtmisbrug fra bostyrets side, jf. om den tilsvarende regel i den norske konkurslov, Sjur Brækhus, Omsætning og kredit 1, 1991 side 66.

### **Til kapitel 16.**

Udkastets kapitel 16, §§ 128-134 indeholder reglerne om prøvelse af fordringer og andre krav. Udkastets regler svarer i det væsentlige til de gældende regler i §§ 129-135 med de ændringer, der følger af, at skifteretten efter udkastet ikke deltager i det almindelige arbejde med prøvelse af fordringer og andre krav, som foreslås henlagt til kurator. Skifteretten skal efter udkastet således alene træffe afgørelse i eventuelle tvister, jf. konkurslovens kapitel 31. Der henvises for så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende dette spørgsmål i øvrigt til kapitel 4.4.2.

### **Tu § 128.**

§ 128, 1. punktum indeholder i forhold til de gældende regler den ændring, at opfordringen til at anmelde fordringer eller andre krav mod skyldneren (proklamaet) nu skal foretages samtidig med bekendtgørelsen om konkursen. Efter den gældende ordning foretages denne opfordring samtidig med bekendtgørelsen om valg af kurator ca. 3 uger efter konkursens indtræden. Ændringen skyldes, at afholdelse af skiftesamling til valg af bostyre efter forslaget ikke længere er obligatorisk.

Udkastets § 128, 2. punktum svarer til den nugældende bestemmelse i § 129, stk. 1, nr. 1, 3. punktum. I de tilfælde, hvor det beskikkede tilsyn eller den tidligere likvidator udpeges som kurator, bør der normalt ikke kræves fornyet anmeldelse, idet det må formodes, at kurator allerede har noteret anmeldelserne og anerkendt modtagelsen af disse. Har kurator derimod ikke tidligere beskæftiget sig med boet, bør der som udgangspunkt altid ske fornyet anmeldelse, for at kurator ikke skal ifalde ansvar over for eventuelle glemte fordringshavere. Da en del fordringshavere forventer, at deres tidligere anmeldelser under f.eks. en tidligere anmeldt betalingsstandsning automatisk registreres af kurator, bør der gøres særskilt opmærksom på retsstillingen i kurators meddelelse om konkursen.

### **Til § 129.**

Kurators pligt efter den nugældende § 130, stk. 1, til at føre anmeldte fordringer og andre krav i en "gældbog" foreslås afskaffet, således at det blot foreskrives, at fordringer og andre krav skal "registreres" af kurator. Registrering

i et EDB-anlæg vil opfylde dette krav. Udkastet indeholder endvidere den ændring, at kurator ubetinget skal anerkende modtagelsen af en anmeldelse. Dette er allerede en almindelig fulgt praksis. Det bør altid af anerkendelsen fremgå, under hvilket fordringsnummer anmeldelsen er registreret.

Den gældende bestemmelse i § 130, stk. 2, foreslås ophævet. Det vil herefter være kurators afgørelse, om modtagelsen skal bekræftes på medsendt genpart af anmeldelsen eller på anden hensigtsmæssig måde.

Udkastets stk. 3 svarer til den nugældende § 130, stk. 3. Bestemmelsen omfatter fortsat både den konkursbegæring, som skifteretten tager til følge og andre verserende konkursbegæring. Konkursbegæring, som er tilbagekaldt inden konkursen, medtages derimod ikke.

#### **TU § 130.**

Udkastets stk. 1 svarer til den gældende § 131, stk. 1.

Udkastets stk. 2 indeholder en pligt for kurator til, inden han tager stilling til de anmeldte krav, så vidt muligt at forelægge disse for skyldneren. Kurator kan have stor hjælp heraf, da skyldneren ofte er i besiddelse af relevante oplysninger, som ikke fremgår af virksomhedens bogholderi. Skyldneren kan endvidere have en interesse i, at en fordring ikke anerkendes med et for højt beløb, da han efter boets slutning fortsat hæfter for de udækkede krav. Skyldnerens gennemgang af de anmeldte krav medfører ikke nogen ændring af den forældelsesfrist, som i øvrigt er gældende for kravet.

Udkastets stk. 3 svarer til den gældende bestemmelse i § 132, stk. 2.

#### **TU § 131.**

Efter udkastet påhviler pligten til at foranstalte møde til prøvelse af fordringer og andre krav kurator. Fristbestemmelsen i udkastets stk. 1,2. punktum svarer til den gældende regel i § 129, stk. 1, nr. 2. Udkastets stk. 2 og 3 svarer til de gældende bestemmelser i § 131, stk. 2 og 3.

#### **TU § 132.**

Udkastet svarer til de gældende regler i § 133, stk. 1 og 2.

#### **TU § 133.**

Bestemmelsen i stk. 1 erstatter den nugældende § 133, stk. 3. Den gældende bestemmelse udtaler sig ikke om, hvem det påhviler at tage initiativ til indbringelse af en tvist for skifteretten i dé tilfælde, hvor tvisten ikke består mellem boet og anmelderen, men indsigelsen fremsættes af en anden fordringshaver i boet. Bestemmelsen praktiseres endvidere i henseende til procesmåden ikke helt ensartet ved skifteretterne. Ved nogle skifteretter træffes afgørelsen

på det foreliggende grundlag efter en eventuel bevisførelse, medens der ved andre skifteretter foranstaltes en egentlig skriftveksling på samme måde, som det kendes fra civile retssager. Det har i denne forbindelse givet anledning til tvivl, hvilken virkning der kan tillægges en overskridelse af en af skifteretten fastsat frist for indlevering af processkrifter.

Ved udkastet præciseres det, at initiativet til at indbringe en tvist for skifteretten påhviler den, der ikke vil acceptere kurators endelige indstilling. Det angives endvidere, at indbringelsen sker ved, at der anlægges sag ved skifteretten, således at den pågældende skal indlevere en stævning, jf. retsplejelovens § 348, stk. 1. Fristen for sagsanlæg foreslås fastsat til 3 måneder. Anlægges sag ikke rettidigt, dvs. er stævningen ikke skifteretten i hænde inden fristens udløb, er kurators indstilling endelig.

#### **TU § 134.**

Udkastet svarer til den gældende bestemmelse.

#### **TU § 139, stk. 2:**

Ændringen er af redaktionel karakter og skyldes, at ordet "tingfæstet" ikke længere findes i proceslovgivningen. Den anvendte formulering svarer til retsplejelovens § 359.

#### **TU § 141, stk. 3, 1. pkt:**

Reglerne om udeblivelse blev ved lov nr. 260 af 8. juni 1979 ændret, således at der ikke længere sondres mellem tilregnelig og utilregnelig udeblivelse. Genoptagelse behandles nu i alle tilfælde efter retsplejelovens § 367, der giver en almindelig adgang til genoptagelse inden for 4 uger fra dommens afsigelse. Retten kan dog undtagelsesvis genoptage sagen indtil et år fra dommens afsigelse. Efter retsplejelovens § 367 kan retten endvidere betinge genoptagelsen af, at sagsøgte betaler de pålagte sagsomkostninger eller stiller sikkerhed herfor. De pålagte sagsomkostninger, der normalt er et simpelt krav i boet, vil herved få status som massekrav.

I mange tilfælde vil boet imidlertid først blive bekendt med eksistensen af en udeblivelsesdom over skyldneren senere end 4 uger efter dommens afsigelse, og boet vil da kun kunne få sagen genoptaget, hvis retten finder, at 1 års reglen undtagelsesvis kan bringes i anvendelse. Det kan også forekomme, at boet først får kendskab til dommen efter udløbet af 1 års fristen, navnlig hvis sagsøger ikke selv fremlægger dommen over for boet. Der er i dette tilfælde ikke længere nogen mulighed for boet for at søge genoptagelse. Det foreslås derfor, at bestemmelsen, i overensstemmelse med hvad der er foreslået i teorien, ændres, således at der indsættes en frist for boets anmodning om genop-

tagelse på 4 uger fra det tidspunkt, hvor boet bliver bekendt med dommen. Der henvises herved til kommenteret Retsplejelov I, side 489, note 1.4 og Gormard, Civilprocessen, side 223, note 41.

Herved gøres 4 ugers fristen alene afhængig af boets kendskab til dommen, og fordringshaveren opnår til gengæld, at fristen gøres absolut. Der vil efter forslaget endvidere ikke af retten kunne stilles krav om betaling eller sikkerhedsstillelse for de pålagte sagsomkostninger som betingelse for en genoptagelse.

**Til § 154, stk. 3:**

Den gældende bestemmelse indeholder en hjemmel for justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om de i § 153 nævnte forhold. Hjemmelen har imidlertid ikke været anvendt. Der skal i genoptagelsesboer ofte udloddes så minimale beløb, at disse ikke står i rimeligt forhold til omkostninger hermed, såfremt udlodning skal ske i overensstemmelse med den tidligere stadfæstede udlodning. Efter udkastet kan reglerne i § 153 efter skifterettens bestemmelse bringes i anvendelse også ved genoptagelse af bobehandlingen i medfør af § 154.

**Til § 155, stk. 2:**

Ændringen er af redaktionel karakter.

**Til § 175, stk. 1:**

Ændringen er af redaktionel karakter og skyldes, at de stemmeretsregler, hvortil der henvises i bestemmelsen, i forslaget er flyttet til andre paragraffer.

**Til § 238, stk. 1 og 2:**

Ændringen medfører, at "midlertidig bestyrer" udgår, som følge af de ændrede regler for valg af bostyre. Der indføres endvidere som nyt "sagkyndig bistand", jf. udkastets § 110, stk. 1, hvorefter alle de af kurator antagne personer, der selvstændigt beskæftiger sig med et bos behandling, skal opfylde bestemmelsens habilitetskrav.

**Til § 238, stk. 3:**

Bestemmelsen i § 238, stk. 3, der kendes fra de tidligere regler, blev indsat i konkursloven ved lov nr. 384 af 10. juni 1987 på grundlag af et i betænkning nr. 1086/1986 stillet forslag.

Bestemmelsens forbud mod, at vurderingsmanden medvirker ved afhændelsen af aktiver, som han har vurderet, har ikke efter bestemmelsens formål eller motiverne hertil tilsigtet at afskære en vurderingsmand fra som auktions-

holder at foranstalte bortsalg på offentlig auktion af aktiver, for hvilke han som led i auktionens forberedelse og vejledningen af kurator har givet udtaelse om mindste acceptable bud eller det forventede auktionsprovenu.

Ændringsforslaget har til formål at eliminere den usikkerhed, der har bestået om dette spørgsmål.

**TU § 239, stk. 1:**

Henvisningen til "midlertidig bestyrer" udgår som følge af de ændrede regler for valg af bostyre.

**TU § 239, stk. 2:**

Der henvises til bemærkningerne til udkastets § 110, stk. 1, og § 110, stk. 2.

**TU § 239, stk. 3.**

Som en naturlig konsekvens af, at kreditorudvalget efter udvalgets udkast skal deltage i bobehandlingen i videre omfang end efter de gældende regler, foreslås adgangen til at vederlægge medlemmerne af kreditorudvalget udvidet. Det vil herefter være udgangspunktet, at kreditorudvalgets medlemmer kan få vederlag af boet for det udførte arbejde.

**TU § 242 a:**

Ændringen indebærer, at der gives hjemmel for skifteretten til at påkende erstatningskrav efter konkurslovens § 28. Der gives herefter den, der vil rejse krav om erstatning efter denne bestemmelse, valget mellem at fremsætte kravet for skifteretten eller ved de almindelige domstole. Udkastet svarer til reglen i retsplejelovens § 505, stk. 1, om erstatning for uberettiget tvangsfuldbyrdelse, og indeholder ligesom denne reglen en adgang for skifteretten til at henskyde et erstatningskrav til de almindelige domstole.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne herom i kapitel 4.1.2.

**TU § 249, stk. 1:**

Ændringen er af redaktionel karakter.



# Bilag 1

Justitsministeriet, den 25. april 1985.

## Notat

### om

### mulige lovændringer på konkurslovgivningens område.

I. Ved lov nr. 298 af 8. juni 1977 blev der gennemført en ny konkurslov til afløsning af konkursloven af 1872.

Den ny konkurslov tilsigtede i første række en effektivisering af konkursbehandlingen, således at der blev mulighed for en øget dækning til kreditorer, og en udvidelse af **adgangen** til at omstøde dispositioner og retsskridt, som efter deres art er til skade for kreditorerne. På en række punkter indebar den nye konkurslov endvidere forenklinger af konkursbehandlingen.

Konkursloven af 1977 er siden ændret ved lov nr. 260 af 8. juni 1979 og navnlig ved lov nr. 187 af 9. maj 1984, hvorved der blev gennemført en fuldstændig revision af reglerne om betalingsstandsning samt helt nye regler om gældssanering.

Konkursloven har i de senere år ofte været genstand for debat, ikke blot i faglige kredse, men også i folketinget og offentligheden. Der har i forbindelse hermed fra forskellig side været rettet henvendelse til Justitsministeriet med forslag om mulige ændringer i konkurslovgivningen.

II. Socialdemokratiet har den 12. marts 1985 fremsat beslutningsforslag i folketinget om ændrede regler for salærberegning og behandling af konkursboer m.v. (bilag 1).

Der foreslås for det første ændrede regler om beregningen af salær til kuratorer for bobehandling. Salæret foreslås beregnet alene under hensyn til arbejdets omfang, således at boets størrelse, behandlingsformen og spørgsmålet om, hvorvidt en virksom-

hed rekonstrueres eller ophører, i sig selv skal være uden betydning for salærets størrelse. I forbindelse hermed foreslås det, at det offentlige skal betale salæret i visse tilfælde.

Dernæst foreslås det, at skifteretten skal have mulighed for at beskikke en forretningskyndig medhjælp for kurator.

Og for det tredje foreslås det, at vurdering af aktiver i boet altid skal ske ved en sagkyndig vurderingsmand, der ikke må medvirke ved aktivernes salg, ligesom aktiverne ikke må erhverves af kurator eller denne nærtstående personer.

I den sammenhæng kan det nævnes, at spørgsmålet om kuratorsalærer i konkursboer adskillige gange har været genstand for debat i folketinget. I den anledning har Justitsministeriet haft drøftelser med advokatrådet, hvor rådet er blevet opfordret til at tage spørgsmålet om disse salærtakster op. Advokatrådet har herefter den 12. oktober 1984 afgivet den vedlagte redegørelse vedrørende de vejledende salærtakster for behandling af konkursboer (bilag 2). I redegørelsen afviser advokatrådet den påstand, at advokater skulle have salærmæssig interesse i at fremkalde konkurs eller i at opretholde et konkursbos insolvens. Advokatrådet tilbyder at oprette et kontrolorgan i form af et særligt bosalærnavn med repræsentation fra bl.a. erhvervslivet og retsvidenskaben, der som høringsorgan for skifteretten skal kunne foretage konkret kritisk gennemgang af kuratorernes **salærindstillinger** i de største konkursboer.

Samtidig med afgivelsen af redegørelsen har advokatrådet indgivet et forslag om ændring af advokaternes vejledende salærtakster vedrørende behandlingen af konkursboer til **monopoltilsynet**.

III. I en henvendelse til Justitsministeriet har advokatrådet foreslået et lovforberedende arbejde sat i gang med henblik på overvejelse af spørgsmålet om ændringer i konkurslovens regler om bl.a. insolvensbegrebet (konkurslovens § 17), kuratorvalg (konkursloven § 113), beskikkelse af advokat for skyldneren (konkurslovens § 245), kurators adgang til antagelse af kommer-



cielt sagkyndige til bistand ved realisation af boets aktiver (konkurslovens § 115) samt om udvidelse af adgangen til beskikkelse af advokat for skyldneren i gældssaneringsager. De enkelte spørgsmål er nærmere drøftet i vedlagte indstilling fra advokatrådets lovudvalg om konkurs og betalingsstandsning (bilag 3).

IV. I forbindelse med den høring af myndigheder og organisationer vedrørende betænkning nr. 983/1983 om betalingsstandsning, som Justitsministeriet iværksatte i 1983, fremkom der fra enkelte høringsinstanser forslag om andre mulige ændringer af **konkursloven**.

I sø- og handelsrettens skrivelse af 3. oktober 1983 (bilag 4) rejses der bl.a. spørgsmål om indførelse af hjemmel til at antage flere midlertidige bestyrere (konkurslovens § 107), om kuratorvalg (konkurslovens § 113), om anbringelse af kontante bomidler (konkurslovens § 115) og om ændring af konkurslovens § 158, stk. 2, nr. 1 (samt § 199, stk. 2).

I høringssvaret fra Interessentskabet Samarbejdende Fagkyndige Tillidsmænd (bilag 5) foreslås indført en ordning, hvorefter boaktiver i forbindelse med betalingsstandsning og konkurs skal vurderes af fagkyndige tillidsmænd.

V. Forskellige selskaber og organisationer har ved henvendelse til Justitsministeriet rejst spørgsmål om udvidelse af leverandørprivilegiet i konkurslovens § 96. De pågældende har i den forbindelse fremsat anmodning om, at fortrinsretten efter konkurslovens § 96 også kommer til at omfatte

1) elforsyningsvirksomheders krav på afgift i henhold til lov om afgift af elektricitet (lov nr. 89 af 9. marts 1977 som ændret senest ved lov nr. 149 af 11. april 1984).

2) flyselskabers krav på afgift i henhold til lov om afgift af charterflyvninger (lov nr. 441 af 6. september 1977 som ændret senest ved lov nr. 149 af 11. april 1984).

3) leverandørers krav på afgifter i henhold til lov om afgift af benzin (jf. lov nr. 628 af 8. december 1982) og lov om afgift af olieprodukter (jf. lovbekendtgørelse nr. 441 af 23. august 1984) .

r .!

Justitsministeriet har meddelt de pågældende selskaber og organisationer, at spørgsmålet om gennemførelse af de anførte ændringer i konkurslovens § 96 vil blive taget op til overvejelse i forbindelse med en kommende konkurslovsændring.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at det også vil kunne indgå i overvejelserne, om de pågældende leverandørprivilegier eventuelt helt kunne afskaffes.

•

## Bilag 2

JUSTITSMINISTERIET

Udtalelse afalvat af **Justitsministeriets** udvalg om **forskellige konkurs spørgsmål** vedrørende **spørgsmålet** om **indførelse** at udtrykkelige realer i konkursloven om omadressering af post til skyldnere. hvis bo er **under** konkursbehandling«

### 1. Indledning.

Efter konkurslovens § 29 mister en person, hvis bo tages under konkursbehandling, ved afsigelsen af konkursdekretet retten til at overdrage eller opgive sine ejendele, modtage betaling og andre ydelser, modtage opsigelser og reklamationer og lignende erklæringer, stifte forpligtelser eller på anden måde råde over sin formue med virkning for boet, og efter § 109, stk. 1, tager skifteretten straks (efter at konkursdekretet er afsagt) skyldnerens forretningsbøger og -papirer i sin varetægt og foretager de fornødne skridt til værn mod uberettigede dispositioner over boets ejendom.

Som led i skyldnerens urådighed og skifterettens overtagelse af boet træffer skifteretten sædvanligvis bestemmelse om, at skyldnerens post omadresseres til midlertidig bestyrer/kurator. En sådan bestemmelse har kun selvstændig betydning i de tilfælde, hvor skyldneren er en fysisk person, idet de styrende organer i et selskab m.v. - bestyrelse og direktion - jo mister enhver kompetence (senest) ved dekretets afgivelse, og post til selskabet m.v. derfor naturlig tilgår midlertidig bestyrer/kurator som selskabets kompetente ledelse.

### 2. Gældende ret.

Postlovens § 24 har følgende ordlyd:

"§ 24. Poststyrelsen kan fastsætte regler for forsendelsers udlevering ved nedlægning i brevkasse og for udlevering til andre end adressaten eller hans befuldmægtigede, f.eks. til

et voksent medlem af adressatens familie eller forretningspersonale. Endvidere kan postbestyrelsen fastsætte regler for udlevering af forsendelser til umyndige personer og forsendelser til personer, der udfører militærtjeneste.

Stk. 2. Poststyrelsen fastsætter de nærmere regler for udlevering af forsendelser til firmaer, aktieselskaber, stiftelser m.v. og for forsendelser adresseret poste restante."

Med hjemmel i postloven er udstedt ministeriet for offentlige arbejders bekendtgørelse nr. 657 af 17. december 1984, på grundlag af hvis § 36, stk. 4, der er udstedt reglement nr. II om indenrigske postforsendelser. Dette reglements § 37, stk. 5, b) har med virkning fra 1. januar 1989 følgende indhold:

**"b.** Konkurslovens paragraf 29 har følgende ordlyd:

"Ved afsigelse af konkursdekretet mister skyldneren retten til at overdrage eller opgive sine ejendele, modtage betaling og andre ydelser, modtage opsigelser, reklamationer og lignende erklæringer, stifte forpligtelser eller på anden måde råde over sin formue med virkning for boet".

Skifteretten tager stilling til udlevering af den adresserede post i forbindelse med konkursdekretets afsigelse. Dette gælder både for postafsendelser og pengeforsendelser. Skifteretten underretter adresseposthuset om afgørelsen ved fremsendelse af en blanket herom.

Forsendelser, der ved påtegningen "personlig" eller på anden måde fremtræder som personlig korrespondance, skal dog altid udleveres til skifteretten, der tager stilling til, om forsendelsen (post eller penge) skal indgå i konkursboet, eller om den kan udleveres til den konkursramte.

Blade og adresseløse forsendelser udleveres til den konkursramte, medmindre skifteretten undtagelsesvis har bestemt andet.

Bostyret vil normalt være en advokat, der er beskikket som kurator af skifteretten.

Ved betalingsstandsning bevarer den, der er under betalings-

standsning (skyldneren), retten til at råde over sin formue i betalingsstandsningsperioden.

I forbindelse med betalingsstandsning beskikker skifteretten dog et tilsyn (normalt en advokat) for skyldneren.

Ved betalingsstandsning udleveres forsendelser efter de almindelige udleveringsregler, medmindre skyldneren og tilsynet i forening meddeler postkontoret andet."

Konkurslovens § 109, stk. 1, har følgende ordlyd:

"§ 109. Skifteretten tager straks skyldnerens forretningsbøger og -papirer i sin varetægt og foretager de fornødne skridt til værn mod uberettigede dispositioner over boets ejendom."

De nævnte regler administreres i skifteretternes praksis således, at skifteretten samtidig med afsigelsen af konkursdekretet tager stilling til, hvorledes der skal forholdes med post, adresseret til skyldneren. Hvis skyldneren er en erhvervsvirksomhed med en velordnet postmodtagelse, der på betryggende vis kan fortsættes efter konkursen, vil postspærring og omadressering af posten ikke finde sted. Det vil for afgørelsen i det hele være afgørende, hvorledes der mest hensigtsmæssigt kan etableres en sikker ordening, således at de i konkurslovens § 29 og § 109 angivne papirer, som kommer med posten, vil komme i kurators besiddelse.

Adskillelsen af post, som har betydning for konkursbehandlingen, fra skyldneres private post foregår i praksis hos kurator. Privat post afleveres, så vidt muligt uåbnet, til skyldneren. Kun i tvivlstilfælde vil kurator åbne post, der kan være privat, for at konstatere, om indholdet er forretningsmæssigt eller privat. Kurator vil herved være forpligtet til at undlade at læse breve af privat indhold, og skulle kurator komme til kendskab om oplysninger af privat art, vil kurator være underkastet tavshedspligt.

I overensstemmelse med almindelige principper for udøvelse af tvangsindgreb vil kurator være forpligtet til at søge ulemperne ved den etablerede postspærring og omadressering af skyldnerens

post begrænset mest muligt, hvad angår såvel forsinkelsen af den enkelte forsendelse, som kan videregives til skyldneren, som udstrækningen af indgrebet i det hele.

Det er sædvanligt, at en postspærring ophæves, når der er gået en vis længere tid, uden at der er tilgået kurator yderligere informationer af betydning for bobehandlingen. I de tilfælde, hvor skyldneren antages at samarbejde loyalt med kurator, vil det ofte blive aftalt, at postspærringen ophæves på et tidligere tidspunkt, men det vil her være afgørende, at registreringsfunktioner, bogholderi m.v. aflæggelse af regnskaber, selvangivelse etc., fremtræder betryggende.

Skifterettens afgørelse om postspærring og omadressering træffes sædvanligvis ved beslutning, jf. konkurslovens § 247. Skyldneren kan enten straks eller senere gøre indsigelse imod postspærringen, og en eventuel indsigelse vil kunne medføre, at spørgsmålet procederes i skifteretten, hvorefter skifteretten må træffe afgørelse ved kendelse.

Skifterettens afgørelse vil uanset formen kunne indbringes for landsretten ved kære, jf. konkurslovens § 251.

Østre Landsret har ved en den 4. august 1989 afsagt dom fastslået, at den hidtidige praksis har fornøden hjemmel i lovgivningen.

### 3. **Fremmed ret.**

#### 3.1. **Norge.**

Den norske konkurslov indeholder i § 104 bestemmelser om bostyrets adgang til at standse og åbne post, adresseret til skyldneren. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§ 104. Postsendinger m.v. til skyldneren.

Bostyren har rett til å kreve utlevert brev og andre postsendinger og telegrammer adressert til skyldneren. Bostyren kan åpne alle sendinger som ikke åpenbart er boet uvedkommende. skyldneren skal ha anledning til å være til stede ved

### åbningen."

Boets ret til at få udleveret post, adresseret til skyldneren, gælder enhver forsendelse, uanset om den er sket til forretnings- eller privatadressen og uanset, om den er mærket "privat" el.lign. Retten gælder i princippet under hele konkursbehandlingen, men det er i motiverne forudsat, at den etablerede udleveringsordning skal ophøre, når behovet ikke længere er til stede.

Efter lovens § 108, stk. 1, 1. pkt., gælder at udleveringsretten, hvor skyldneren er en sammenslutning eller en stiftelse, omfatter al post til en, som er eller har været personligt ansvarlig deltager i, forretningsfører for eller bestyrelsesmedlem i sammenslutningen.

Det fremgår af motiverne, at der i tilfælde, hvor skyldneren er et **selskab** med begrænset ansvar, kun undtagelsesvis vil være behov for en sådan udlevering, og at bestemmelsen i øvrigt forudsættes anvendt med skønsomhed. i

Beslutningen om udlevering af post træffes formløst. Beslutningen kan kæres.

Udlevering af posten til kurator indebærer, at kurator skal sortere posten. Den post, der åbenbart er boet uvedkommende, skal straks udleveres til skyldneren.

Anden post kan åbnes, men fremgår det efter åbningen, at forsendelsen er boet uvedkommende, skal denne udleveres til skyldneren.

Skyldneren skal efter § 104, 3. pkt. have anledning til at være til stede ved kurators åbning af post. Dette indebærer, at skyldneren skal have underretning om tid og sted for poståbning, men det er uden betydning for adgangen til at åbne, om skyldneren giver **møde**.

### 3.2. tafllwnfl.

Den **engelske** Insolvency Act indeholder i **sec.** 371, Re-direction of **bankrupt's** letters, etc., en bestemmelse med følgende **ordlyd**.

"371(1) (Power of court) Where a bankruptcy order has been made, the court may from time to time, on the application of the official receiver or the trustee of the bankrupt's estate, order the Post Office to re-direct and send or deliver to the official receiver or trustee or otherwise any postal packet (within the meaning of the Post Office Act 1953) which would otherwise be sent or delivered by them to the bankrupt at such place or places as may be specified in the order.

371(2) (Duration of court order) An order under this section has effect for such period, not exceeding 3 months, as may be specified in the order."

### 3.3. Forbundsrepublikken Tyskland.

Den vesttyske konkurslov indeholder i § 121 følgende regel vedrørende postspærring:

"§ 121. (Postsperre). Die Post- und Telegraphenanstalten sind verpflichtet, auf Anordnung des Konkursgerichts alle für den Gemeinschuldner eingehenden Sendungen, Briefe und Depeschen dem Verwalter **auszuhändigen**. Dieser ist zur Eröffnung derselben berechtigt. Der Gemeinschuldner kann die Einsicht und, wenn ihr Inhalt die Masse nicht betrifft, die Herausgabe derselben verlangen.

Das Gericht kann die Anordnung auf Antrag des Gemeinschuldners nach Anhörung des Verwalters aufheben oder **beschränken.**"

Retten træffer ved beslutning afgørelse om postspærring. Beslutningen, der ikke skal begrundes, kan træffes uden at skyldneren er blevet hørt.

Efter rettens beslutning skal post- og telegrafmyndighederne udlevere alle forsendelser m.v., der er stilet til skyldneren, til bobestyreeren.

Skyldneren kan forlange indsigt i det fremsendte, der - såfremt



det ikke angår konkursboet - kan forlanges udleveret.

Skyldneren kan over for retten begære postspærringen ophævet eller begrænset. Retten træffer afgørelse efter at have hørt bobestyreren.

### 3.4. Sverige.

Der findes ikke regler vedrørende postspærring i **den svenske konkurslovgivning.**

Det er over for udvalget oplyst, at der i Sverige ofte indgås aftale mellem skyldneren (den fysiske) og bobestyreren om omadressering af skyldnerens post.

Såfremt skyldneren er en juridisk person, vil posten tilgå bobestyreren i lighed med de danske regler.

### 3.5. Finland.

Der findes ikke særlige regler om postspærring i **den finske konkurslovgivning.**

Det er over for udvalget oplyst, at bobestyreren i praksis giver meddelelse til skyldnerens **pengeinstitut.** boforvalteren kan således spærre skyldnerens konto (konti) og vil modtage den post, der vedrører denne (disse).

## 4. Debat og kritik.

**Den 4.** april 1989 blev der af 6 medlemmer af Socialistisk Folkepartis folketingsgruppe fremsat "**Forslag** til folketingsbeslutning om ændring af reglerne vedrørende postspærring i forbindelse med konkurs og **betalingsstandsning**" (beslutningsforslag nr. B 74).

Forslaget har følgende ordlyd:

"Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag om

ændring af konkurs- og postlovgivningen efter følgende retningslinier:

1. Postspærring foretages med adressatens samtykke ved en tilførsel herom til skifterettens protokol. Meddelelse tilstilles postvæsenet efterfølgende.
2. Såfremt adressaten ikke **samtykker**, træffer retten afgørelse, jf. retsplejelovens kapitel 71.
3. Bortset fra forsendelser, der på grund af deres værdi skal indgå i boet, kan tilbageholdelse af breve, postkort, pakker og adresseløse forsendelser kun ske i indtil 48 timer. "

Forslaget var ledsaget af følgende bemærkninger:

"Når en person er gået konkurs, mister han ifølge konkurslovens § 29 **retten** til at overdrage eller opgive sine ejendele, modtage betaling og andre ydelser, modtage opsigelser, reklamationer og lignende erklæringer, stifte forpligtelser eller på anden måde råde over sin formue med virkning for boet.

Meningen med denne bestemmelse er klar nok. Det ville være uheldigt, om den konkursramte ved dispositioner over sine værdier kunne modvirke hensigten med konkursen. Bestemmelsen er imidlertid forstået således, at al post til den konkursramte skal passere skifteretten, der så tager stilling til, i hvilket omfang denne kan videresendes til rette adressat.

Postvæsenet har opfattet reglerne således, at den blotte meddelelse i Statstidende om konkursdekretets afsigelse er tilstrækkeligt til, at den konkursramtes post omadresseres til skifteretten. Såvidt det er oplyst, træffer skifteretten ikke særskilt afgørelse om postspærring, men dette kan finde sted blot ved, at skiftedommeren bemyndiger en medarbejder til at foretage postspærringen uden afholdelse af retsmøder, afgivelse af forklaringer fra den konkursramte etc. «

Forslagsstillerne finder dette betænkeligt ud fra almindelige retssikkerhedsbetragtninger. Under efterforskning i

straffesager forekommer der naturligvis ofte et ønske om at foretage et brud på meddelelshemmeligheden ud fra den betragtning, at den mistænkte ved samtaler eller brevveksling vil være i stand til at levere politiet bevismateriale og være tilskyndet til at modarbejde sagens opklaring. I disse situationer er der fastlagt meget klare betingelser i retsplejeloven for indgrebenes foretagelse. Indgreb i meddelelshemmeligheden i straffeprocessuelt øjemed har stedse - og med rette - haft folketingets bevågenhed. Derimod synes det ikke, som om postspærring i forbindelse med konkurs har været gjort til genstand for nøjere overvejelser ud fra rets**sikkerhedsbetragtninger**, uagtet indgrebet over for de personer, der er erklæret konkurs, må forekomme nøjagtig lige så byrdefuldt som beslutninger herom i forbindelse med en straffesagsbehandling. Problemet har været rejst dels af Landsforeningen til Fremme af Retssikkerheden og dels senest i august 1988 over for Folketingets Retsudvalg ved en henvendelse fra en person i Ebeltoft, der i maj 1988 blev erklæret konkurs.

På denne baggrund har forslagsstillerne fundet anledning til at udarbejde dette beslutningsforslag om ændring af **konkursloven** og postloven, således at der opstilles visse retsgarantier for vedtagelse af postspærring i konkurs- og betalingsstandsning, hvor tilsvarende problemer, om end i mindre grad, gør sig gældende.

Tankegangen bag forslaget er, at **skifteretten** samtidig med afsigelse af konkursdekret skal tage stilling til postspærring. Det er for forslagsstillerne utvivlsomt, at den konkursramte i langt de fleste tilfælde kan indse det nødvendige i en postspærring og samtykker heri. Det vil således ikke kræve yderligere ressourcer eller nærmere stillingtagen, og forslagsstillerne har derfor anset det for tilstrækkeligt, at postspærring etableres ved en protokoltilførsel med **efterfølgende** meddelelse til postvæsenet, der således ikke af egen drift skal have mulighed for at foretage omadressering af posten.

I de formentlig forholdsvis få situationer, hvor den konkursramtes samtykke ikke foreligger, fordi det ikke kan indhentes eller kun indhentes med risiko for tab for boet, el-

ler fordi den konkursramte nægter at give samtykke, behandles spørgsmålet om **postspærring** på samme måde som indgreb i posthjemmeligheden i øvrigt, jf. retsplejelovens kapitel 71. Nægtelse af samtykke til postspærring kan naturligvis tænkes af mange grunde, herunder også det ubehag, der altid vil være knyttet til, at andre får adgang til at stifte bekendtskab med indholdet af personlige meddelelser. Uanset dette opstår der imidlertid risiko for, at unkladelse af postspærring i disse situationer vil åbne for uberettigede dispositioner over boets ejendom til skade for kreditorerne. En sådan unddragelse vil efter omstændighederne være strafbar. En forhindring af sådanne risici bør derfor behandles i strafferetsplejens former.

Endelig har forslagsstillerne fundet, at der bør indsættes en tidsmæssig begrænsning, således at forsendelser, der ikke har nogen interesse for boet, videresendes til adressaten så hurtigt som muligt og senest 48 timer efter modtagelsen. Modtageren kan med en sådan regel på forhånd regne med, at forsendelser uden forbindelse med bobehandlingen når frem til ham i rimelig tid. Dette kan f.eks. være vigtigt i forbindelse med svar på stillingsansøgninger og skriftlige meddelelser fra familie og omgangskreds."

Forslaget blev undergivet første behandling i Folketinget den 11. april 1989 og derefter henvist til Retsudvalget. Til brug for Retsudvalget gav justitsministeren en redegørelse for gældende praksis. Justitsministeren oplyste endvidere under Folketingets behandling af beslutningsforslaget, at han havde aftalt med konkurslovsudvalget, at dette ville afgive en forlods udtalelse om det rejste spørgsmål.

##### 5. Udvalgets overvejelser om forslag.

Efter bestemmelserne i konkurslovens kapitel 2 om betalingsstandsning bevarer den, der har anmeldt betalingsstandsning, retten til på egen hånd at råde over sine aktiver. Efter bestemmelsen i § 15, stk. 1, må skyldneren ganske vist "ikke foretage dispositioner af væsentlig betydning uden tilsynets samtykke", men skyldnerens dispositioner i strid hermed er hverken civilretligt ugyldige eller strafbare. Virkningen er alene, at dispo-

sitioner efter omstændighederne vil kunne omstødes efter konkurslovens § 72, stk. 1 eller 2, ligesom der vil kunne **være** anledning for tilsynet til at give skifteretten underretning med mulig bestemmelse om ophør af betalingsstandsningen til følge, jf. § 16 d, stk. **2**, jf. stk. 1, nr. 2.

Der er således i de gældende regler ikke hjemmel til at træffe bestemmelse om udlevering af post og andre forsendelser til en person, der har anmeldt **betalingsstandsning**, til en anden end adressaten, og det kan efter udvalgets opfattelse ikke komme på tale at søge en sådan hjemmel tilvejebragt.

Med hensyn til skyldnere, hvis bo tages under konkursbehandling, gælder, at de styrende organer i et selskab med begrænset ansvar mister deres kompetence ved konkursens indtræden, og at deres hidtidige funktioner under konkursen varetages af bostyret. Selskabet som sådant vedbliver at bestå, indtil det ved bobehandlingens slutning slettes af vedkommende register.

Der opstår derfor for disse skyldnere ikke hjemmelsmæssige eller andre spørgsmål i forbindelse med omadressering og åbning af post og andre forsendelser til selskabet. Derimod vil omadressering af post og andre forsendelser til medlemmer af selskabets styrende organer - direktion, bestyrelse el.lign. - i lighed med den i Norge etablerede mulighed, naturligvis forudsætte særskilt hjemmel.

Ved overvejelserne om adgangen til omadressering af post og andre forsendelser til andre skyldnere - fysiske personer (og interessentskaber) - må der tages udgangspunkt i de formål, omadresseringen tjener.

Et betydningsfuldt hensyn bag ønsket om og behovet for postspørring har været at sikre, at alle aktiver, som er omfattet af konkursen, jf. konkurslovens §§ 32-37, bliver inddraget under bobehandlingen. Ganske vist har skyldneren i forbindelse med **regis** trerings forretningen en oplysningspligt på tro og love, jf. konkurslovens § 110, stk. 3, som er **straf sankt** ioneret, jf. straffelovens § 161, ligesom også skyldnerens efterfølgende udeholdelse af aktiver, der er omfattet af konkursen vil være strafbar, jf. **f.eks.** straffelovens § 283, stk. 1, nr. 2, og § 292, men det er skifteretternes erfaring, at der rent faktisk i

kraft af postspærringen tilgår kurator værdiforsendelser som eks. cheks og oplysning om undertiden ikke uvæsentlige aktiver, hvorom han ikke på anden måde er blevet underrettet.

Fra praksis kan der som eksempler på virkningen af en postspærring nævnes følgende:

- En skyldner havde afgivet oplysninger til brug for udarbejdelsen af opgørelse efter konkurslovens § 111. Gennem postspærringen blev bostyret bekendt med et kontoudtog fra et udenlandsk vekselererfirma, herunder et kontonummer til en udenlandsk konto. Kontoen indeholdt ca. 80.000 danske kr., der tilgik boet.
- En skyldner havde under strafansvar forklaret, at han ikke ejede aktiver. Som følge af postspærringen blev bostyret bekendt med, at skyldneren havde et tæppe, vurderet til 7-10.000 kr. til **salg** på auktion.
- En skyldner havde over for skifteretten afgivet forklaring vedrørende boets aktiver. Gennem den foranstaltede postspærring modtog bostyret en **lang** række opkrævninger og henvendelser vedrørende faste ejendomme og anpartselskaber, der ikke var blevet oplyst over for skifteretten. Flere ejendomme og selskaber blev herefter omfattet af konkursmassen. Bostyret modtog endvidere nogle kontante beløb, der blev opfanget gennem postspærringen.
- En skyldner havde afgivet forklaring vedrørende aktiver og passiver over for skifteretten. Efterfølgende modtog bostyret gennem den foranstaltede postspærring en opkrævning vedrørende reparation af en campingvogn og en opkrævning for vægtafgift vedrørende en personvogn. Såvel campingvognen som personvognen var omfattet af konkursmassen.
- I forbindelse med afsigelse af konkursdekret over et selskab blev det oplyst, at selskabet ikke ejede aktiver. Gennem den foranstaltede postspærring blev bostyret bekendt med et boet tilhørende pantebrev, stort 60.000 kr., der blev inddraget under konkursmassen.
- Efter en skyldner var blevet erklæret konkurs, fik bostyret

gennem den foranstaltede postspærring en afregning på renter vedrørende obligationer fra en udenlandsk bank. Skyldneren havde over for skifteretten forklaret, at han ikke ejede aktiver. Bostyret fik herefter opsporet, at skyldneren ejede obligationer og en del af et **selskab**. Bomassen blev som følge heraf forøget med ca. 280.000 kr.

Ved postspærringen bliver kurator endvidere hyppigt sat i besiddelse af væsentlige oplysninger om skyldnerens passiver, hvilket betyder, at kurator kan sende meddelelser om konkursen til de kreditorer, der skriver til skyldneren, jf. konkurslovens § 108, stk. 2, og som han ikke på anden måde har fået kendskab til.

Endelig vil der ofte i kraft af postspærringer tilflyde kurator oplysning om muligt omstødelige dispositioner, **f.eks.** ved modtagelse af kreditnotaer eller kontoudtog fra skyldnerens leverandører. disse for bobehandlingen særdeles betydningsfulde oplysninger ville ofte ikke kunne blive meddelt på anden måde, allerede fordi deres betydning ikke erkendes af den, som ikke har den fornødne konkursretlige indsigt.

Det anførte taler efter udvalgets opfattelse med afgørende vægt for at bevare adgangen til postspærring i forbindelse med konkurs.

Udvalget finder på den anden side, at det, navnlig i betragtning af, at en sådan omadressering af skyldnerens post, som postspærring indebærer, nødvendigvis må omfatte al post, såvel forretningsmæssig (konkursboet vedkommende) som privat (konkursboet uvedkommende), må anses for hensigtsmæssigt, at der foretages en regulering i konkursloven af betingelserne for administrationen af postspærring. Dette indebærer en drøftelse af følgende spørgsmål:

1. Betingelserne for iværksættelse af postspærring.
2. Virkningerne af bestemmelse om postspærring.
3. Indgrebets varighed.

Uanset at det som anført følger af selskabsretlige regler, at forsendelser til selskaber m.v. efter konkursen skal udleveres til midlertidige bestyrer/kurator, finder udvalget det hensigts-

**mæssigt** at optage en udtrykkelig bestemmelse herom i konkursloven.

Det har hidtil ikke været praksis, at der i forbindelse med anordning af postspærring for selskaber m.v. er truffet bestemmelse om omadressering af forsendelser til medlemmer af direktion eller bestyrelse, og der kan på baggrund af de hidtidige erfaringer ikke konstateres noget behov for at indføre en bestemmelse herom.

#### 1. Betingelserne for iværksættelse af postspærring.

Udvalget har overvejet, om reglerne i retsplejelovens kapitel 71 om indgreb i meddelelshemmeligheden inden for strafferetsplejen kunne overføres til konkurs.

Postspærring anordnes imidlertid ikke på grundlag af mistanke om strafbart forhold fra skyldnerens side, men må som ovenfor omtalt ses som et naturligt led i at sikre, at bobehandlingen afvikles på en for de implicerede hensigtsmæssig måde ved ud over at øge sandsynligheden for, at alle aktiver inddrages under boet, at bidrage til, at bostyret bliver bekendt med samtlige fordringshavere, og at øge muligheden for, at muligt omstødelige dispositioner afdækkes. Postspærring kan således ikke sidestilles med de straffeprocessuelle indgreb, som reguleres i retsplejelovens kapitel 71.

Det er endvidere karakteristisk, at der ikke på tidspunktet for iværksættelsen af postspærring kan siges noget om, hvilke oplysninger spærringen vil tilføre bostyret.

Der bør på denne baggrund ikke opstilles snævre materielle betingelser for iværksættelsen, men udvalget finder, at de nødvendige og for skyldneren afgørende retssikkerhedsgarantier bør etableres ved regler om virkningen af postspærring og ved processuelle bestemmelser om iværksættelsen og den tidsmæssige udstrækning af indgrebet.

Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 71 vil i denne forbindelse kunne være vejledende. Postspærring bør derfor kunne bestemmes, hvor det **"anses** for at være af betydning for boets be-



**handling".**

Det afgørende vil herefter være, hvorledes der mest hensigtsmæssigt etableres en sikker ordning, således at posten kommer i kurators besiddelse. Der kan i denne forbindelse lægges vægt på, om skyldnerens virksomhed er i drift, eller om den har været lukket i et måske længere tidsrum, om skyldnerens forretningsforbindelse og bogføring m.v. i den senere tid har været præget af mangel på styring, om der er oplysninger om, hvorvidt skyldneren har udestående fordringer, om der er mistanke om omstødelige dispositioner. I tilfælde, hvor der umiddelbart inden konkursen er sket overdragelse af skyldnerens virksomhed, vil postspærring på virksomhedens adresse dog kunne bevirke betydelige praktiske problemer for virksomheden.

Afgørelse om postspærring bør alene kunne træffes i et retsmøde, hvortil skyldneren har været tilsagt, og efter at han har haft lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet. Dette krav er uden videre opfyldt i det altovervejende flertal af tilfælde, hvor afgørelsen træffes i det retsmøde, hvori konkursdekretet afsiges. Det er uden betydning, om skyldneren faktisk er til stede, når afgørelsen træffes, se dog udkastets § 104 a, stk. 2, sidste pkt., om formen for afgørelsen.

I de - som det efter de hidtidige erfaringer må forventes - langt overvejende tilfælde, hvor skyldneren samtykker i postspærring, tilføres skifterettens beslutning herom retsbogen. Hvis skyldneren protesterer eller undtagelsesvis ikke er til stede ved afsigelsen af dekretet, træffes afgørelsen ved kendelse.

Afgørelsen kan enten straks eller senere kæres til vedkommende landsret. Kære har ikke opsættende virkning, medmindre dette besluttet af skifte- eller landsretten, jf. konkurslovens § 255 sammenholdt med retsplejelovens § 395.

I de sædvanligt benyttede tilsigelsespåtegninger er det angivet, at virkningen af, at skyldneren udebliver på trods af lovlig tilsigelse, kan være, at der afsiges konkursdekret, eller at der træffes bestemmelse om, at skyldneren skal fremstilles ved politiets foranstaltning.

Der gives derimod ikke udtrykkelig oplysning om de foranstaltninger, der vil blive iværksat for forbindelse med, at der eventuelt afsiges konkursdekret. På tilsvarende måde må det anses for ufornuddent i tilsigelsen at nævne muligheden af, at der vil kunne træffes bestemmelse om postspærring.

## **2. Virkningerne af en bestemmelse om postspærring.**

En bestemmelse om postspærring har uden videre virkning for breve, pakker, telegrammer og andre **forsendelser**, som befordres af postvæsenet eller andre.

Med hensyn til telefax gælder, at midlertidig bestyrer/kurator har adgang til at frakoble skyldnerens telefaxapparat, hvorefter meddelelser ikke kan befordres ad denne vej. Meddelelser, som allerede er fremkommet via telefax, vil midlertidig bestyrer/kurator uden videre kunne sætte sig i besiddelse af, og midlertidig bestyrer/kurator vil i kraft af bestemmelsen om postspærring ligeledes have adgang til forsendelser/meddelelser til skyldneren, som befinder sig i telebox eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse i § 104 d svarer til bestemmelserne i retsplejelovens § 786, stk. 1 og 3. Henvisningen til telefonselskaberne er alene medtaget af hensyn til spørgsmålet om udlevering til midlertidig bestyrer/kurator af meddelelser, der befinder sig i telebox.

En bestemmelse om postspærring giver ikke i sig selv kurator adgang til at åbne en forsendelse eller gøre sig bekendt med dens indhold. Det foreslås derfor, at der tilvejebringes udtrykkelig hjemmel til, at post, som ikke åbenbart er boet uvedkommende, kan åbnes. Post og andre forsendelser, som åbenbart er boet uvedkommende, skal således uåbnet afleveres til skyldneren. Såfremt kurator beslutter at åbne post, der kan være privat, vil han være forpligtet til at undlade at læse breve af privat indhold og vil være underkastet tavshedspligt i det omfang, han får kendskab til oplysninger af privat art.

Forsendelser, som efter standsning og eventuel (delvis) gennemlæsning findes at kunne udleveres til skyldneren, skal udleveres snarest muligt, således at den ved postspærringen forvoldte

ulempe for skyldneren begrænses mest muligt. Udvalget finder det uhensigtsmæssigt at fastsætte en bestemt længstetid for forsinkelsen, men det må understreges, at enhver forsinkelse, der ikke er **nødvendigjort** af en også under **hensyn** til skyldneren hensigtsmæssig åbningsprocedure, må betragtes som ugrundet.

Udvalget foreslår, at den beskrevne retstilstand, der i det væsentlige svarer til den gældende praksis, lovfæstes, ligesom udvalget foreslår indført en ny bestemmelse, hvorefter skyldneren skal have lejlighed til at overvære poståbning.

Bestemmelsen indebærer, at skyldneren skal have underretning om tid og sted for poståbningen. Underretningen kan være generel. Skyldneren skal praktisk have mulighed for at være til stede, men det er uden betydning for adgangen til at åbne posten, om han faktisk giver møde. Giver skyldneren møde og protesterer imod åbningen (dele af) posten, må kurator vurdere indsigelserne og træffe afgørelse. Kurators åbning af posten mod skyldnerens protest vil kunne indbringes for skifteretten, men vil ikke have opsættende virkning, medmindre kurator bestemmer dette (ved at undlade at **gennemføre** åbningen).

### 3. Indgrebets varighed.

Det er i overensstemmelse med almindelige principper for tvangsindgreb, at kurator er forpligtet til at bringe en postspærring til ophør, når betingelserne for indgrebets iværksættelse ikke længere er til stede, dvs. når opretholdelsen ikke længere kan anses for at være af betydning for boets behandling.

For at understrege betydningen heraf, foreslås kurators pligt til løbende at overveje, om betingelserne for postspærringen er opfyldt, lovfæstet.

Det må i denne forbindelse bemærkes, at det er en almindelig erfaring, at de indberetninger og oversigter m.v., som udfærdiges af bl.a. offentlige myndigheder og pengeinstitutter i forbindelse med årsskiftet, jævnligt er af betydning for boet, hvorfor det hyppigt vil være indiceret at udstrække en postspærring til efter det første årsskifte. Der henvises i øvrigt til det ovenfor anførte om den hidtidige praksis med hensyn til ophævelse af

postspærring.

Udvalget har overvejet, om der burde fastsættes en bestemt længste tid for postspærringen med mulighed for forlængelse på kurators anmodning, men finder dels, at den foreslåede bestemmelse, der som anført stemmer med almindelige principper for tvangsindgreb er bedst egnet til at sikre en individuel bedømmelse af postspærringens udstrækning og dels, at en bestemmelse om skønsmæssig adgang til forlængelse af postspærring kunne befrygtes kun at yde en rent formel sikkerhed, idet skifteretten i tiden efter kuratorvalget ikke har den indsigt i boets forhold, som måtte kræves for at kunne udøve et sådant skøn på betryggende måde. Hertil kommer, at den ved indgrebets iværksættelse fastsatte frist som følge af det anførte om fremsendelse af indberetninger m.v. til og fra bl.a. offentlige myndigheder nødvendigvis måtte udstrække sig til efter det første **årsskifte**.

I **104 a**. Skifteretten kan, når det anses for at være af betydning for boets behandling, bestemme, at breve og andre forsendelser til skyldneren skal udleveres til midlertidig bestyrer eller kurator. Breve og andre forsendelser til en juridisk person, hvis bo er under konkursbehandling, skal dog altid udleveres til midlertidig bestyrer eller kurator.

Stk. 2. Bestemmelse efter stk. 1, 1. pkt., skal træffes i et retsmøde, hvortil skyldneren har været tilsagt og har haft lejlighed til at udtale sig. Afgørelsen træffes efter anmodning ved kendelse. Det samme gælder, hvor skyldneren ikke er til stede, når afgørelsen træffes.

S **104 b**. Ved postspærring, jf. § 104 a, stk. 1, 1. pkt., kan midlertidig bestyrer eller kurator gøre sig bekendt med indholdet af forsendelser, som ikke åbenbart er boet uvedkommende.

StJt. 2. Skyldneren skal have underretning om tid og sted for brevåbning og skal have adgang til at overvære åbningen.

Stk. 3. Forsendelser, som ikke skal indgå i boet, udleveres eller sendes til skyldneren snarest muligt.

I **104 c**. Bestemmelse om postspærring skal ophæves, når betingelserne for dens iværksættelse ikke længere er til stede.

*Stk. 2.* Skyldneren kan når som helst indbringe spørgsmålet om ophævelse af en bestemmelse om postspærring for skifteretten. Skifterettens afgørelse træffes ved kendelse.

S 104 d. Det påhviler post- og telegrafvæsenet, telefonselskaberne og andre tilsvarende offentlige og private virksomheder at medvirke ved gennemførelsen af en bestemmelse om postspærring ved at tilbageholde og udlevere forsendelser m.v.

*Stk. 2.* Bestemmelsen i retsplejelovens § 178 finder tilsvarende anvendelse på den, som uden lovlig grund undlader at medvirke som nævnt i stk. 1.



# Bilag 3

## SØ- OG HANDELSRET TEN

Bredgade 70, 1260 København K.  
TU: 33 13 92 22 Fax.: 33 14 56 77

Deo 4. november 1992  
.Jnr. MC  
Init bS

Formanden for Retsplejerådet  
Retspræsident Peer Lorenzen,  
Vestre Landsret,  
Gråbrødre Kirkestræde 3,  
8800 Viborg

I forbindelse ned konkurslovsudvalgets revision af konkursloven er der nedsat en arbejdsgruppe til at udarbejde forslag til en rationalisering og forenkling af konkursloven.

I arbejdsgruppen, som jeg er formand for, er der rejst spørgsmål om skifterettens kompetence overfor en skyldner, der nægter at udlevere boets aktiver, dokumenter **etc.** til kurator og/eller nægter at fraflytte den boet tilhørende faste ejendom, som skyldneren enten gør erhvervsmæssig brug af eller anvender som sin og sin families bolig.

I konkursloven af 1977 er der ingen regler, der regulerer disse spørgsmål, ligesom der heller ikke fandtes regler herom i konkursloven af 1872.

Skifteretten har i flere tilfælde pålagt skyldneren at udlevere effekter eller dokumenter og ladet rettens vagtmestre afhente dem. I et enkelt tilfælde har skifteretten anmodet om politiets bistand i forbindelse med udsættelse af skyldner af dennes ejendom. Det lykkedes i det konkrete tilfælde at formå skyldneren hertil uden egentlig magtanvendelse.

Ved konkursens indledning er det af væsentlig betydning, at der hurtigt gives bobestyreren adgang til at sikre aktiverne gennem registrering af disse, eventuelt ved at tage disse i besiddelse, ligesom skyldnerens forretningspapirer er nødvendige for bobehandlingen, især ved indkrævning af udestående fordringer samt ved bedømmelse af omstødelighedene.

Arbejdsgruppen vil foreslå en ændring i bostyrere reglerne, således at dør allerede ved afsigelse af konkursdekretet udpeges en **kurator**, der har udvidede beføjelser i forhold til de **beføjelser**, der i den nugældende lov er tillagt kurator. Skifterettens fremtidige stilling bliver herefter mere tilbagetrukket i forhold til den egentlige bo-behandling, således at skifteretten alene skal fungere som judiciel myndighed samt føre tilsyn med kuratorerne. Skifteretten forventes dog i forbindelse med dekretets afsigelse at få et nærmere kendskab til boet, ligesom de særlige forhold omkring bobehandling i almindelighed vil være skifteretten bekendt.

Under hensyn hertil har arbejdsgruppen foreslået følgende regel:

S 111: Skifteretten kan på begæring af kurator skaffe denne adgang til **"boets** lejemål og boets faste ejendomme, der benyttes af skyldneren, samt udsætte skyldneren af disse.

Skifteretten kan endvidere sætte kurator i besiddelse af boets aktiver, forretningspapirer- og materiale, der er i skyldnerens besiddelse.<sup>11</sup>

Bestemmelsen skal ses som et naturligt korrelat til de; iværksættelseshandlinger, der skal foretages ved boets etablering, og som en konsekvens af den overgang af ejendomsretten, der finder sted ved dekretets afsigelse.

< **Skifteretten** bør være kompetent til at træffe afgørelse i de af den behandlede boer og bør, såfremt den faktiske gennemførelse skal ske in continent!, kunne gennemføre den også i fremmed retskreds. Derudover bør anmodning om den faktiske gennemførelse sendes til den skifteret, hvor genstanden/dokumenterne befinder **sig**. >

Det har været overvejet i udvalget om skifteretten også skulle have kompetence til at træffe afgørelse i tvister, hvor 3. mand - herunder skyldnerens nærstående - nægtede at udlevere effekter/dokumenter tilhørende boet.



Arbejdsgruppen - har under hensyn til forskelligheden af sådanne udleveringskrav - ikke fundet, at disse krav i så væsentlig grad **adskiller** sig fra udleveringskrav rejst af andre end et **bo**, hvorfor den fogedretlige kompetence bør opretholdes.

Da forslaget om at tillægge skifteretten eksekutionsmyndighed, berører kompetanceforholdet mellem fogedret og skifteret skal arbejdsgruppen **herved** forelægge forslaget for retsplejerådet.

Med venlig hilsen



Mette Christensen

•  $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

f

,A

# Bilag 4

**JUSTITTSMINISTERIET**  
Lovafdelingen  
**SLOTSHOLMSGADE 10**  
33 92 33 40 TELEFAX 33 93 35 10

BSA-2138  
Journ. Lovafd. 1992-40002-189.  
1216 København K., den 21. SEP. 1993

Dommer Mette Christensen  
Sø- og Handelsretten  
Bredgade 70  
1260 København K.

Ved skrivelse af 4. november 1992 har De som formand for en arbejdsgruppe under **Konkurslovsudvalget** anmodet om en udtalelse fra Retsplejerådet vedrørende muligheden for at tillægge skifteretterne kompetence til tvangsfuldbyrdelse i forbindelse med konkursboers overtagelse af fallenters aktiver m.v.

I den anledning har Justitsministeriet indhentet en udtalelse fra Retsplejerådet. Retsplejerådet har den 20. august 1993 anført **følgende:**

"Ved skrivelse af 30. november 1992 har Justitsministeriet anmodet om Retsplejerådets bemærkninger til en skrivelse af 4. november 1992 fra en arbejdsgruppe under Konkurslovsudvalget. Henvendelsen fra arbejdsgruppen vedrører indførelsen af en tvangsfuldbyrdeskompetence for skifteretterne i sager om konkurs.

Arbejdsgruppen overvejer en ændring af konkurslovens regler om bostyret, således at der allerede ved afsigelsen af konkursdekret udpeges en kurator, der har udvidede beføjelser i forhold til de nugældende regler. Skifteretten skal herefter alene afgøre tvister og føre tilsyn med kurator.

Arbejdsgruppen har i denne forbindelse bl.a. udarbejdet følgende lovudkast:

"§ 111. Skifteretten kan på begæring af kurator skaffe denne adgang til boets lejemål og boets faste ejendomme, der benyttes af skyldneren samt udsætte skyldneren af disse. Skifteretten kan endvidere sætte kurator i besiddelse af boets aktiver, forretningspapirer- og materiale, der er i skyldnerens **besiddelse.**"

Som det fremgår, har arbejdsgruppen ikke fundet, at skifterettens kompetence bør udstrækkes til effekter i trediemands besiddelse.

Skifteretten bør efter arbejdsgruppens opfattelse være kompetent til at træffe afgørelse i de boer, den behandler, og bør, såfremt den faktiske gennemførelse skal ske in continenti, kunne gennemføre denne også i **en** anden retskreds. I andre tilfælde skal begæring om tvangsfuldbyrdelse sendes til skifteretten i den retskreds, hvor sagens genstand befinder sig.

I den anledning skal Retsplejerådet udtale følgende:

Retsplejerådet har behandlet sagen på et møde og kan tilslutte sig de grundlæggende principper i den foreslåede ordning.

Retsplejerådet har herved forudsat, at de materielle betingelser for tvangsfuldbyrdelsen ikke ændres.

For så vidt angår de processuelle regler om tvangsfuldbyrdelse skal Retsplejerådet bemærke, at alene skifteretter, der behandler konkursboer, bør tillægges kompetence til tvangsfuldbyrdelse. I det storkøbenhavnske område bør tvangsfuldbyrdelse således alene ske ved Sø- og Handelsretten. De skifteretter, som får kompetence til at tvangsfuldbyrde

de ovennævnte krav, bør endvidere alene lade sagerne foretage af eget personale. Skifteretten bør således ikke kunne bemyndige **f.eks.** kurator eller politiet til at foretage dem.

Afslutningsvis bemærkes, at Retsplejerådet ikke har taget stilling til den lovtekniske udformning af den ordning, som er foreslået af arbejdsgruppen under **Konkurslovsudvalget.**"

P. M. V.

E. B.

Johan Relmann

\

..•

## Bilag 5

### International oversigt over fristrealer i forbindelse med anlæggelse af omstødsessag.

Oversigten er primært baseret på oplysninger indsamlet af International Bar Associations underkomité for insolvensret til IBA's kongres i september 1992.

Australien: The Corporations Act 1989 og i et vist omfang lokal delstatslovgivning.

12 måneder efter likvidationens påbegyndelse, og med retens tilladelse for en længere periode. Såfremt likvidator ikke inden 1 måned har fået kendskab til den fordring eller det aktiv, der giver grundlag for en **omstødelse**, regnes 12 månedersfristen i stedet fra det tidspunkt, hvor han fik sådant kendskab.

Canada: Bankruptcy Act, samt lokal provinslovgivning.

Ingen **frister**, udover den generelle forældelsesfrist på 6 år efter transaktionen er foretaget.

Chile: The Bankruptcy Law

1 år efter dekretdagen

Danmark: Konkurslovens § 81

Inden 6 måneder efter at boets bestyrelse blev i stand til at gøre kravet gældende. Fristen gælder ikke for indsigelser mod anmeldte fordringer eller andre krav, der gøres gældende mod boet.

England: The Insolvency Act

6 år efter transaktionen

- Finland: Lagen om återvinning til konkursbo.
- Inden 6 måneder efter proklamaets udløb (Instållelsesdagen) . Sag kan dog altid anlægges inden 3 måneder efter, \* at bostyret blev bekendt med den pågældende transaktion.
- Frankrig: Commercial Code og konkursloven.
- Ingen frister udover den almindelige forældelsesfrist på 30 år.
- Italien: Legge Falimentare Royal Decree.
- Inden 4 år efter dekretdagen.
- Norge: Dekningsloven.
- Inden 1 år efter fristdagen. Sag kan dog anlægges inden 6 måneder efter, at bostyret fik kendskab til de omstændigheder, hvorpå kravet støttes. Den absolutte frist er i dette tilfælde 10 år fra fristdagen.
- Polen: The Bankruptcy Law
- Inden 1 år efter dekretdagen og inden 5 år efter transaktionen er foretaget. 1 års fristen kan annulleres, hvis omstødelleskravet undergives hindringer.
- Rumænien: Commercial Code og konkurslovgivningen (under parlamentsbehandling i efteråret 1992).
- Fristen fastsættes af retten med udgangspunkt i dekretdagen. Retten kan efter likvidators eller kreditorernes begæring forlænge fristen.
- Sverige: Konkurslagen, kap. 4, § 20.
- Inden 1 år efter dekretet. Sag kan endvidere anlægges 6 måneder "från det att anledning därtill blev känd for konkursboet". For transaktioner vedrørende salg af fast ejendom eller ved aftaler om bodeling regnes 6 måneders



fristen fra tidspunktet for registreringen heraf.

**Tyskland:** Konkursordning, sees. 29-42.

Inden 1 år efter dekretdagen. Fristen gælder ikke i tilfælde, hvor

- 1) den kravet rettes imod, inden fristens udløb har **for-**pligtet sig til at returnere de pågældende aktiver til boet, og
- 2) boet gør indsigelse mod anmeldte fordringer eller andre krav, der gøres gældende mod boet.

**USA:** Bankruptcy Code, samt delstatslovgivning.

Inden 2 år efter at bobehandler (trustee) er udnævnt, dog altid inden bobehandlingen afsluttes.









